

ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

«ΕΦΗΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ»

Κατεύθυνση: «Αστικής & Περιφερειακής Ανάπτυξης»

Ειδίκευση: «Οικονομικών της Αγοράς Ακινήτων»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Εγγυοδοσία και Πιστοδοσία των τεχνικών επιχειρήσεων κατά το σχεδιασμό και την
υλοποίηση των τεχνικών έργων:**

Διεθνής Εμπειρία και χρηματοοικονομικές βέλτιστες πρακτικές

του

ΜΑΚΕΔΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΛΙΑΠΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΑΘΗΝΑ

ΙΟΥΛΙΟΣ, 2021

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα διπλωματική εξετάζει την εγγυοδοσία και πιστοδοσία των τεχνικών επιχειρήσεων κατά το σχεδιασμό και την υλοποίηση των τεχνικών έργων.

Στην αρχή γίνεται αναφορά στην θεωρητική προσέγγιση των εννοιών της εγγυοδοσίας και της πιστοδότησης, στην νομική προσέγγιση των εγγυοδοσιών και των Πιστοδοτήσεων, στην χρήση τους ως κάλυψη χρηματοοικονομικών αναγκών και στην διαφοροποίηση μεταξύ Εγγυητικής Επιστολής και Ενέγγυας Πίστωσης. Στην συνέχεια ασχολείται με τις τεχνικές επιχειρήσεις και τα τεχνικά έργα και την συμβολή αυτών στην οικονομία. Εξετάζει τέλος την Ελληνική και Διεθνή εμπειρία.

Στην συνέχεια επικεντρώνεται στις εγγυοδοσίες και πιστοδοτήσεις μέσω του ΤΜΕΔΕ, στις καταπτώσεις εγγυητικών επιστολών, στο ΕΤΕΑΝ και στην συνεισφορά των ελληνικών τραπεζών. Επικεντρώνεται στην συνέχεια στην επίδραση της εγγυοδοσίας στην κερδοφορία των τεχνικών επιχειρήσεων, καθώς και στην κερδοφορία των φορέων εγγυοδοσιών και πιστοδοτήσεων, στην σημασία τους στην έγκαιρη εκτέλεση των τεχνικών έργων και στην οικονομία.

Με βάση τα στοιχεία του φορέα εγγυοδοσιών και πιστοδοτήσεων ΤΜΕΔΕ αναπτύσσεται ένα υπόδειγμα συσχέτισης της κερδοφορίας του, με την άνοδο του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος της οικονομίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>1^η ΕΝΟΤΗΤΑ.....</i>	<i>6</i>
<i>ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....</i>	<i>6</i>
<i>2^η ΕΝΟΤΗΤΑ.....</i>	<i>8</i>
<i>ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ</i>	<i>8</i>
<i>2.1 Εισαγωγή.....</i>	<i>8</i>
<i>2.1 Νομική προσέγγιση</i>	<i>8</i>
<i>2.2.1 Νομική προσέγγιση των εγγυοδοσιών και των Πιστοδοτήσεων</i>	<i>8</i>
<i>2.2.2 Η εγγυοδοσία και η πιστοδότηση στη κάλυψη χρηματοοικονομικών αναγκών</i>	<i>15</i>
<i>2.2.3 Διαφορές Εγγυητικής Επιστολής και Ενέγγυας Πίστωσης.....</i>	<i>20</i>
<i>2.3 Τεχνικές Επιχειρήσεις και Τεχνικά Έργα</i>	<i>26</i>
<i>2.3.1 Τεχνικές Επιχειρήσεις.....</i>	<i>26</i>
<i>2.3.2 Τεχνικά Έργα</i>	<i>35</i>
<i>2.3.3 Συμβολή των Τεχνικών Επιχειρήσεων και Τεχνικών Έργων στην οικονομία</i>	<i>46</i>
<i>2.4 Συμπεράσματα</i>	<i>51</i>
<i>3^η ΕΝΟΤΗΤΑ.....</i>	<i>53</i>
<i>ΕΓΓΥΟΔΟΣΙΕΣ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ</i>	<i>53</i>
<i>3.1 Εισαγωγή</i>	<i>53</i>
<i>3.2 Στην Ελλάδα</i>	<i>53</i>
<i>3.3 Διεθνής Εμπειρία.....</i>	<i>59</i>
<i>3.4 Συμπεράσματα</i>	<i>61</i>
<i>4^η ΕΝΟΤΗΤΑ.....</i>	<i>62</i>

ΟΙ ΕΓΓΥΟΔΟΣΙΕΣ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΤΜΕΔΕ.....	62
4.1 Εισαγωγή	62
4.2 Εγγυητικές Επιστολές.....	64
4.3 Διαδικασίες για Έκδοση Εγγυητικής Επιστολής μέσω ΤΜΕΔΕ	66
4.3.1 Προϋποθέσεις για Έκδοση Εγγυητικής Επιστολής από το ΤΜΕΔΕ	66
4.3.2 Πρόσθετη ασφάλεια.....	67
4.4 Καταπτώσεις Εγγυητικών Επιστολών.....	67
4.5 Συμπεράσματα	67
5η ΕΝΟΤΗΤΑ.....	69
ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΓΓΥΟΔΟΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ.....	69
5.1 Εισαγωγή – Διεθνής Εμπειρία.....	69
5.2 Επίδραση εγγυοδοσίας στην κερδοφορία των τεχνικών επιχειρήσεων.....	73
5.3 Συμπεράσματα.....	85
6η ΕΝΟΤΗΤΑ.....	86
Ποσοτική χρηματοοικονομική Ανάλυση για τις εγγυητικές επιστολές με βάση τα στοιχεία του ΤΜΕΔΕ	86
6.3 Γενικές πληροφορίες για το Ταμείο	86
6.2 Η διαχρονική εξέλιξη των μεγεθών του Ταμείου.....	88
6.3 Ο κίνδυνος των εγγυητικών και η διενέργεια Προβλέψεων	93
6.4 Εμπίπτει το ΤΜΕΔΕ στις διατάξεις του ΔΠΧΠ 9	94
6.5 Η Βάση υπολογισμού των προβλέψεων	94
6.6 Τρόποι Υπολογισμού των προβλέψεων	95
6.7 Η μέθοδος που ακολουθεί το Ταμείο για το σχηματισμό της Πρόβλεψης με βάση το ΔΠΧΑ 9 και ο υπολογισμός της για τη χρήση 2020	97

6.8	<i>Κείμενο γνωστοποίησης στις Οικονομικές Καταστάσεις (disclosure).....</i>	<i>99</i>
6.9	<i>Εξωγενείς μεταβλητές.....</i>	<i>101</i>
6.10	<i>Στατιστική Ανάλυση μεγεθών και αιτιώδεις συναρτήσεις.....</i>	<i>102</i>
6.11	<i>Η συσχέτιση των εσόδων με τις εγγυητικές</i>	<i>104</i>
6.12	<i>Υπόδειγμα πρόβλεψής μελλοντικών αποτελεσμάτων του ταμείου</i>	<i>104</i>
6.13	<i>Έλεγχος Αποτελεσμάτων.....</i>	<i>107</i>
6.14	<i>Συμπεράσματα.....</i>	<i>111</i>
7^η	<i>Ενότητα.....</i>	<i>113</i>
	<i>Συμπεράσματα.....</i>	<i>113</i>
	<i>Βιβλιογραφία.....</i>	<i>114</i>

1^η ΕΝΟΤΗΤΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το μακροοικονομικό περιβάλλον και οι προσδοκίες που διαμορφώνονται στην οικονομία, προσδιορίζουν σε μεγάλο βαθμό το επίπεδο των επενδύσεων σε υποδομές, κατοικίες, εξοπλισμό και τελικά την κατασκευαστική δραστηριότητα που υποστηρίζει και υλοποιεί τις επιθυμητές επενδύσεις. Η επενδυτική δραστηριότητα είναι φύσει και θέσει ευμετάβλητη και αλληλοεπιδρώντας με το μακροοικονομικό περιβάλλον καθορίζει σε σημαντικό βαθμό τις επιδόσεις της οικονομίας. Οι αρνητικοί ρυθμοί μεγέθυνσης της ελληνικής οικονομίας στα χρόνια των μνημονίων έπληξαν τον κατασκευαστικό κλάδο με αποτέλεσμα πολλά επενδυτικά σχέδια να αναβληθούν και η αγορά ακινήτων να πορεύεται σε θολό τοπίο. Ενώ, η δημοσιονομική προσαρμογή άρχισε να αποδίδει καρπούς, η πανδημία του Covid-19 ήρθε να προκαλέσει νέους προβληματισμούς στον ήδη πληττόμενο κόσμο του κατασκευαστικού *επιχειρείν*, ωστόσο το σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Resilience and Recovery Fund - RRF) που αναμένεται να εγκριθεί στην επόμενη σύνοδο κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε συνδυασμό με την εφαρμογή μέτρων οικονομικής ελάφρυνσης μπορεί να οδηγήσει την Ελλάδα σε μια νέα εποχή. Δεν πρόκειται απλώς για μια οικονομική μετάβαση, αλλά για ένα ολοκληρωμένο και συνεκτικό σύνολο μεταρρυθμίσεων, που θα αυξήσει τη δυνητική ανάπτυξη και συνεπώς τη δημιουργία θέσεων εργασίας, καθώς και την οικονομική και κοινωνική ανθεκτικότητα. Το παραπάνω σχέδιο θα επιτύχει αυτόν τον στόχο αντιμετωπίζοντας δύο βασικές ευρωπαϊκές και παγκόσμιες προκλήσεις:

- α. την ψηφιακή μετάβαση που διασφαλίζει την καινοτομία και
- β. την πράσινη μετάβαση που διασφαλίζει οικονομική ανάπτυξη συμβατή με την αειφορία για το κλίμα.

Το εξαιρετικά χαμηλό ποσοστό παραγωγικών επενδύσεων που κληρονόμησε η ελληνική οικονομία μεταξύ 2010-2019 ήταν ο βασικός ανασταλτικός παράγοντας για την ανάπτυξη αφού το 2019 έφτασαν μόλις το 10.1% του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 22.2% του μέσου όρου της ευρωζώνης. Η προστιθέμενη αξία του ευρύτερου τομέα των Κατασκευών δε, μειώθηκε την περίοδο 2007-2017 κατά 51% (IOBE, 2019).

Μέσα σε ένα ολοένα και πιο αβέβαιο επενδυτικό περιβάλλον, οι τεχνικές επιχειρήσεις καλούνται να αναζητήσουν τα κατάλληλα χρηματοοικονομικά εργαλεία που θα τους εξασφαλίσουν μια ανταγωνιστική θέση στην κατασκευαστική πυραμίδα. Η ανάγκη εύρεσης νέων πιστοληπτικών γραμμών καθώς και η ενίσχυση του θεσμού της εγγυοδοσίας και της πιστοδοσίας μπορούν να δημιουργήσουν σημαντικές προοπτικές για τη χρηματοδότηση μικρών και μεγάλων επενδυτικών σχεδίων. Με βάση τα επίσημα στοιχεία του AECM (European Association of Guarantee Institutions), τα περιθώρια στήριξης της ελληνικής οικονομίας από Εγγυοδοτικούς Μηχανισμούς είναι μεγάλα και μπορούν να προσδώσουν υψηλή προστιθέμενη αξία στην αγορά. Η διεθνής εμπειρία, έχει δείξει πως η συνεργασία υπερεθνικών επενδυτικών και χρηματοπιστωτικών οργανισμών μπορούν να ενισχύσουν την πραγματική οικονομία και με εξωστρέφεια αξιοποιώντας ανθρώπινους πόρους, κεφαλαιουχικό εξοπλισμό και τεχνογνωσία να πρωταγωνιστήσουν στην 4^η Βιομηχανική επανάσταση.

Η παρούσα Διπλωματική Έργασία έχει σκοπό να αναδείξει τη χρησιμότητα των απαραίτητων χρηματοοικονομικών πρακτικών στον κατασκευαστικό κλάδο τόσο κατά τις προηγούμενες δεκαετίες, όσο και στη νέα πραγματικότητα που διαμόρφωσε η πανδημία του CoVid-19. Αναντίρρητα, οι μηχανισμοί εγγυοδοσίας και πιστοδοσίας έχουν τη θεσμική και χρηματοοικονομική βαρύτητα να ωθήσουν τις επιχειρήσεις να προβούν στην υλοποίηση τεχνικών έργων και με σύμμαχο τον εξαιρετικά φιλόδοξο και δυναμικό ενεργειακό μετασχηματισμό ο οποίος προωθείται μέσω της πράσινης μετάβασης.

2η ΕΝΟΤΗΤΑ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

2.1 Εισαγωγή

Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση της νέας γενιάς έργων υψηλής προστιθέμενης αξίας, ώστε να μπει η χώρα σε αναπτυξιακή τροχιά, προκύπτει από την ίδια την πραγματικότητα. Σε μια εποχή που διαμορφώνει νέα δεδομένα, οι κλασικές πηγές χρηματοδότησης των επιχειρήσεων και κυρίως αυτή της τραπεζικής δεν αρκούν πλέον για να καταστεί μια τεχνική επιχείρηση ανταγωνιστική στο κατασκευαστικό *επιχειρείν*. Η πραγματικότητα πλέον, επιβάλλει την εισαγωγή καινοτόμων παρεμβατικών πρακτικών και καθιστά όλο και περισσότερο αναγκαία την ισχυροποίηση του θεσμού της εγγυοδοσίας, αλλά και της πιστοδοσίας τόσο στην ελληνική, όσο και στην ευρωπαϊκή οικονομία. Ενώ οι δείκτες των κατασκευαστικών προσδοκιών δεν επικοινωνούν και τα πιο αισιόδοξα μηνύματα, ο σχεδιασμός για πιο ασφαλείς εγγυήσεις κρίνεται απαραίτητος τόσο για την εκκίνηση, όσο και για τις διαδικασίες υλοποίησης των κατασκευαστικών έργων. Ωστόσο, οι συνθήκες άσκησης της πίστης δεν είναι πάντοτε σταθερές και δεδομένες αφού συνδέονται άμεσα με διαρκώς μεταβαλλόμενες παραγωγικές δραστηριότητες. Μέσα σε ένα αναβαλλόμενο πλαίσιο, πρέπει να αναμορφώνονται και οι μορφές των εγγυήσεων με κριτήριο επιλογής τον ορθολογισμό, την οικονομική ευρωστία και τη συμβολή της ανάπτυξης σε επίπεδο εθνικής οικονομίας και πιο συγκεκριμένα σε ότι αφορά την απασχόληση, την προστιθέμενη αξία και τέλος το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (ΑΕΠ).

2.1 Νομική προσέγγιση

2.2.1 Νομική προσέγγιση των εγγυοδοσιών και των Πιστοδοτήσεων

Η λέξη της ελληνικής καθαρεύουσας «πίστωσης, γεν. πιστώσεως» (στην νεοελληνική δημοτική «πίστωση») έχει την έννοια του πιστώνω και σημαίνει την παροχή πιστώσεως, την παροχή χρημάτων ή δανείου (σχ1). Στην αρχαία ελληνική γλώσσα απαντάται το ρήμα «πιστόω, -ώ», που

¹ Σταματάκος Ι., 3 τομον «Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας».

σημαίνει καθιστώ τινά αξιόπιστο, δεσμεύω δια εγγυήσεως ή συμφωνίας και στην παθητική του σημασία γίνομαι αξιόπιστος δια εγγυήσεως (σχ.2). Από τον τύπο του μέλλοντος χρόνου του αρχαίου ελληνικού ρήματος «πιστώσω» προέρχεται πιθανότατα το ουσιαστικό της νέας ελληνικής, καθώς στην αρχαία γλώσσα απαντάται ως ουσιαστικό μόνο η λέξη «πίστωμα», που σημαίνει (σχ.3) την εγγύηση, την βεβαίωση, το εχέγγυο.

Και οι τρεις παραπάνω λέξεις είναι συγγενείς και ενέχουν την έννοια του ρήματος πείθω, εμπεριέχουν δηλαδή το αίσθημα της εμπιστοσύνης, την εκδήλωση πίστης, που αποτελεί άλλωστε θεμελιώδες στοιχείο των οικονομικών σχέσεων. Το στοιχείο αυτό είναι ιδιαίτερα εμφανές στις οικονομικές σχέσεις, όπου το βαρυνόμενο μέρος επιδεικνύει πίστη, εμπιστοσύνη, έχει αποκτήσει την πεποίθηση ότι το εξυπηρετούμενο μέρος θα εκπληρώσει σε μελλοντικό χρόνο, τη βασική υποχρέωσή του να το απαλλάξει από αναληφθέν βάρος (σχ.4).

Από νομική, δε, έποψη, όλες αυτές οι οικονομικές σχέσεις αποτελούν κατά κύριο λόγο συμβάσεις και έτσι έχει από την νομική θεωρία δοθεί ο ορισμός ότι πίστωση είναι η σύμβαση κατά την οποία ο ένας των συμβαλλομένων (πιστοδότης) υποχρεούται να ενισχύσει προσωρινά την αγοραστική δύναμη του άλλου (σχ.5) (πιστολήπτης). Από οικονομικής απόψεως, η πολυπλοκότητα, η κινητικότητα και ο όγκος της οικονομικής συναλλακτικής ζωής έχουν οδηγήσει στο να μην υπάρχει σήμερα σχεδόν καμία σύμβαση με αξιόλογο οικονομικό περιεχόμενο, που να μην έχει και χαρακτήρα πιστωτικό (σχ.6).

Όταν, λοιπόν, η προσωρινή ενίσχυση της αγοραστικής δύναμης του πιστολήπτη πραγματοποιείται με απευθείας παραχώρησή της από τον πιστοδότη γίνεται λόγος για άμεση πίστωση (σχ.7), ενώ όταν η ενίσχυση της αγοραστικής δύναμης του πιστολήπτη επιτυγχάνεται έμμεσα, με την ανάληψη χρηματικής υποχρεώσεως εκ μέρους του πιστοδότη έναντι του πιστολήπτη ή τρίτου, ώστε να μπορεί ο πιστολήπτης να εξασφαλίσει από άλλον αγοραστική δύναμη ή να αποφύγει τη δέσμευση δικής του αγοραστικής δύναμης γίνεται λόγος για έμμεση πίστωση (σχ.8). Στη πρώτη κατηγορία ανήκουν ιδίως οι καταθέσεις, τα δάνεια και οι

² Σταματάκος Ι., επίτομον «Λεξικό της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας».

³ Σταματάκος Ι., επίτομον «Λεξικό της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας».

⁴ Schwintowski/Schaefer, "Bankrecht", 1997, σελ. 529.

⁵ Παμπούκης Κ., «Τραπεζικαί πιστωτικά συμβάσεις», 1962, σελ. 97.

⁶ Ρόκας Ι., στο «ΑΚ Γεωργιάδη-Σταθόπουλου», Εισαγωγικές Παρατηρήσεις στα αρ. 80-809, αρ. 1.

⁷ Παμπούκης Κ., ό.π., σελ. 85.

⁸ Παμπούκης Κ., ό.π., σελ. 86.

προεξοφλήσεις τίτλων. Στη δεύτερη κατηγορία υπάγονται κυρίως οι πάσης φύσεως εγγυήσεις, οι ενέγγυες πιστώσεις και οι εγγυητικές επιστολές (σχ.9).

Αξίζει να σημειωθεί, πως στην ελληνική νομοθεσία η έννοια της πίστωσης όχι μόνο δεν τυγχάνει συγκεκριμένου προσδιορισμού, αλλά ως έννοια απαντάται σε πληθώρα διατάξεων με όχι πάντοτε ταυτόσημο περιεχόμενο, καταλαμβάνοντας κάθε μορφή πιστωτικής σχέσεως που απαντάται στις συναλλαγές (σχ.10). Με άλλα λόγια δεν υπάρχει συγκεκριμένη νομική έννοια της πιστώσεως, αλλά διάφορα είδη πιστώσεων που ανήκουν σε ρυθμισμένες ή μη συμβάσεις του ενοχικού δικαίου (σχ.11).

Χαρακτηριστικά παραδείγματα, μεταξύ άλλων, είναι η χρήση του όρου «πίστωση του τιμήματος» στο αρ. 531 ΑΚ, όπου δηλώνει την από τον αγοραστή καταβολή του τιμήματος προς τον πωλητή σε μεταγενέστερο χρόνο και η «εντολή πίστωσης τρίτου» του αρ. 870 ΑΚ, κατά το οποίο η εντολή στον εντολοδόχο για την παροχή δανείου προς τρίτο ή η εντολή χορήγησης από τον εντολοδόχο προς τον τρίτο προθεσμίας επιστροφής του δανείου ισχύουν, ως εγγύηση του εντολέα (σχ.12). Επίσης στο ΝΔ της 17ης Ιουλίου 1923 γίνεται λόγος περί «τραπεζικής ενεγγύου πιστώσεως», όπου ως πίστωση θεωρείται η ανάληψη απλώς υποχρεώσεως έναντι τρίτου. Στην σύμβαση αυτή υπεισέρχεται η έννοια της πίστης ως εμπιστοσύνης, καθόσον η τράπεζα με την εκτέλεση της εν λόγω εργασίας δεν αποβλέπει, κατ' αρχήν, στην κατά κυριολεξία παροχή πίστωσης, αλλά μεσολαβεί και συμβάλλει στην εκπλήρωση αμοιβαίων υποχρεώσεων ανάμεσα στον πελάτη της και σε κάποιο τρίτο. Βεβαίως είναι δυνατόν στην σύμβαση τραπεζικής ενέγγυας πίστωσης να περιέχεται και παροχή πίστωσης, όταν η τράπεζα κατά την παράδοση της φορτωτικής στον πελάτη της δεν εισπράττει από αυτόν αμέσως το ποσό που καταβλήθηκε στον τρίτο, αλλά το πιστώνει. Ωστόσο η τράπεζα δεν είναι εγγυητής του πελάτη της, παρά το αδόκιμο του χαρακτηρισμού της σύμβασης ως «ενέγγυας» (σχ.13). Ακόμα, στο ΝΔ 588/48 «Περί ελέγχου της πίστεως» παρουσιάζεται το μοναδικό για νομοθέτημα φαινόμενο να προσδίδεται στον όρο «πίστωσης» διαφορετικό σχεδόν σε κάθε παράγραφο του περιεχόμενο. Στο δε Ν. 3601/07, η συγκεκριμένη χρήση της έννοιας της πιστώσεως, μάλλον οφείλεται στην εσφαλμένη μετάφραση στη ελληνική των όρων των κοινοτικών οδηγιών περί

⁹ Βλ. και Γεωργιάδης Απ., «Η εξασφάλιση των πιστώσεων», 2001, σελ. 2 επ.

¹⁰ Ψυχομάνης Σπ., «Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων» ΙΙ, 2010, σελ. 169 επ.

¹¹ Ψυχομάνης Σπ., ό.π., σελ. 171.

¹² Βρέλλης Σπ., στο «ΑΚ Γεωργιάδη-Σταθόπουλου», αρ. 870, αρ. 7.

¹³ Βελέντζας Ι., «Τραπεζικό δίκαιο», 1992, σελ. 225 επ.

πιστωτικών ιδρυμάτων και ιδίως της συναφούς Οδ. 2006/48/EK, όπου γίνεται λόγος για “lending”, “Ausleihung” κλπ, που δεν σημαίνουν πίστωση, αλλά δάνειο.

Κατ’ αρ. 806 ΑΚ «Με τη σύμβαση του δανείου ο ένας από τους συμβαλλομένους μεταβιβάζει στον άλλον κατά κυριότητα χρήματα ή άλλα αντικαταστατά πράγματα, και αυτός έχει υποχρέωση να αποδώσει άλλα πράγματα της ίδιας ποσότητας και ποιότητας.» και κατ’ αρ. 807 ΑΚ «Αν δεν ορίστηκε χρόνος για την απόδοση του δανείου, ούτε συνάγεται αυτός από τις περιστάσεις, το δάνειο αποδίδεται αφού περάσει ένας μήνας από την καταγγελία του δανειστή ή του οφειλέτη. Αν είναι άτοκο, ο οφειλέτης έχει δικαίωμα να το αποδώσει και χωρίς καταγγελία.» Από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών προκύπτει ότι τα απαραίτητα εννοιολογικά στοιχεία σύμβασης δανείου που έχει ως αντικείμενο χρήματα είναι:

α) τα αντικαταστατά πράγματα, δηλαδή το ορισμένο χρηματικό ποσό, που αποτελεί το αντικείμενο του δανείου, δηλαδή κινητά που προσδιορίζονται συνήθως στις συναλλαγές με αριθμό,

β) η μεταβίβαση της κυριότητας του χρηματικού ποσού από το δανειοδότη (δανειστή) προς το δανειολήπτη (οφειλέτη) άνευ της οποίας δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει συναφθεί η σύμβαση (πλην της περιπτώσεως του συναινετικού δανείου που αναλαμβάνεται μόνο η υποχρέωση μεταβίβασής του) και

γ) η συμφωνία απόδοσης του δανείου, δηλαδή συμφωνία να αποδοθούν άλλα χρήματα ίδιας ποσότητας (ΑΠ 1625/2012). Δεν είναι αναγκαία στοιχεία ο έγγραφος τύπος, ο πανηγυρικός χαρακτηρισμός, ο χρόνος κατάρτισης της σύμβασης δανείου, ακόμα και ο χρόνος απόδοσης των δανεισθέντων χρημάτων, ο τρόπος απόδοσης, ήτοι αν η απόδοση θα γίνει με ολοσχερή ή με τμηματικές καταβολές, αφού, δεδομένου ότι ο νόμος δεν διακρίνει, η απόδοση γίνεται εφάπαξ και άλλα στοιχεία, που αναφέρονται σε περιστάσεις που συνοδεύουν την κατάρτιση της σύμβασης δανείου, αλλά δεν αποτελούν αναγκαία στοιχεία αυτής.

Ειδικότερα, η διάταξη της ΑΚ 806 προσδιορίζει εννοιολογικά τη σύμβαση δανείου, αναφέροντας μόνο τα ελάχιστα στοιχεία της τυπολογικά απλούστερης αλλά και συναλλακτικά σπανιότερης μορφής της του ατόκου δανείου. Η τραπεζική ιδίως πρακτική έχει εμπλουτίσει το σύνηθες περιεχόμενο της σύμβασης δανείου, κυρίως με την υποχρέωση καταβολής τόκων και παροχής ασφαλειών από το δανειολήπτη. Τα στοιχεία όμως αυτά δεν μπορούν να θεωρηθούν ουσιώδη, εφόσον δεν είναι απαραίτητα για να υπάρξει σύμβαση δανείου. Δεν μπορεί π.χ. να

αποκλεισθεί η περίπτωση σύναψης άτοκου δανείου ή δανείου δίχως εξασφαλίσεις για το δανειοδότη.

Η εγγυητική επιστολή (ε/ε) είναι μία μορφή προσωπικής ασφάλειας, που έχει δημιουργηθεί από τις συναλλαγές, προϊόν και αυτή της αυτονομίας της ιδιωτικής βουλήσεως στο πλαίσιο της κατ' ΑΚ 361 θεσμοθετημένης ελευθερίας των συμβάσεων. Η παροχή της προβλέπεται και γίνεται στην πράξη συνήθως από πιστωτικά ιδρύματα (σχ.14).

Η εγγυητική επιστολή, όπως και η εγγύηση του ΑΚ, δημιουργεί τριπρόσωπη σχέση, στην οποία μετέχουν ο εκδότης της, ο λήπτης και ο υπέρ της εγγυητικής επιστολής. Στο συμβατικό αυτό πλέγμα, η κατά κυριολεξία σύμβαση εγγυητικής επιστολής είναι η σύμβαση που δημιουργείται ανάμεσα στον εκδότη και στο λήπτη της, η οποία αποτυπώνεται πάντοτε σε έγγραφο. Ο έγγραφος τύπος, που δεν προβλέπεται ως συστατικός από το νόμο και δεν βρίσκει θεμέλιο στην πρόβλεψη του αρ. 849 ΑΚ, αφορά μόνο στη δήλωση βούλησης του εκδότη της και βασίζεται σε σχετικό έθιμο (σχ.15).

Με την έκδοση και χορήγηση της εγγυητικής επιστολής σκοπείτε η εξασφάλιση του λήπτη έναντι κινδύνων που περιγράφονται στο «σώμα» της και αφορούν στις συναλλακτικές σχέσεις ανάμεσα στο λήπτη και στον υπέρ ου η εγγυητική επιστολή (λ.χ. ε/ε συμμετοχής σε διαγωνισμό, ε/ε καλής εκτέλεσης σύμβασης, ε/ε προκαταβολής κ.α.). Περιεχόμενο της υποχρέωσης του εκδότη της είναι η καταβολή χρηματικής παροχής στο λήπτη της εγγυητικής επιστολής είτε σε «πρώτη ζήτηση» του τελευταίου, είτε υπό τον όρο της συνδρομής συγκεκριμένων τυπικών ή/και ουσιαστικών προϋποθέσεων που συμφωνούνται και συνήθως αναφέρονται στο κείμενο της ίδιας της εγγυητικής επιστολής .

Ουσιώδες στοιχείο της εγγυητικής επιστολής είναι η ρήτρα (πρβλ ΑΠ 1481/2007) ότι στην κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής το απαιτητό της υποχρέωσης του εκδότη προς εκπλήρωση της παροχής του θα εξαρτάται, ανάλογα με το ειδικότερο περιεχόμενο της ε/ε είτε από την προηγούμενη απλή, έγγραφη κατά κανόνα, υποβολή σχετικού αιτήματος του λήπτη της είτε από την πλήρωση των προϋποθέσεων και των όρων που τάσσονται στην ίδια την εγγυητική επιστολή (σχ.16). Η συμφωνία μεταξύ των συμβαλλομένων μερών απαιτείται αλλά και αρκεί για την

¹⁴ βλ. Γκούσκου Α., «Η εγγυητική επιστολή με ρήτρα πληρωμής «σε πρώτη ζήτηση», 1995, σ. 1 επ. και παρακ. αρ. 25.

¹⁵ Ψυχομάνης Σπ., «Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων» Ι, 2001, σελ. 365 και Γεωργιάδης Απ., «Η εξασφάλιση των πιστώσεων», 2001, παρ. 6 αρ. 50.

¹⁶ Καραγκουνίδης σε ΣΕΑΚ «Εισαγωγικές παρατηρήσεις στα αρ. 847-870 ΑΚ», παρ. 24.

ενεργοποίηση της υποχρέωσης προς πληρωμή, δίχως να είναι επιβεβλημένη η περαιτέρω αναγωγή του λήπτη της ε/ε στην σχέση του με το πρόσωπο υπέρ του οποίου αυτή εκδόθηκε. Επίσης, συνήθως, δεν υφίσταται δυνατότητα του εκδότη της ε/ε να αρνηθεί την πληρωμή της προβάλλοντας ενστάσεις από την σχέση αυτή ή/και από την δική του σχέση με τον κυρίως οφειλέτη. Κρίσιμο είναι ότι, σχεδόν σε κάθε περίπτωση, εφόσον πληρωθούν οι προϋποθέσεις της κατάπτωσης, η πληρωμή του ποσού της εγγυητικής επιστολής γίνεται άμεσα, χωρίς την ανάγκη εκδόσεως εκτελεστού τίτλου και γενικά δίχως ο λήπτης της να είναι αναγκασμένος να προσφύγει στη Δικαιοσύνη για την είσπραξή της (ΑΠ 1625/2012), καθόσον ο εκδότης της εγγυητικής επιστολής δεν δικαιούται -κατά κανόνα- να εξετάσει αν πράγματι με βάση την σχέση του λήπτη της ε/ε και του υπέρ ου η ε/ε έχουν πράγματι πληρωθεί οι όροι της καταπτώσεως (βλ. και ΑΠ 1793/2008) ή σε ποια έκταση έχει τούτο συμβεί (βλ. και ΑΠ 358/2004). Η καταβολή του ποσού της γίνεται δίχως δικαίωμα ελέγχου από τον εκδότη της ε/ε για την ύπαρξη έγκυρης οφειλής και του λόγου κατάπτωσής της και χωρίς δυνατότητα προβολής ένστασης (σχ.17). Με άλλα λόγια η υποχρέωση του εκδότη της εγγυητικής επιστολής προς καταβολή παρουσιάζεται κατ' αρχήν ανεξάρτητη από τον τυχόν έλεγχο της γένεσης και του κύρους της καταπτώσεως με βάση την σχέση μεταξύ του λήπτη και του υπέρ ου της ε/ε.

Η νομική φύση της εγγυητικής επιστολής αποτελεί φλέγον ζήτημα τόσο στη νομική θεωρία, όσο και στην νομολογία (σχ.18) στις αποφάσεις των δικαστηρίων. Κατά την επικρατέστερη άποψη, η εγγυητική επιστολή αποτελεί «ιδιαιτέρο είδος εγγυήσεως» στην οποία εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις του ΑΚ περί εγγυήσεως των αρ. 847 επ. , ελλείψει άλλων ειδικότερων διατάξεων. Στο ίδιο, άλλωστε, κατ' ουσίαν συμπέρασμα καταλήγουν και οι αποφάσεις Δικαστηρίων που χαρακτηρίζουν την εγγυητική επιστολή ως «ιδιόμορφη σύμβαση», καθόσον δέχονται ότι διέπετε από της διατάξεις των αρ. 847 επ. ΑΚ που συμβιβάζονται με αυτήν την σχέση (ΑΠ 1793/2008, ΑΠ 16/2008, ΑΠ 1481/2007, ΑΠ 1658/2006, ΕφΑΘ 7798/2006). Κατ' άλλην άποψη (σχ.19), η εγγυητική επιστολή αποτελεί μορφή τριμερούς εγγυοδοτικής σύμβασης, δημιούργημα της συναλλακτικής πρακτικής. Είναι αρρύθμιστη στο νόμο υποσχετική σύμβαση με σκοπό την

¹⁷ Τριάντος Νικ., «ΑΚ Ερμηνεία κατ' άρθρο» αρ. 847 παρ. 11.

¹⁸ Γεωργιάδης Απ., «Η εξασφάλιση των πιστώσεων», 2001, παρ. 6 αρ. 89 επ. , Βρέλλης Σπ., στο «ΑΚ Γεωργιάδη-Σταθόπουλου», αρ. 847, αρ. 40 επ.

¹⁹ Γεωργιάδης Απ., ο.π., παρ. 6 αρ. 96 επ. , Γκούσκου Α., ο.π. , σ. 116, επ. και παρακ. αρ. 25, Κορνηλάκης Άγγ., Αρμ 2004, 515 επ.

εξασφάλιση οφειλής τρίτου και προσομοιάζει έντονα με την κοινή εγγύηση του ΑΚ, λόγω του τυπολογικά χαρακτηριστικού αποκλεισμού του στοιχείου του παρεπομένου σε αυτήν.

Η άσκηση του δικαιώματος του λήπτη της εγγυητικής επιστολής, ακόμα και της ορισθείσας «σε πρώτη ζήτηση», να ζητήσει την κατάπτωσή της και να εισπράξει το σχετικό ποσό από τον εκδότη της, απαγορεύεται να υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ή ο κοινωνικός και οικονομικός σκοπός του δικαιώματος. Επομένως περιστατικά, τα οποία καθιστούν την αξίωση του δανειστή για κατάπτωση και είσπραξης της εγγυητικής επιστολή καταχρηστική, ελέγχονται από το κατ' αρ. 281 ΑΚ.

Ειδικότερα, υφίσταται καταχρηστική άσκηση δικαιώματος, όταν ο υπέρ ου η ε/ε ζητεί την πληρωμή της, επικαλούμενος απλώς και μόνο το συμβατικό όρο ότι είναι καταβλητέα «σε πρώτη ζήτηση» ή μετά από απλή ειδοποίηση, με σκοπό να αποφύγει την προβολή ενστάσεων περί του ότι δεν συντρέχει ουσιαστικός λόγος κατάπτωσης αυτής, λόγω ανυπαρξίας των με αυτήν ασφαλιζόμενων απαιτήσεων, επιδιώκοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τον αδικαιολόγητο πλουτισμό του σε βάρος της περιουσίας του οφειλέτη, κατ' εντολή και με χρήματα του οποίου εκδόθηκε η εγγυητική επιστολή. Στην περίπτωση αυτή, πληρούνται μεν από τυπική άποψη οι προϋποθέσεις της κατάπτωσης, όμως η τελευταία προφανώς δεν δικαιολογείται ουσιαστικά, διότι στην πραγματικότητα είτε δεν έχει επέλθει καν ο ασφαλιζόμενος με την εγγυητική επιστολή κίνδυνος είτε ο επελθών κίνδυνος οφείλεται σε περιστατικό για το οποίο ο κυρίως οφειλέτης δεν έχει ευθύνη. Η παραίτηση, δηλαδή, του εκδότη της εγγυητικής επιστολής από τις μη προσωποπαγείς ενστάσεις του πρωτοφειλέτη υπέρ ου δεν αποστερεί αυτόν ούτε τον τελευταίο από την προστασία του αρ. 281 Α.Κ., την οποία αμφότεροι μπορούν να επικαλεστούν και στο πλαίσιο της κατά τον ΚΠολΔ προσωρινής δικαστικής προστασίας.

Διαφορετικό και πλέον σύνθετο σε σχέση με τη σύμβαση δανείου, αλλά και με την εγγυητική επιστολή είναι το περιεχόμενο της ενέγγυας πίστωσης (σχ.20). Προσδιορίζεται στα αρ. 25 επ. του ΝΔ της 17ης Ιουλίου 1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών».

Είναι μία τριμερής έννομη σχέση για την χρηματοδότηση ως επί τω πλείστον διεθνών πωλήσεων. Στη σύμβαση αυτή, ένας χρηματοπιστωτικός οργανισμός συμφωνεί με τον πελάτη του, που είναι αγοραστής εμπορευμάτων, να ανοίξει πίστωση υπέρ του πωλητή των εμπορευμάτων - τρίτου, αναλαμβάνοντας την υποχρέωση να καταβάλει προς αυτόν το σχετικό

²⁰ Για την έννοια της ενεγγύου πιστώσεως και τις διαφορές της από την σύμβαση δανείου βλ. και Βουζίκας Εμμ. , «ΕρμΑΚ», Εισαγ. 806-809 αρ. 97 επ. και Αυγητίδης Δ. , «ΣΕΑΚ», Εισαγ. Παρατηρήσεις αρ. 806-809 αρ.20.

ποσό με την εκ μέρους του παράδοση προκαθορισμένων φορτωτικών εγγράφων, τα οποία αναλαμβάνει να παραδώσει στον αγοραστή με την είσπραξη από αυτόν του ποσού της πίστωσης. Η τράπεζα αποκτά ενέχυρο στα εμπορεύματα που αναφέρονται στα φορτωτικά έγγραφα. Η ενέγγυα πίστωση θεωρείται έκταση υπό ευρεία έννοια, με συνέπεια την αναλογική εφαρμογή των ΑΚ 876 επ.

2.2.2 Η εγγυοδοσία και η πιστοδότηση στη κάλυψη χρηματοοικονομικών αναγκών

Στην παρούσα ενότητα, αναλύεται η εγγυοδοτική μορφή της επιχειρηματικής πίστης. Θα αναπτυχθεί το εννοιολογικό πλαίσιο των εγγυητικών επιστολών, καθώς και τα είδη και οι κίνδυνοι τους. Αναφέρεται επιπρόσθετα, η ενέγγυα πίστωση ως πολύτιμο εγγυοδοτικό εργαλείο, καθώς και οι διαφορές της με την εγγυητική επιστολή. Στη συνέχεια θα μελετηθούν τα χαρακτηριστικά της ενέγγυας πίστωσης στο διεθνές εμπόριο. Εγγυοδοτική σύμβαση χαρακτηρίζεται εκείνη κατά την οποία ο πελάτης και οφειλέτης (εισαγωγέας, κατασκευαστής) αναθέτει στον εγγυοδοτικό φορέα να «εγγυηθεί» (να αναλάβει δηλαδή την ευθύνη) έναντι ωφελουμένου και αντισυμβαλλομένου του (δανειστή) από τη βασική σχέση (εξαγωγή, εργοδότη) σχετικά με την επέλευση ορισμένου αποτελέσματος (πχ την εμπρόθεσμη εξόφληση ή την καλή εκτέλεση του έργου). Βέβαια, το πιστωτικό ίδρυμα προκειμένου να εγγυηθεί, λαμβάνει εξασφαλίσεις, είτε από τον ίδιο τον πελάτη του είτε από τρίτο. Οι εγγυοδοτικές συμβάσεις συνάπτονται συνήθως μεταξύ ωφελουμένου (δανειστή) και πιστωτικού ιδρύματος ως εγγυητή. Οι εγγυοδοτικές συμβάσεις είναι μη ρυθμιζόμενες στο νόμο συναλλακτικές μορφές, οι οποίες παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές από την κοινή σύμβαση εγγυήσεως.

Είδη εγγυοδοσιών

I. Εγγυητική Επιστολή

Η εγγυητική επιστολή είναι μια μορφή εγγυοδοτικής σύμβασης. Στην ελληνική πρακτική, με τη σύμβαση της εγγυητικής επιστολής, ο εγγυοδοτικός φορέας αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλλει σε δανειστή (ωφελούμενος, λήπτης της επιστολής) του πελάτη του (εντολέας, οφειλέτης) το αναγραφόμενο στην επιστολή ποσό, χωρίς τη δυνατότητα προβολής εκ μέρους του οποιεσδήποτε ενστάσεις ούτε από του μεταξύ αυτού και του δανειστή σχέση ούτε από τη βασική σχέση μεταξύ δανειστή και οφειλέτη. Ισχύει η βασική αρχή «*πρώτα πληρώνεις, μετά αντιδικείς*» (Sebastian Lewis, 2013).

Οι εγγυητικές επιστολές κατηγοριοποιούνται ανάλογα με τις υποχρεώσεις και τον κίνδυνο που αναλαμβάνουν να καλύψουν. Ως εκ τούτου, οι εγγυητικές επιστολές διακρίνονται στις παρακάτω κατηγορίες:

- **Εγγυητικές επιστολές συμμετοχής**

- Οι εγγυητικές επιστολές συμμετοχής εκδίδονται από τον εγγυοδοτικό φορέα μετά από αίτηση του εντολέα για τη συμμετοχή του σε δημόσιο ή ιδιωτικό διαγωνισμό για την ανάληψη κάποιου έργου ή την προμήθεια ειδών ή την παροχή υπηρεσιών. Σκοπός αυτής της εγγυητικής επιστολής είναι να δεσμεύσει τον κατασκευαστή ή τον μελετητή ή τον προμηθευτή που συμμετέχει σε διαγωνισμό να μην υπαναχωρήσει σε περίπτωση κατακύρωσης του έργου σε αυτόν. (Πέτρος Παπαζαχαρίου «Τραπεζικές Πιστοδοτήσεις» Εκδόσεις Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, 2007).

- **Εγγυητικές επιστολές καλής εκτέλεσης**

Οι εγγυητικές επιστολές καλής εκτέλεσης αφορούν την τήρηση των συμφωνιών και γενικά την καλή εκπλήρωση των όρων μιας σύμβασης. Σκοπός της έκδοσης της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης είναι να εγγυηθεί ο εγγυοδοτικός φορέας για την εκτέλεση του έργου από τον εργολάβο ή τον προμηθευτή με βάση τους όρους σύμβασης που υπεγράφη ανάμεσα στον φορέα που προκήρυξε το διαγωνισμό και το φορέα που ανέλαβε το έργο. Ο κίνδυνος σε αυτή την κατηγορία θεωρείται μέσος και ουσιαστικός.

- **Εγγυητικές επιστολές πληρωμής ή προκαταβολής**

Οι εγγυητικές επιστολές πληρωμής ή προκαταβολής εκδίδονται σε περίπτωση λήψης προκαταβολής για την προετοιμασία ή προμήθεια παραγγελίας ή την εκτέλεση έργου ή παραλαβής αγαθών με πίστωση και καλύπτουν την υποχρέωση τήρησης των υποχρεώσεων του εντολέα προς τον δικαιούχο (παράδοσης παραγγελίας ή έργου, ή εξόφλησης υποχρεώσεων κατά περίπτωση). Ο κίνδυνος σε αυτή την κατηγορία είναι ουσιαστικός, ισοδύναμος της χρηματοδότησης. Από τα παραπάνω, είναι προφανής η χρησιμότητα και σπουδαιότητα των εγγυητικών επιστολών ως ασφαλές μέσο για τη ταχύτερη σύναψη και διεκπεραίωση των εμπορικών συναλλαγών και την καθιέρωση απλούστερων διατυπώσεων και διαδικασιών προς το σκοπό της διασφάλισης των συμφερόντων των πιστωτών (εγγυοληπτών).

Η χρήση της εγγυητικής επιστολής διευρύνεται συνεχώς με τάση αλλά και δυνατότητα κάλυψης κάθε μορφής εμπορικών συναλλαγών και όχι μόνο υποχρεώσεις οικονομικής φύσης που αφορούν πρωτοφειλέτη ή τον αγοραστή. Έτσι οι εγγυητικές επιστολές κυκλοφορούν καθημερινά και σε μεγαλύτερη κλίμακα με μεγαλύτερη ποικιλία περιεχομένου, ανάλογα με το είδος των υποχρεώσεων του πρωτοφειλέτη ή εντολέα έναντι του δικαιούχου.

Κατά κάποια έννοια η εγγυητική επιστολή θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως «χρηματοδότηση υπό αίρεση». Ενώ δηλαδή με την εγγυητική επιστολή ο εγγυοδοτικός φορέας δεν δανείζει χρήμα αλλά «πίστη», όταν η εγγυητική επιστολή καταπέσει και εξοφληθεί από τον φορέα τότε μετατρέπεται σε δανεισμό χρήματος.

▪ **Εγγυητική επιστολή ανάληψης δεκάτων**

Η εγγυητική επιστολή ανάληψης δεκάτων συνάπτεται όταν μία επιχείρηση έχει ήδη αναλάβει ένα έργο και έχει ήδη καταθέσει την εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης, ενώ το έργο έχει αρχίσει να εκτελείται. Κατά διαστήματα λοιπόν, γίνεται αποτίμηση των εργασιών που έχουν πραγματοποιηθεί σε μία συγκεκριμένη χρονική περίοδο, ελέγχεται από τον επιβλέποντα μηχανικό της υπηρεσίας ή του οργανισμού (για τον οποίο εκτελείται το έργο) και εγκρίνεται από την αρμόδια αρχή η πληρωμή. Η διαδικασία αυτή, έχει καθιερωθεί να ονομάζεται πιστοποίηση έργου. Από κάθε πιστοποίηση που γίνεται, ο εργολάβος δεν παίρνει όλο το ποσό. Συνήθως, παρακρατείται το 10% του αναγραφόμενου ποσού, το οποίο θα αποδοθεί στον εργολάβο όταν τελειώσει εμπρόθεσμα και σύμφωνα με τις προδιαγραφές και τους όρους της σύμβασης του έργου που έχει αναλάβει και αφού περάσει το προκαθορισμένο από τη σύμβαση χρονικό διάστημα από την παράδοση του έργου για να διαπιστωθεί η καλή λειτουργία του. Αυτό το διάστημα διαρκεί κατά κανόνα ένα ή δύο χρόνια από την παράδοση του έργου και όπως είναι φυσικό ο εργολάβος έχει πάντα ανάγκη από μετρητά για τη συνέχιση των εργασιών και την εκτέλεση του έργου, αλλά και σε τελευταία ανάλυση τα ποσά αυτά που παρακρατούνται παραμένουν ανεκμετάλλευτα για αυτό το λόγο προσκομίζει (στην υπηρεσία - οργανισμό) μία εγγυητική επιστολή από ένα χρηματοοικονομικό οργανισμό με την οποία αντικαθιστά τα μετρητά. Με αυτόν τον τρόπο, ο οργανισμός εξασφαλίζεται με την εγγυητική επιστολή, που αποτελεί συμπληρωματική εξασφάλιση ως προς την καλή εκτέλεση του έργου και στη συνέχεια ο εργολάβος εισπράττει όλο το ποσό της πιστοποίησης.

- **Εγγυητική επιστολή θεματοφυλακής**

Η εγγυητική επιστολή Θεματοφυλακής συνάπτεται, όταν εγγυοδοτικός φορέας εγγυάται την αξία των υλικών του έργου που παραλαμβάνει ο εργολάβος από την αναθέτουσα αρχή, μέχρι αυτά να χρησιμοποιηθούν στο έργο.

- **Εγγυητική επιστολή καλής λειτουργίας**

Η εγγυητική επιστολή καλής λειτουργίας συνάπτεται, όταν ο εγγυοδοτικός φορέας εγγυάται στον λήπτη την καταβολή ορισμένου ποσού που αφορά το προκαθορισμένο από τη σύμβαση χρονικό διάστημα μετά την παράδοση του έργου για την καλή λειτουργία του.

Διαδικασία έκδοσης Εγγυητικής Επιστολής

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσφεύγουν σε ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες των άρθρων 27 και 28 αντίστοιχα (Ν.4412/2016) ή στις συμπράξεις καινοτομίας του άρθρου 31. Στις ανοιχτές διαδικασίες, κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει προσφορά στο πλαίσιο προκήρυξης διαγωνισμού. Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών ανέρχεται σε 35 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης προκήρυξης σύμβασης. Η προσφορά συνοδεύεται από τις πληροφορίες για την ποιοτική επιλογή που ζητούνται από την αναθέτουσα αρχή. Στις κλειστές διαδικασίες, μπορούν να υποβάλουν προσφορά μόνο οι οικονομικοί φορείς που έχουν προσκληθεί από την αναθέτουσα αρχή κατόπιν της αξιολόγησης των πληροφοριών που έχουν παρασχεθεί. Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής προσφορών στην κλειστή διαδικασία είναι 30 μέρες από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφορών. Εν συνεχεία, ο εντολέας διαπραγματεύεται την ανάληψη υποχρέωσης για την οποία ο αντισυμβαλλόμενος επιθυμεί ισχυρές εγγυήσεις προκειμένου να οριστικοποιηθεί η συμφωνία. Ο εντολέας προσέρχεται στον εγγυοδοτικό φορέα και ζητά έκδοση εγγυητικής επιστολής, προσκομίζοντας σε κάποιες περιπτώσεις και υπόδειγμα κειμένου που του έχει δώσει ο αντισυμβαλλόμενος. Η εγγυητική επιστολή καλύπτει συγκεκριμένο ποσό, αφορά συγκεκριμένη υποχρέωση και προβλέπει συγκεκριμένη ισχύ και λήξη. Ανάλογα με τη λήξη τους οι εγγυητικές επιστολές διακρίνονται σε:

- Τακτής λήξης
- Αορίστου χρόνου

Ο εγγυοδοτικός φορέας με τη σειρά του αξιολογεί την πιστοληπτική ικανότητα του εντολέα, προκειμένου να εκτιμήσει τη δυνατότητα κάλυψης της στην περίπτωση κατάπτωσης και πληρωμής της εγγυητικής επιστολής, αλλά και την τεχνική δυνατότητα του εντολέα να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις που αναλαμβάνει. Στις περιπτώσεις συχνής έκδοσης εγγυητικών επιστολών (πχ προμηθευτές Δημοσίου, εργολήπτες δημοσίων και περιφερειακών έργων) ο φορέας εγκρίνει όρια έκδοσης εγγυητικών επιστολών (με διαδικασία αντίστοιχη της έγκρισης πιστοδοτικών ορίων). Η εγγυητική επιστολή διατυπώνεται από τον φορέα σύμφωνα με τη βούληση αντισυμβαλλόμενων, και με παραίτηση του φορέα από όλα τα δικαιώματα ένστασης (για την ενίσχυση της αξίας της εγγυητικής επιστολής).

Η εγγυητική επιστολή παραδίδεται στο δικαιούχο – λήπτη της και εξελίσσεται η συναλλαγή (σύμβαση) μεταξύ του εντολέα και του δικαιούχου. Με την ολοκλήρωση της συναλλαγής και της ικανοποίησης του δικαιούχου, η εγγυητική επιστολή επιστρέφεται στον εγγυοδοτικό φορέα και ακυρώνεται.

Κατάπτωση Εγγυητικής Επιστολής

Ο ανάδοχος κηρύσσεται υποχρεωτικά έκπτωτος από την ανάθεση που έγινε στο όνομα του και από κάθε δικαίωμα που απορρέει από αυτήν, με απόφαση του αρμόδιου αποφαινόμενου οργάνου, ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου. Αρχικά η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί στον ανάδοχο ειδική όχληση η οποία μνημονεύει τις διατάξεις του άρθρου 203 του Ν. 4412/2016 και περιλαμβάνει συγκεκριμένη περιγραφή των ενεργειών στις οποίες οφείλει να προβεί ο ανάδοχος θέτοντας προθεσμία για τη συμμόρφωση του. Η προθεσμία που τίθεται πρέπει να είναι εύλογη και ανάλογη της διάρκειας της σύμβασης και πάντως όχι μικρότερη των δεκαπέντε (15) ημερών. Αν η προθεσμία, παρέλθει, χωρίς ο ανάδοχος να συμμορφωθεί κηρύσσεται οριστικά έκπτωτος μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας συμμόρφωσης, με απόφαση της αναθέτουσας αρχής. Στη συνέχεια και πάντα εντός των χρονικών ορίων ισχύος και λήξης της εγγυητικής επιστολής, ο δικαιούχος ζητά από τον φορέα την κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής και την καταβολή της προβλεπόμενης σε αυτής αποζημίωσης του. Ο φορέας ανταποκρίνεται άμεσα, και ταυτόχρονα, στρέφεται κατά του εντολέα απαιτώντας την εξόφληση της οφειλής του προς αυτόν.

II. Ενέγγυα Πίστωση

Η ενέγγυα πίστωση (Letter of Credit) δημιουργήθηκε για τη διασφάλιση του διεθνούς εμπορίου και την εγγυημένη πληρωμή των εμπορευμάτων. (Εκδόσεις Εμπορικής Τράπεζας, Συστήματα Πιστοδοτήσεων, 2005). Η επιχείρηση που επιθυμεί να προμηθευτεί εξοπλισμό, εμπόρευμα, πρώτες ύλες, συνεννοείται με προμηθευτή εξωτερικού για τους όρους και τις προϋποθέσεις της προμήθειας και ανοίγει από τον φορέα του (εκδότρια) ενέγγυα πίστωση υπέρ του προμηθευτή. Με την έκδοση της ενέγγυας πίστωσης ο φορέας εγγυάται στον προμηθευτή ότι με τη φόρτωση της παραγγελίας και τη προσκόμιση των φορτωτικών εγγράφων σε απόλυτη συμφωνία με τους όρους της πίστωσης, θα εξοφληθεί άμεσα και χωρίς επιφυλάξεις (ή, εναλλακτικά, στην προθεσμία που ορίζει η πίστωση). Πρόκειται για «πίστωση έναντι φορτωτικών εγγράφων», γιατί στην ουσία ανοίγεται πίστωση κατόπιν παράδοσης φορτωτικών εγγράφων από τον εξαγωγέα, που αποδεικνύουν την αποστολή του σχετικού εμπορεύματος. Η ενέγγυα πίστωση είναι η γραπτή σύμβαση μεταξύ του εισαγωγέα του εμπορεύματος και του εγγυοδοτικού φορέα του. Με τη σύμβαση αυτή, ο φορέας του εισαγωγέα κατά εντολή και για λογαριασμό του εισαγωγέα, αναλαμβάνει την υποχρέωση να πληρώσει στον εξαγωγέα το ποσό της πίστωσης που έχει καθορίσει ο εισαγωγέας σύμφωνα με τους όρους που αναφέρει ο εξαγωγέας στην προσφορά του, δηλαδή στο προτιμολόγιο (proforma invoice). Προκειμένου ένας εγγυοδοτικός φορέας να εκδώσει μια ενέγγυα πίστωση θα πρέπει ο εντολέας - πελάτης της να καταθέσει σε δεσμευμένο καταθετικό λογαριασμό μετρητά για την κάλυψη της ενέγγυας πίστωσης, όταν ολοκληρωθούν οι όροι εκτέλεσης της. Σε περίπτωση που ο πελάτης δεν έχει μετρητά, ο φορέας μπορεί να προβεί σε χρηματοδότηση του εντολέα. Οι ενέγγυες πιστώσεις λειτουργούν στο πλαίσιο Ομοιόμορφων Κανόνων του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου. Η εκτέλεση των ενέγγυων πιστώσεων διενεργείται με την προσκόμιση των φορτωτικών εγγράφων από τον δικαιούχο, προκειμένου να διακανονιστεί η εξόφληση της απαίτησης του. Τα κυριότερα φορτωτικά έγγραφα είναι η φορτωτική, το τιμολόγιο, διάφορα πιστοποιητικά και το ασφαλιστήριο μεταφοράς.

2.2.3 Διαφορές Εγγυητικής Επιστολής και Ενέγγυας Πίστωσης

Παρόλο που η εγγυητική επιστολή (Ρόκας κ.α, 2016) όπως και η ενέγγυα πίστωση αποτελούν μορφές έμμεσης χρηματοδότησης των επιχειρήσεων, παρουσιάζουν τις ακόλουθες βασικές διαφορές:

- Η ενέγγυα πίστωση είναι μεταβιβάσιμη είτε ολόκληρη είτε ένα μέρος της, η εγγυητική επιστολή δεν μπορεί να μεταβιβαστεί.
- Η ενέγγυα πίστωση είναι καθαρά μέσο πληρωμής για μια συγκεκριμένη συναλλαγή, αντίθετα η εγγυητική επιστολή αποτελεί μέσο μελλοντικής πληρωμής, μόνο εφόσον διατυπωθεί αιτία κατάπτωσης από την πλευρά του εγγυολήπτη, οπότε και γεννάται η συναφής απαίτηση του.
- Η έκδοση της εγγυητικής επιστολής είναι πολύ πιο φθηνή σε σχέση με την έκδοση μιας ενέγγυας πίστωσης.
- *Είδη Πιστοδοτήσεων:*

Οι πιστοδοτήσεις αποτελούν τον βασικό κορμό των τραπεζικών δραστηριοτήτων. Συγκεκριμένα, οι πιστοδοτήσεις οικονομικών δραστηριοτήτων, είναι δραστηριότητες κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα και έχουν ιδιαίτερη σημασία για την οικονομία, καθώς συντελούν στην ανάπτυξη μέσω της ορθολογικής κατανομής των πόρων σε σημαντικούς παραγωγικούς κλάδους.

1. Ανοικτός (Αλληλόχρεος) Τρεχούμενος Λογαριασμός

Είναι η σύμβαση με την οποία δύο πρόσωπα (φυσικά ή νομικά), από τα οποία ο ένας τουλάχιστον είναι έμπορος, συμφωνούν ότι οι αμοιβαίες πιστώσεις και οφειλές που θα προκύψουν από τις συναλλαγές τους, θα μπαίνουν σε ενιαίο λογαριασμό οπου θα χάνουν την ατομικότητά τους. Το υπόλοιπο του λογαριασμού θα εκκαθαρίζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα και θα αποτελεί απαίτηση του ενός και υποχρέωση του άλλου. Ο πελάτης συμφωνεί με την τράπεζα-εγγυοδοτικό φορέα ένα όριο πίστωσης (plafond), μέχρι το οποίο θα μπορεί να λαμβάνει χορηγήσεις για την κάλυψη των αναγκών του για κεφάλαιο κίνησης οι οποίες προκύπτουν στα πλαίσια της παραγωγικής και εμπορικής του δραστηριότητας. Το καθορισμένο στη σύμβαση όριο δεν είναι δυνατόν να ξεπεραστεί, και η υπέρβαση του ορίου είναι δικαιολογημένη μόνο κατά το ποσό των τόκων. Ο εκτοκισμός του αλληλόχρεου λογαριασμού γίνεται κατά τη λήξη κάθε ημερολογιακού τριμήνου. Ο δανειολήπτης μπορεί αν θέλει να εξοφλήσει μέρος ή το σύνολο της οφειλής του, ενώ μπορεί να δανείζεται εκ νέου όταν έχει ανάγκη μέχρι το όριο που του έχει χορηγηθεί. Η επιστροφή των χρηματοδοτήσεων ή αλλιώς η ανακύκλωση του λογαριασμού μπορεί να προσδιορίζεται ή όχι στη σύμβαση, καθώς δεν υπάρχει

τακτή λήξη. Αν στη σύμβαση δεν έχει οριστεί χρόνος λήξης της, τότε θεωρείται ως αορίστου και λύεται οποτεδήποτε με καταγγελία. Τα πλεονεκτήματα του αλληλόχρεου λογαριασμού είναι τα ακόλουθα:

- Ο πελάτης έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιεί το όριο ανάλογα με τις ανάγκες του.
- Ο πελάτης μπορεί να μειώνει το χρεωστικό του υπόλοιπο με καταθέσεις ποσών σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή.
- Ο πελάτης επιβαρύνεται με τόκους μόνο για το ποσό που χρησιμοποίησε.

2. Δάνεια Τακτής Λήξης

Είναι χορηγήσεις χρηματικών ποσών προς πελάτες, οι οποίοι αναλαμβάνουν την υποχρέωση να επιστρέψουν σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα το κεφάλαιο, πλέον τους τόκους. Με τη σύμβαση δανείου, η τράπεζα ή ο εγγυοδοτικός φορέας δανείζει στον πιστούχο καθορισμένο ποσό και τα ποσά που επιστρέφονται δεν μπορούν να επαναχορηγηθούν με την ίδια σύμβαση. Οπότε, η βασική διαφορά μεταξύ της σύμβασης Δάνειων Τακτής Λήξης και Αλληλόχρεου Τρεχούμενου Λογαριασμού είναι ότι στην πρώτη δε συναντάμε την αοριστία της δεύτερης, αφού είναι καθορισμένος ο χρόνος και ο τρόπος παροχής και εξόφλησης του ποσού του δανείου.

Τα δάνεια διακρίνονται με βάση:

i. Δάνεια με βάση τον τρόπο αποπληρωμής τους:

- *Απλό δάνειο:* Ονομάζεται ο τύπος του δανείου, η αποπληρωμή του οποίου γίνεται εφάπαξ σε ορισμένο χρόνο, κατά κεφάλαιο και τόκους.
- *Τοκοχρεολυτικό δάνειο:* Ονομάζεται ο τύπος του δανείου, η αποπληρωμή του οποίου γίνεται σταδιακά με σταθερές, ισόποσες τοκοχρεολυτικές δόσεις.
- *Χρεολυτικό δάνειο:* Ονομάζεται ο τύπος του δανείου, η αποπληρωμή του οποίου γίνεται με βάση σταθερές πληρωμές κεφαλαίου και μεταβλητές πληρωμές τόκου.

ii. Δάνεια με βάση τον φορέα διάθεσης:

- *Τραπεζικά δάνεια:* Δάνεια τα οποία χορηγούνται από τα πιστωτικά ιδρύματα.
- *Ομολογιακά δάνεια:* Τα δάνεια αυτής της μορφής χορηγούνται μέσω τίτλων (ομολόγων ή ομολογιών) που εκδίδονται από τη δανειολήπτρια εταιρεία. Οι τίτλοι που εκδίδονται αγοράζονται από τις τράπεζες ή τους επενδυτές. Η επιχείρηση εκδίδει τίτλους με κουπόνια απόδοσης και η ονομαστική στις αξίες προσδιορίζεται από ένα προσυμφωνημένο επιτόκιο (ο Νόμος 3156/25-6-2003 ορίζει τέσσερις βασικές κατηγορίες ομολογιακών δανείων).

iii. Κοινοπρακτικά δάνεια:

Πρόκειται ουσιαστικά για μεγάλου ύψους τραπεζικά δάνεια, με τα οποία οι επιχειρήσεις αντλούν κεφάλαια για την κάλυψη των αναγκών της λειτουργίας τους. Η συμφωνία και οι όροι του δανείου διαμορφώνονται από μια τράπεζα ή ομάδα τραπεζών, οι οποίες λειτουργούν ως ανάδοχοι του δανείου και στη συνέχεια πωλούν τμήματα του, στις τράπεζες. Για τη μορφή του συγκεκριμένου δανείου ετοιμάζεται μια σύμβαση, η οποία υπογράφεται από όλους στις ενεχομένους (Δανειστής – Εγγυητής – Τράπεζες) και περιλαμβάνει όλους τους όρους και τις υποχρεώσεις όλων των εμπλεκόμενων μερών.

iv. Δάνεια με βάση τον ορίζοντα αποπληρωμής τους.

v. Με κριτήριο τη διάρκεια τους, οι χρηματοδοτήσεις διακρίνονται σε βραχυπρόθεσμες, μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες:

- *Βραχυπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις:* Είναι κατά κανόνα οι χρηματοδοτήσεις για κεφάλαιο κίνησης οι οποίες εξοφλούνται συνήθως σε ένα διάστημα μέχρι 12 μήνες, αν και ανάλογα με το συναλλακτικό κύκλωμα της επιχείρησης μπορούν να έχουν και μεγαλύτερη διάρκεια.
- *Μεσοπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις:* Είναι εκείνες οι οποίες χορηγούνται συνήθως για κεφάλαιο κίνησης μονιμότερου χαρακτήρα και έχουν διάρκεια μεταξύ ενός και τριών ετών.
- *Μακροπρόθεσμες Χρηματοδοτήσεις:* Είναι οι χρηματοδοτήσεις στις οποίες η τράπεζα ορίζει τη διάρκεια αποπληρωμής τους πέραν των τριών ετών. Τα δάνεια για την απόκτηση παγίων έχουν συνήθως διάρκεια μεγαλύτερη των τριών ετών. Ο ακριβής καθορισμός της διάρκειας εξαρτάται από τη φύση του παγίου (ακίνητο ή μηχανολογικός εξοπλισμός) που πρόκειται να αποκτηθεί.

vi. Δάνεια με βάση στις εξασφαλίσεις

Με τον όρο εξασφαλίσεις θεωρούμε τον εναλλακτικό τρόπο με τον οποίο μπορούν να αποπληρωθούν οι οφειλές στην περίπτωση που ο δανειολήπτης δεν κατορθώσει τελικά να αποπληρώσει μέρος ή το σύνολο της οφειλής του. Με βάση το παραπάνω κριτήριο τα δάνεια χωρίζονται στις παρακάτω κατηγορίες:

- *Ακάλυπτα ή ανοικτά δάνεια:* Δάνεια τα οποία καλύπτονται μόνο με την υπογραφή του πελάτη και χορηγούνται σε απόλυτα φερέγγυους πελάτες.

- *Δάνεια με ενοχικές εξασφαλίσεις:* Δάνεια στα οποία εκτός από την υπογραφή του πελάτη, η τράπεζα καλύπτεται και με εγγυήσεις τρίτων προσώπων, τα οποία μπορεί να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Σε αυτήν την κατηγορία εντάσσονται και οι πιστοδοτήσεις με ενέχυρο αξιόγραφα ή απαιτήσεις.
- *Δάνεια με εμπράγματα εξασφαλίσεις:* Δάνεια στα οποία εκτός από την υπογραφή του πελάτη, η τράπεζα καλύπτεται και με εμπράγματα εξασφαλίσεις, όπως ενέχυρα, προσημειώσεις υποθηκών, υποθήκες και εκχωρήσεις.

vii. Χρηματοδότηση με εκχώρηση-υπεγγυοποίηση συναλλαγματικών-επιταγών πελατείας (αξιογράφων)

Οι πιστοδοτήσεις αυτού του είδους χορηγούνται για την ενίσχυση της ρευστότητας των επιχειρήσεων. Πρόκειται για την προεξόφληση βεβαιωμένων απαιτήσεων από ήδη πραγματοποιηθείσες πωλήσεις που συνιστούν ουσιαστική κάλυψη. Ο ενδιαφερόμενος πιστούχος εκχωρεί τα αξιόγραφα στην τράπεζα-εγγυοδοτικό φορέα. Η χρηματοδότηση γίνεται στο 80-85% της ονομαστικής αξίας των αξιογράφων ανάλογα με τη κρίση της τράπεζας η οποία εξετάζει τη φερεγγυότητα των εκδοτών-αποδεκτών-οπισθογράφων (οικονομική επιφάνεια, συναλλακτική συμπεριφορά-Τειρεσίας). Όταν τα αξιόγραφα πληρωθούν και εισπραχθεί η αξία τους, παρακρατούνται από τις τράπεζες οι τόκοι οι προμήθειες και τα διάφορα έξοδα και το πιστωτικό υπόλοιπο αποδίδεται στην επιχείρηση.

viii. Χρηματοδότηση έναντι φορτωτικών εγγράφων

Το ύψος της χορήγησης της μορφής αυτής κυμαίνεται στο 70% - 90% της τιμολογιακής αξίας των εμπορευμάτων. Η διάρκεια των δανείων αυτών είναι ανάλογη με το χρόνο πληρωμής των φορτωτικών εγγράφων (συνήθως 3 μήνες). Οι πιστοδοτήσεις αυτές απευθύνονται κυρίως σε εξαγωγικές επιχειρήσεις και πρόκειται επί της ουσίας για προεξόφληση απαιτήσεων από πραγματοποιηθείσες πωλήσεις.

Ταξινόμηση Των Πιστοδοτήσεων Στις Ελληνικές Εμπορικές Τράπεζες

Οι εμπορικές τράπεζες ταξινομούν τις πιστοδοτήσεις τους σε κατηγορίες οι οποίες δύναται να διαφέρουν από τράπεζα σε τράπεζα, αναφορικά με τον 39 χαρακτηρισμό τους και την κλίμακα που ακολουθούν. (Αγγελόπουλος Π. Τράπεζες και χρηματοπιστωτικό σύστημα, 2010). Η κατηγοριοποίηση σε γενικές γραμμές είναι η παρακάτω :

- Κανονικές πιστοδοτήσεις

Πιστοδοτήσεις που ικανοποιούν απόλυτα τα πιστωτικά κριτήρια της τράπεζας (standard loans) και βασίζονται σε επαρκή, επαληθευμένο, αναλυμένο και αξιολογημένο πληροφοριακό υλικό.

- Πιστοδοτήσεις με ενδείξεις αδυναμιών

Πιστοδοτήσεις με ενδείξεις αδυναμιών του πιστούχου οι οποίες μπορεί να οφείλονται στις συνθήκες της αγοράς, στην οικονομική κατάσταση του πιστούχου, στη δανειοληπτική του ικανότητα, στο συναλλακτικό του κύκλωμα, κτλ. Δεν αναμένονται προβλήματα στην αποπληρωμή αυτών των πιστοδοτήσεων αλλά επιβάλλεται η καλύτερη δυνατή γνώση όλων των παραγόντων που επιβαρύνουν την οικονομική κατάσταση του πιστούχου και η λήψη διορθωτικών μέτρων εφόσον χρειαστεί.

- Πιστοδοτήσεις εκτός κριτηρίων

Πιστοδοτήσεις με αυξημένες πιθανότητες να μην αποπληρωθούν κανονικά (substandard loans), λόγω χαμηλών εξασφαλίσεων και δυσμενών τάσεων ή εξελίξεων χρηματοδοτικής, διοικητικής ή οικονομικής φύσεως. Από την πλευρά της τράπεζας απαιτούνται διορθωτικές ενέργειες άμεσα για την ισχυροποίηση της θέσης της και τον περιορισμό των κινδύνων. Δεν αναμένονται ζημιές για την τράπεζα.

- Πιστοδοτήσεις σε εμπλοκή

Πιστοδοτήσεις με αμφίβολη εξυπηρέτηση (doubtful loans). Αναμένονται ζημιές για την τράπεζα χωρίς να μπορούν να προσδιοριστούν επακριβώς. Από την πλευρά της τράπεζας απαιτούνται άμεσες ενέργειες για την ισχυροποίηση της θέσης της.

- Απαιτήσεις επισφαλείς ή ανεπίδεκτες είσπραξης

Πιστοδοτήσεις, που θεωρούνται σαν μη εισπράξιμες (loss loans), μερικά ή ολικά χωρίς ωστόσο να σημαίνει ότι δεν υπάρχουν κάποιες πιθανότητες για μερική ή τελική ανάκτηση (recovery). Οι τράπεζες καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια να εισπράξουν μέρος ή σύνολο του ποσού, μέχρι να βεβαιωθούν απόλυτα ότι δεν είναι εφικτό.

2.3 Τεχνικές Επιχειρήσεις και Τεχνικά Έργα

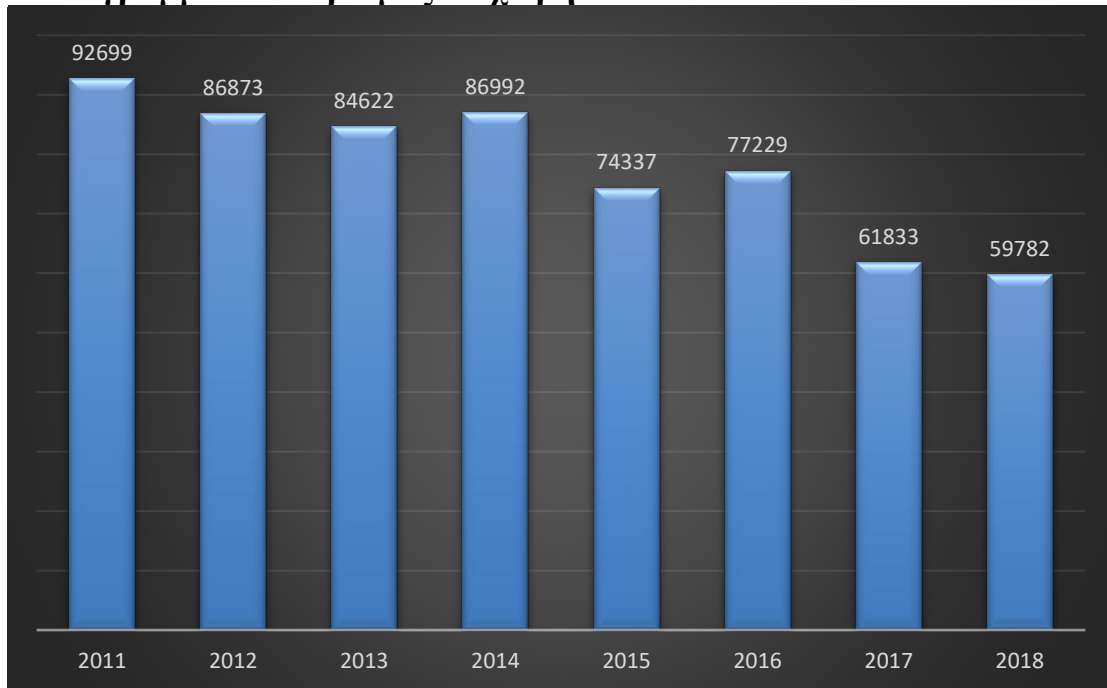
Στη διάρκεια της κρίσης των τελευταίων ετών ο τομέας των κατασκευών επηρεάστηκε από πληθώρα οικονομικών, θεσμικών και άλλων παραγόντων οι οποίοι καθημερινά μεταβάλλονται. Η επενδυτική δραστηριότητα είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τον κατασκευαστικό τομέα και ταυτόχρονα ευαίσθητη στις μεταβολές της οικονομίας. Οι τεχνικές επιχειρήσεις καλούνται να ανταποκριθούν στο περιβάλλον που διαμορφώνεται ανά περιόδους, ώστε να υλοποιήσουν τα επενδυτικά τους σχέδια.

2.3.1 Τεχνικές Επιχειρήσεις

Ο ρόλος των επιχειρήσεων μέσα σε ένα ολοένα και πιο αβέβαιο μακροοικονομικό περιβάλλον κρίνεται αναγκαίο να επαναπροσδιοριστεί. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η χρήση κονδυλίων της ΕΕ που αναλογούσαν στην Ελλάδα κατά την περίοδο (2014-2020) ήταν σημαντικά χαμηλότερη σε σχέση με την προηγούμενη προγραμματική περίοδο (2007-2013). Όπως αναφέρεται σε επόμενη ενότητα, η μεγέθυνση του ΑΕΠ της χώρας μας προήλθε κυρίως από την αύξηση της κατανάλωσης και λιγότερο από εκείνη των επενδύσεων. Η καθυστέρηση στην απορρόφηση των κονδυλίων οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην έλλειψη έργων υψηλής ποιότητας υπό ανάπτυξη και στις σύνθετες διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων. Ο κίνδυνος παραμένει και για την επόμενη προγραμματική περίοδο για αυτό πρέπει να επιταχυνθούν οι διαδικασίες που διευκολύνουν την εφαρμογή των προγραμμάτων τα οποία χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, ώστε να αποφευχθούν πιέσεις κατά το κλείσιμο της προγραμματικής περιόδου (2021-2027).

Στον κλάδο των κατασκευών στην Ελλάδα (Διάγραμμα 2.1) δραστηριοποιούνται περίπου 2 στις 3 επιχειρήσεις στον τομέα των εξειδικευμένων κατασκευαστικών εργασιών, (IOBE, 2019), ενώ το 29% ασχολείται καθαρά με τις κατασκευές κτιρίων. Μόλις το 8% των επιχειρήσεων εκτελεί έργα πολιτικού μηχανικού. Η συντριπτική πλειοψηφία στην Ελλάδα (98,1% το 2016) είναι πολύ μικρές επιχειρήσεις (δηλ. λιγότερο από 10 άτομα). Σε αυτή την κατηγορία επιχειρήσεων απασχολείται το 71,2% των εργαζομένων του κατασκευαστικού κλάδου ποσοστό αρκετά υψηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ (47,8%).

Διάγραμμα 2.1: Αριθμός επιχειρήσεων κατασκευαστικού κλάδου

Πηγή: Eurostat, 2021

Περιγραφή διαδικασιών παραγωγής τεχνικών έργων από τις επιχειρήσεις

Τα δημόσια τεχνικά έργα αποτελούν σημαντικό τμήμα της αγοράς κατασκευών. Η απουσία συντονισμένου σχεδιασμού για τις υποδομές στην Ελλάδα, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η ροή των έργων παρουσιάζει ακανόνιστες διακυμάνσεις, επηρεάζουν αρνητικά τον κλάδο των Κατασκευών καθώς δεν δημιουργείται το απαιτούμενο ασφαλές περιβάλλον για την υλοποίηση των σχεδίων των τεχνικών επιχειρήσεων. Κατά συνέπεια, η αποτελεσματικότητα του συστήματος παραγωγής των τεχνικών έργων διαμορφώνει την αποτελεσματική και έγκαιρη κατασκευή υποδομών που αυτό είναι και το ζητούμενο από πλευράς δημοσίου.

Οι διαδικασίες με τις οποίες καλούνται οι τεχνικές εταιρείες να συμμορφωθούν ώστε να καταστούν ανάδοχοι δημοσίων τεχνικών έργων πρέπει να περιλαμβάνουν τα εξής:

- Προγραμματισμό των αναγκών για συγκεκριμένο έργο.
- Στάδιο εκπόνησης μελετών από τις οποίες θα καθοριστεί ο προϋπολογισμός του έργου.
- Δημοπράτηση έργου από την αναθέτουσα αρχή ώστε να αναζητηθεί η ανάδοχος τεχνική επιχείρηση μετά την κατάθεση της ανάλογης προσφοράς.
- Εκκίνηση κατασκευής έργου, οι οποίες επιβλέπονται κατά τη διάρκεια κατασκευής από την αναθέτουσα αρχή.
- Παράδοση έργου προς λειτουργία.
- Εργασίες συντήρησης του έργου για συγκεκριμένη περίοδο (15 μήνες).

Σύμφωνα με την Ελληνική Νομοθεσία περί των Δημοσίων Έργων (Ν.4412/2016 και άρθρα 80-110 του Ν.3669/2008) κάθε επιχείρηση ταξινομείται για κάθε κύρια κατηγορία έργων στις τάξεις Α1 έως και 7^η και από Α1- 4^η για κάθε μια από τις λοιπές κατηγορίες εργασιών. Οι κύριες κατηγορίες έργων είναι η Οδοποιία (ΟΔ), τα Οικοδομικά (ΟΙΚ), τα Υδραυλικά (ΥΔΡ), τα Λιμενικά (ΛΙΜ), τα Ηλεκτρομηχανολογικά (Η/Μ), τα Βιομηχανικά Ενεργειακά (Β/Ε), ενώ κατηγορίες έργων που επίσης παρουσιάζονται στην παρούσα έκδοση είναι τα Έργα Πρασίνου (ΠΡΑΣ), τα Έργα Γεωτρήσεων (ΓΕΩΤΡ), τα Πλωτά Έργα και Εγκαταστάσεις Ναυπηγείων (ΠΛ.) και τα Έργα Καθαρισμού & Επεξεργασίας Νερού, Υγρών, Στερεών και Αερίων Αποβλήτων (ΒΙΟΛ) (ΣΑΤΕ, 2018).

Η ταξινόμηση κάθε επιχείρησης στις διάφορες τάξεις εξαρτάται από την εμπειρία αυτής στην επιτυχή κατασκευή έργων στην κάθε κατηγορία, από την οικονομική της διάρθρωση, από την στελέχωση της και την εν γένει επιχειρηματική της παρουσία στον τεχνικό κλάδο κατά τα πιο πρόσφατα έτη ενώ παράλληλα σημαίνει ότι η επιχείρηση έχει κατ' αρχήν δικαίωμα συμμετοχής σε δημοπρασίες αντίστοιχης κατηγορίας και προϋπολογισμού ως κατωτέρω. Ο συνολικός αριθμός των τεχνικών επιχειρήσεων του Μ.Ε.ΕΠ (Μητρώο Εργοληπτών Επιχειρήσεων) ανέρχεται στις 1.415 εκ των οποίων οι 725 είναι μέλη του ΣΑΤΕ (ΣΑΤΕ, 2018).

Τάξεις, Νομική Μορφή και Όρια Εργοληπτικών Επιχειρήσεων(ΣΑΤΕ, 2018)

ΤΑΞΕΙΣ	ΑΠΟΔΕΚΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ	ΑΝΩΤΕΡΟ ΟΡΙΟ	ΑΝΩΤΕΡΟ ΟΡΙΟ ΣΕ Κ/ΞΙΑ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ	ΑΝΩΤΕΡΟ ΟΡΙΟ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΠΟΥ
A1	ΟΛΕΣ	90.000€	142.500€	270.000€
A2	ΟΛΕΣ	300.000€	412.500€	900.000€
1η	ΟΛΕΣ	750.000€	937.500€	2.250.000€
2η	ΟΛΕΣ	1.500.000€	2.062.500€	4.500.000€
3η	Α.Ε.	3.750.000€	4.687.500€	11.250.000€
4η	Α.Ε.	7.500.000€	11.125.000€	22.500.000€
5η	Α.Ε.	22.000.000€	27.500.000€	66.000.000€
6η	Α.Ε.	44.000.000€	60.000.000€	132.000.000€
7η	Α.Ε.	ΑΠΕΡΙΟΡΙΣΤΟ	ΑΠΕΡΙΟΡΙΣΤΟ	700.328.688€

Χρηματοδότηση Τεχνικών Επιχειρήσεων

Ο σημερινός επιχειρηματικός κόσμος, χαρακτηρίζεται από έναν αδυσώπητο ανταγωνισμό που σε συνδυασμό με την οικονομική ανασφάλεια δεν αφήνει περιθώρια εφησυχασμού. Οι επιχειρήσεις, που θέλουν να τρέξουν στο στίβο των κατασκευών, αφού εξαντλήσουν την ρευστότητα τους αναζητούν νέα χρηματοδότηση σε εξωτερικές πηγές κεφαλαίων κινδύνου. Σήμερα, εντός της πανδημίας και ενώ η πρόσβαση στο χρηματοπιστωτικό σύστημα δυσκολεύει ολοένα και περισσότερο το «Ταμείο Εγγυοδοσίας Επιχειρήσεων COVID-19» δημιουργήθηκε από την ΕΑΤ (Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα), για να υποστηρίξει την πρόσβαση των επιχειρήσεων σε δανειακά κεφάλαια, μέσω της παροχής εγγυοδοσίας, σε χαρτοφυλάκιο με ανώτατο όριο. Αντικειμενικός σκοπός του είναι ο μετριασμός των επιπτώσεων της Πανδημίας COVID -19 στη λειτουργία των επιχειρήσεων, μέσω της ενίσχυσης της ρευστότητάς τους με δάνεια κεφαλαίου κίνησης. Ο σκοπός χορήγησης αφορά αποκλειστικά τη χορήγηση δανείων κεφαλαίου Κίνησης, με ευνοϊκό επιτόκιο λόγω της εγγύησης του Ταμείου σε ποσοστό 80%, για την υποστήριξη των αυξημένων αναγκών ρευστότητας των επιχειρήσεων που προκύπτουν συνεπεία της επιδημικής έκρηξης του COVID 19. Σε προηγούμενα χρόνια, προηγήθηκε η σύσταση του ΤΕΠΙΧ Ι. Στο πλαίσιο της δράσης «Επιχειρηματική Επανεκκίνηση», το Ταμείο Επιχειρηματικότητας Ι, είχε ως στόχο την προώθηση της επιχειρηματικότητας, τη διευκόλυνση

της πρόσβασης των επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση και την ενίσχυση των επενδύσεων μέσω της παροχής δανείων με εξαιρετικά ευνοϊκούς όρους, αφού το μισό κεφάλαιο κάθε δανείου είναι άτοκο, καθώς χρηματοδοτείται από το Ταμείο υπό τη διαχείριση της ETEAN (σήμερα EAT). Εν συνεχεία συστάθηκε το ΤΕΠΙΧ II όπου έθεσε ως βασικούς στόχους υποστήριξη της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, μέσω της βελτίωσης της πρόσβασης αυτών σε χρηματοδότηση, την ίδρυση νέων καινοτόμων και δυναμικών επιχειρήσεων, την ανάπτυξη υφιστάμενων επιχειρήσεων μέσω του τεχνολογικού και οργανωτικού εκσυγχρονισμού τους και την εισαγωγή καινοτομιών στην οργάνωση και λειτουργία τους.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η Επιτροπή παρουσιάζει τα επόμενα βήματα για τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ύψους 672,5 δισ. ευρώ στην ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2021. Σύμφωνα λοιπόν με το Next Generation EU η ελληνική οικονομία θα τροφοδοτηθεί με 32 δισ. ευρώ τα οποία θα αντληθούν με τη μορφή επιχορηγήσεων. *Φιλί της ζωής* χαρακτηρίζει άρθρο της Business Daily τα κεφάλαια που θα εισρεύσουν από το Ταμείο Ανάκαμψης για τον κατασκευαστικό κλάδο. Οι ευρωπαϊκοί πόροι θα ανοίξουν το δρόμο για την υλοποίηση μεγάλων έργων υποδομών, μεταφορών και ενέργειας.

Το Ελληνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, φιλοδοξεί να πυροδοτήσει μια αλλαγή υποδείγματος στην ελληνική οικονομία και τους θεσμούς, προς ένα πιο εξωστρεφές, ανταγωνιστικό και πράσινο οικονομικό μοντέλο, με πιο αποτελεσματικό και ψηφιοποιημένο κράτος, λιγότερο γραφειοκρατικό, με δραστικά μειωμένη παραοικονομία, με φορολογικό σύστημα φιλικό προς την ανάπτυξη και με ένα, ποιοτικό και αποτελεσματικό δίκτυο κοινωνικής προστασίας, προσβάσιμο σε όλους. Δεν πρόκειται απλώς για μια οικονομική μετάβαση. Στόχος είναι να γίνουν θεμελιώδεις οικονομικές και κοινωνικές μεταρρυθμίσεις, που θα επηρεάσουν όχι μόνο την οικονομική δραστηριότητα, αλλά και τις τεχνολογίες, τις νοοτροπίες και τους θεσμούς. Μία μετάβαση που συνδυάζει την οικονομική αποτελεσματικότητα με την καινοτομία και τον ψηφιακό εκσυγχρονισμό με την προστασία του περιβάλλοντος, την κοινωνική συνοχή και τη δικαιοσύνη.

Με οικονομικούς όρους, ο πρωταρχικός στόχος του Σχεδίου είναι να καλύψει το μεγάλο κενό σε επενδύσεις, εθνικό προϊόν και απασχόληση, κενό ενδημικό των επιδόσεων της ελληνικής οικονομίας κατά την τελευταία δεκαετία που επιδεινώθηκε λόγω της πανδημίας του COVID-19.

Σε αυτό το πλαίσιο, το ελληνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αποσκοπεί στο να κινητοποιήσει σημαντικές δυνάμεις από τον ιδιωτικό τομέα χρησιμοποιώντας:

- Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα για την πραγματοποίηση δημοσίων επενδύσεων (ΣΔΙΤ).
- Εταιρείες Παροχής Ενεργειακών Υπηρεσιών για την πραγματοποίηση έργων ενεργειακής απόδοσης στον δημόσιο τομέα.
- Συγχρηματοδοτήσεις μέσω ποικίλων χρηματοδοτικών εργαλείων ώστε να συγκεντρώσει σημαντικότερα επιπρόσθετα ιδιωτικά κεφάλαια για τις επιλέξιμες ιδιωτικές επενδύσεις.

Η Ελλάδα δικαιούται να αντλήσει από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας δάνεια ύψους περίπου 13 δισ. ευρώ. Το ελληνικό Σχέδιο σκοπεύει να αξιοποιήσει το σύνολο αυτών των κεφαλαίων προκειμένου να προωθήσει και να χρηματοδοτήσει σημαντικές επιπρόσθετες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις και έτσι να περιορίσει:

1. Το παραγωγικό κενό (output gap) της οικονομίας που το 2020 προβλέπεται να φτάσει στο 12,3%.
2. Το εξαιρετικά χαμηλό επίπεδο επενδύσεων που χαρακτηρίζει την ελληνική οικονομία κατά την τελευταία δεκαετία: Το 2019 οι επενδύσεις έφτασαν το 10.1% του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 22,2% του μέσου όρου της ευρωζώνης,
3. Το υψηλότερο κόστος δανεισμού των ελληνικών επιχειρήσεων σε σχέση με τον μέσο όρο της ευρωζώνης. Περίπου τα 2/3 του συνολικού επενδυτικού κενού αφορούν στις επιχειρηματικές επενδύσεις, γεγονός που καταδεικνύει την ύπαρξη σημαντικών επενδυτικών ευκαιριών. Ως εκ τούτου, η αξιοποίηση των δανείων του Ταμείου για χρηματοδότηση ιδιωτικών επενδύσεων, σε συνδυασμό με κατάλληλες μεταρρυθμίσεις, μπορεί να ενισχύσει την ανάπτυξη, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την οικονομική και κοινωνική συνοχή.

Η Ελλάδα προτείνει, συνεπώς, να χρησιμοποιήσει τα κεφάλαια του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας υπό μορφή δανείων για την χρηματοδότηση επιχειρηματικών επενδύσεων προτείνοντας ταυτόχρονα πρόσθετες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις. Συγκεκριμένα προτείνει πρόσθετες μεταρρυθμίσεις που αποσκοπούν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και περιλαμβάνουν ένα πρόγραμμα απλοποίησης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, νέα κίνητρα

για αύξηση της παραγωγικότητας και του εξαγωγικού προσανατολισμού των επιχειρήσεων, ένα ολοκληρωμένο σχέδιο για βελτίωση της θέσης της Ελλάδας στον σχετικό δείκτη της Παγκόσμιας Τράπεζας (Ease of doing Business) και σε άλλους δείκτες ανταγωνιστικότητας, την αναδιάρθρωση του νομικού πλαισίου λειτουργίας των ιδιωτικών επιχειρήσεων κ.α. Οι προωθούμενες επενδύσεις είναι ιδιωτικές επενδύσεις συγχρηματοδοτούμενες (τουλάχιστον κατά 50%) με τα ίδια κεφάλαια των επενδυτών και δάνεια προερχόμενα από το χρηματοπιστωτικό σύστημα, ή/και ευρωπαϊκούς χρηματοδοτικούς θεσμούς (EIB, EBRD) και αφορούν επιχειρηματικές προτάσεις που προωθούν την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, καθώς και την καινοτομία, τις οικονομίες κλίμακος και τις υψηλότερες εξαγωγές.

Σχετικά με τα έργα υποδομών, υπολογίζεται ότι υπάρχουν προτάσεις από την κυβέρνηση ύψους 5 δις. ευρώ που διεκδικούν τη χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης. Η τελική λίστα που έχει προταθεί προς τις ευρωπαϊκές αρχές προς έγκριση περιλαμβάνει μια σειρά από ώριμα έργα, που κρίνεται ότι θα είναι εφικτό να δημοπρατηθούν και να συμβασιοποιηθούν το αργότερο εντός του 2022. Ωστόσο, η οριστικοποίηση των εγκρίσεων των έργων που τελικά θα προκριθούν προς υλοποίηση μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης, θα προκύψει το πρώτο εξάμηνο του 2021.

Διάγραμμα 2.2 : Μέση διάρκεια κατασκευής έργων (σε έτη)

Πηγή: PwC, 2018

Ένα άλλο εξίσου σημαντικό στοιχείο που αντανακλά το δυσμενές οικονομικό περιβάλλον μέσα στο οποίο καλούνται να δραστηριοποιηθούν οι επιχειρήσεις, είναι το κόστος δανεισμού. Στην Ελλάδα, το κόστος δανεισμού είναι σταθερά το υψηλότερο στην Ευρωζώνη (σχεδόν 3 ποσοστιαίες μονάδες κατά μέσο όρο) προσθέτοντας νέους κινδύνους σχετικά με την συμβολή του κλάδου στην ελληνική οικονομία. Το σημαντικό αυτό μειονέκτημα, υποβαθμίζει την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων του κλάδου. (Διάγραμμα 2.3)

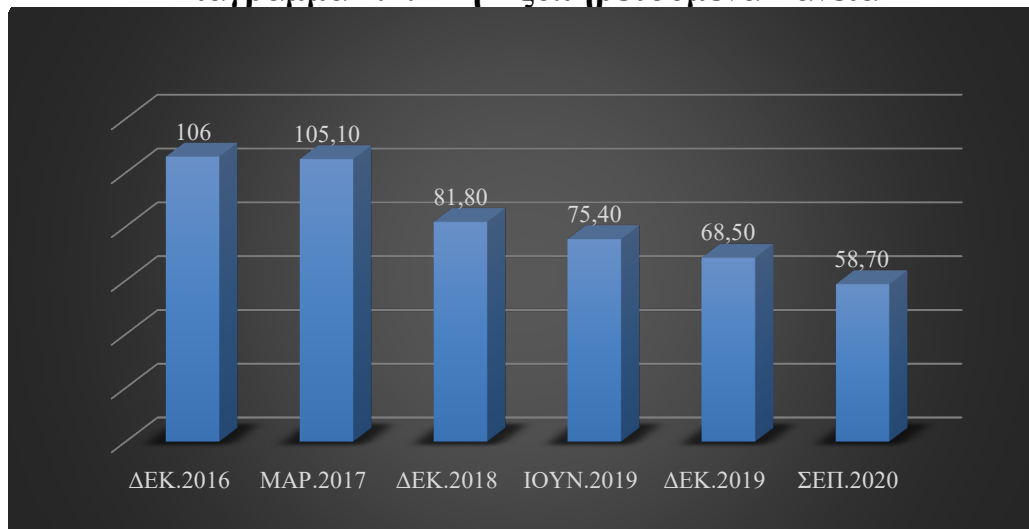

Πηγή: IOBE, 2019; Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, 2021

«Σαφώς στην Ελλάδα έχουμε υψηλότερα επιτόκια από τις υπόλοιπες χώρες για τις επιχειρήσεις και για τα νοικοκυριά, διότι έχουμε ακόμη πολύ υψηλό ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων. Αυτός είναι ο κύριος λόγος και βασικός μας στόχος είναι πως θα πετύχουμε την μείωσή τους. Δεν υπάρχει θέμα ούτε υπερβολικών χρεώσεων ούτε υπερβολικής κερδοφορίας από πλευράς των τραπεζών. Η Τράπεζα της Ελλάδος σας ακούει». Από την τοποθέτηση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, (Γ. Στουρνάρας, 2021 είναι κατανοητό πως το τραπεζικό σύστημα δεν είναι σε θέση να παρέχει ασφαλείς πιστώσεις στην οικονομία και στην αγορά ακινήτων λόγω της υπερσυσσώρευσης των μη εξυπηρετούμενων στεγαστικών και άλλων δανείων (Διάγραμμα 2.4). Με την έναρξη της χρηματοπιστωτικής κρίσης το 2008, οι ελληνικές τράπεζες έχοντας

αποκλειστεί από τις διεθνείς αγορές χρήματος και κεφαλαίων, αντιμετώπισαν πιέσεις στη ρευστότητα. Η εκροή καταθέσεων από τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά ήταν σημαντική, ενώ μειωνόταν συνεχώς η αξία των εξασφαλίσεων έναντι των οποίων τα πιστωτικά ιδρύματα αντλούν χρηματοδότηση από το Ευρώ-σύστημα. Οι οικονομικές εξελίξεις αντανακλώνται στο οικονομικό κλίμα και την καταναλωτική εμπιστοσύνη, οι δείκτες των οποίων ήταν τα τελευταία χρόνια αρνητικοί.

Διάγραμμα 2.4: Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, 2020

Το διάστημα 2016-2019 η ελληνική οικονομία εξισορρόπησε το δημοσιονομικό και το εξωτερικό ισοζύγιο και συνεχίζει με ανάκαμψη της τάξης του 1,9%. Η καθυστέρηση της δημιουργίας των συνθηκών για ομαλή χρηματοδότηση της χώρας από τις διεθνείς αγορές, με δεδομένο το υψηλό κόστος χρηματοδότησης σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά συνιστά ένα σοβαρό κίνδυνο για την οικονομία. Επιπρόσθετα, η επιδείνωση των συνθηκών στις διεθνείς αγορές χρήματος κεφαλαίου συνιστούν ακόμα μια τροχοπέδη για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας και κατ' επέκταση του ελληνικού επιχειρείν. Η ευκολία και $\Delta\Delta$ το ύψος χρηματοδότησης από το τραπεζικό σύστημα σημαντικά και την αγορά ακινήτων. Ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ οικοδομικής δραστηριότητας και τραπεζικής χρηματοδότησης την περίοδο (2003-2018) ήταν 0.8. Η δραστική μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος μετά το 2008 οδήγησε σε σημαντική υποχώρηση των συναλλαγών στην εγχώρια αγορά ακινήτων καθώς περιορίστηκε δραστικά η ζήτηση για ακίνητα. (IOBE, 2018). Η πτώση της τιμής των ακινήτων οφείλεται

κυρίως στην αρνητική πορεία του ΑΕΠ και φυσικά στην προσθήκη νέων φόρων (ΕΕΤΗΔΕ, ΕΝΦΙΑ). Η κατάρρευση της εγχώριας ζήτησης ακινήτων και η κατανόηση ανάγκης εισροής κεφαλαίων από το εξωτερικό για τη στήριξη τόσο της ελληνικής οικονομίας, όσο και της αγοράς ακινήτων, οδήγησε στην αναζήτηση λύσεων για προσέλκυση κεφαλαίων από το εξωτερικό. Μεγάλο μέρος της αυξημένης εισροής κεφαλαίων οφείλεται στην εφαρμογή του προγράμματος «Χρυσή Βίζα». Σύμφωνα με τους όρους του προγράμματος, κάθε κάτοικος χώρας εκτός ΕΕ που προβαίνει σε αγορά ακινήτου άνω των 250.000 ευρώ αποκτά δικαίωμα 5ετής παραμονής στη χώρα με δυνατότητα ανανέωσης. Επίσης, παρέχεται και άδεια παραμονής, σε αυτούς που έχουν πρόθεση να προχωρήσουν σε επένδυση η οποία θα απασχολεί τουλάχιστον 50 εργαζομένους. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα ξεκίνησε τον Μάιο του 2013 και μέχρι το πρώτο τρίμηνο του 2019 είχαν χορηγηθεί 4.154 άδειες.

Συμπερασματικά, ο κατασκευαστικός κλάδος καλείται να ενισχυθεί κεφαλαιακά και σε προσωπικό, εξειδικευμένο και μη, προκειμένου να ανταπεξέλθει στις προκλήσεις των έργων που έρχονται. Οι εταιρείες που θα είναι καλύτερα «εξοπλισμένες» θα μπορέσουν να διεκδικήσουν και μεγαλύτερο κομμάτι της νέας αυτής «πίτας». Το βέβαιο είναι ότι το όφελος από τις επενδύσεις αυτές θα είναι πολλαπλάσιο, καθώς, με βάση σχετική έρευνα του IOBE, για κάθε ένα ευρώ που επενδύεται στις κατασκευές επιστρέφουν 1,8 ευρώ στην πραγματική οικονομία.

2.3.2 Τεχνικά Έργα

Το 2020 ήταν αναμφισβήτητα μια χρονιά ορόσημο για την ανθρωπότητα. Σε παγκόσμιο επίπεδο, η πανδημία στοίχισε και στοίχίζει πολύ ακριβά σε ανθρώπινες ζωές, σε κοινωνικό, σε ψυχικό αλλά και σε οικονομικό επίπεδο. Στην Ελλάδα, η κοινωνία και η οικονομία καλούνται να ανταπεξέλθουν σε άλλη μια μάχη, που προστίθεται στην οδυνηρή δεκαετή οικονομική κρίση που αντιμετωπίσαμε. Με μειωμένο πρόγραμμα Δημοσίων επενδύσεων και με τον κλάδο παραγωγής δημοσίων έργων να έχει δεχθεί συνολικά τεράστια πλήγματα σε κεφάλαια και ανθρώπινο δυναμικό, η πρόκληση είναι να απορροφηθούν τα σημαντικά κονδύλια που μας αναλογούν από τη σύσταση του Ταμείου Ανάκαμψης (Ιούλιος 2020). Το κρίσιμο ζητούμενο λοιπόν παραμένει η ανάκαμψη και η βελτίωση της καθημερινότητας μέσω της υλοποίησης μιας νέας ύλης έργων που υποδεικνύεται από το Green Deal της ΕΕ για να πρωταγωνιστήσει η χώρα στη 4^η Βιομηχανική επανάσταση. Ο κλάδος των κατασκευών αποτελεί ένα πολύ σημαντικό πυλώνα ανάπτυξης. Ωστόσο, επηρεάζεται από πληθώρα οικονομικών, θεσμικών, ρυθμιστικών

και άλλων παραγόντων (Πίνακας 2.1) οι οποίοι μεταβάλλονται συνεχώς και διαμορφώνουν το ανάλογο επιχειρηματικό περιβάλλον μέσα στο οποίο καλούμαστε όλοι να δραστηριοποιηθούμε. Στον εν λόγω κλάδο, παρά το γεγονός ότι ακολουθείται μια συνολική προσέγγιση, θα πρέπει να υπογραμμίσουμε πως οι παράγοντες που επηρεάζουν παραγωγή δημοσίων έργων ή ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα δεν είναι στο σύνολο τους κοινοί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1: Παράγοντες που διαμορφώνουν το περιβάλλον των κατασκευών

Οικονομικοί παράγοντες

Επιδόσεις και προοπτικές οικονομίας (Ρυθμοί μεγέθυνσης, επενδύσεις, οικονομικό κλίμα, καταναλωτική εμπιστοσύνη)

Χρηματοδοτικοί πόροι και κόστος χρηματοδότησης (ΠΔΕ, τραπεζικό σύστημα, επιτόκια)

Τιμές και φορολογία ακινήτων

Φορολογία

Άλλοι παράγοντες (Κίνητρα, φοροαπαλλαγές, ζήτηση)

Θεσμικοί παράγοντες

Στρατηγικός σχεδιασμός υποδομών και άλλων έργων

Σύστημα παραγωγής δημοσίων έργων

Χωροταξικός και πολεοδομικός σχεδιασμός

Άλλοι παράγοντες

Κατάσταση υποδομών και κτιριακού αποθέματος

Κόστος κατασκευών και παραγωγικότητα

Δημογραφικές μεταβολές

Πηγή: IOBE, 2019

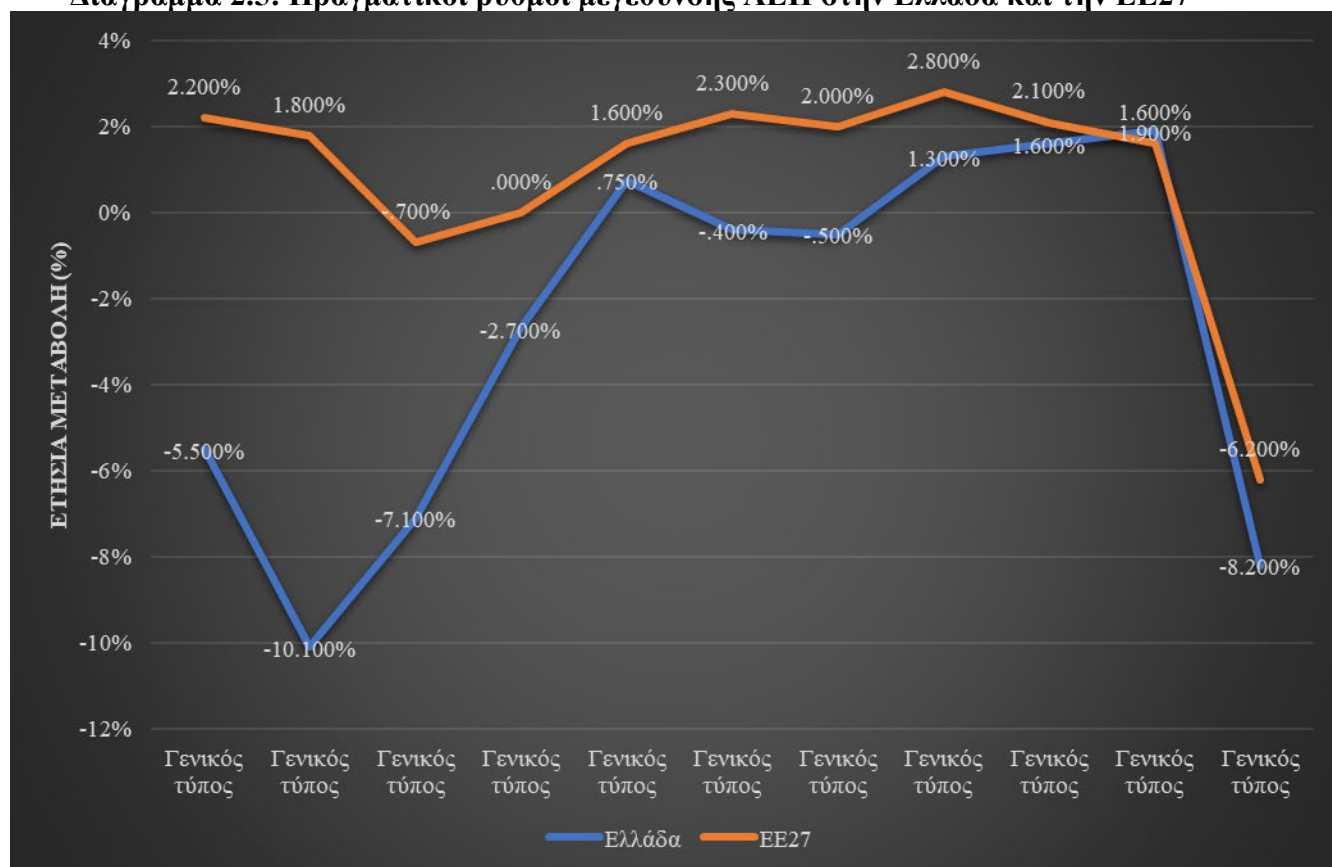
Οικονομικοί Παράγοντες

▪ Επιδόσεις και προοπτικές οικονομίας

Τα τελευταία χρόνια ο τομέας των κατασκευών αντιμετώπισε αναμφισβήτητα ένα ιδιαίτερα ασταθές μακροοικονομικό περιβάλλον. Οι προσδοκίες που διαμορφώνονται σχετικά με μακροοικονομικά μεγέθη όπως τα επιτόκια, τα δημόσια έσοδα, οι δαπάνες, ο πληθωρισμός κ.α προσδιορίζουν σε σημαντικό βαθμό την υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων σε υποδομές, εξοπλισμό, και γενικότερα την κατασκευαστική δραστηριότητα που υποστηρίζει τις επενδύσεις αυτές. Οι ρυθμοί μεγέθυνσης της ελληνικής οικονομίας, ήταν αρνητικοί με την έναρξη της

χρηματοπιστωτικής κρίσης το 2009 με συνέπεια την αισθητή πια απόκλιση από αυτούς της ΕΕ27 (Διάγραμμα 2.5). Εφαρμόζοντας ένα πρόγραμμα σκληρής δημοσιονομικής προσαρμογής κατάφερε το 2014 να σημειώσει πρωτογενές πλεόνασμα (0.75%) ωστόσο κατά τη διάρκεια αυτή καταγράφηκε κατάρρευση τόσο στο χώρο των επενδύσεων όσο και στην αγορά ακινήτων. Με παρόμοιο μείγμα δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής το 2019 πέτυχε ρυθμό μεγέθυνσης 1.9% ωστόσο αποτελεί πλέον κοινή παραδοχή πως η ανάπτυξη αυτή βασίστηκε περισσότερο στην αύξηση της κατανάλωσης και λιγότερο σε αυτή των επενδύσεων και του εξωτερικού ισοζυγίου. Συνεπώς, είναι επίφοβο να κάνουμε λόγο για σταθερή, βιώσιμη και μεσοπρόθεσμη ανάπτυξη.

Διάγραμμα 2.5: Πραγματικοί ρυθμοί μεγέθυνσης ΑΕΠ στην Ελλάδα και την ΕΕ27

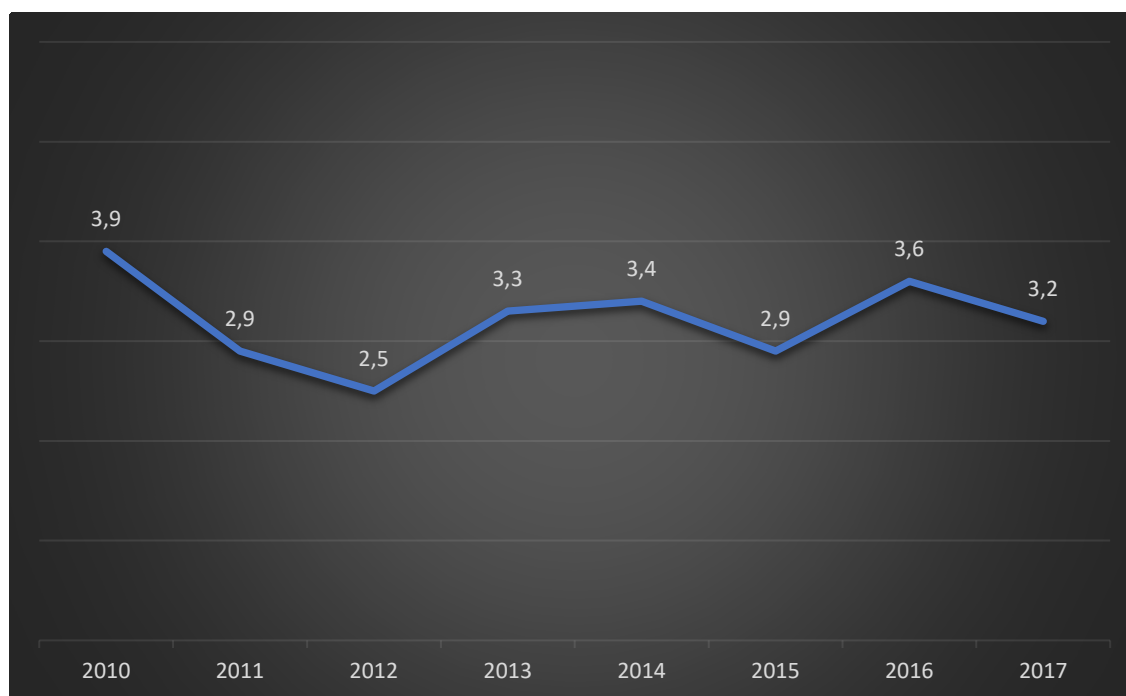
Πηγή: Eurostat, 2021

- **Χρηματοδοτικοί πόροι και κόστος χρηματοδότησης (ΠΔΕ, Τραπεζικό σύστημα, επιτόκια)**

Ο τομέας των κατασκευών προσαρμόζεται πάντα στις εκάστοτε συνθήκες χρηματοδότησης των δημοσίων και ιδιωτικών επενδύσεων. Μιλώντας για δημόσιες επενδύσεις, πρέπει να αναφερθούμε στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), το οποίο αφορά εξ ολοκλήρου εκείνα τα έργα υποδομής τα οποία θέτει ως στόχο το ίδιο το κράτος να κατασκευάσει. (Αεροδρόμια, Νοσοκομεία, Οδικό Δίκτυο κ.α). Όσον αφορά τις ιδιωτικές επενδύσεις, ο πιο σημαντικός παράγοντας που τις επηρεάζει είναι το κατά πόσο εφικτή είναι ανά περίπτωση η πρόσβαση στο χρηματοπιστωτικό σύστημα που παρέχει τα αναγκαία εργαλεία για την υλοποίησή τους. (επιχειρηματικά δάνεια, στεγαστική πίστη.)

Το ΠΔΕ, όντας το πιο διαχρονικό, αναπτυξιακό εργαλείο, με την ικανότητα να επεκτείνεται σε όλη την επικράτεια, συντελεί στην ανάπτυξη της τεχνογνωσίας καθώς ενισχύει την απασχόληση εξειδικευμένου και μη προσωπικού σε μεγάλα έργα υποδομής. Οι πόροι του κατευθύνονται σε πληρωμές για την κατασκευή και συντήρηση έργων όπως αποτυπώνονται στο παρακάτω (Διάγραμμα 2.6)

Διάγραμμα 2.6 : Πληρωμή Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων για Κατασκευή και Συντήρηση Έργων 2010-2017

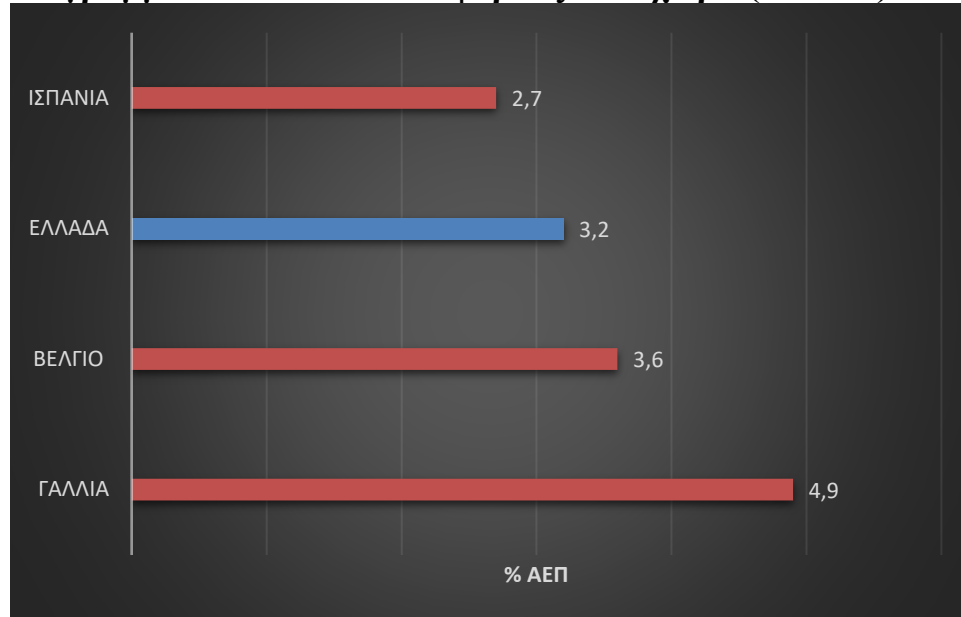
Πηγή: ΥΠΟΙΚ, 2019

▪ Τιμές και φορολογία ακινήτων

Η δραστική μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος μετά το 2008, σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες, οδήγησε στον περιορισμό των συναλλαγών στην αγορά ακινήτων καθώς περιορίστηκε σημαντικά η ζήτηση για ακίνητα.(IOBE,2018) Η πτώση στις τιμές των ακινήτων ακολουθεί την πτώση του ΑΕΠ. Ο συνδυασμός της μείωσης εισοδημάτων και η εισαγωγή νέων φόρων ΕΕΤΗΔΕ και ΕΝΦΙΑ επιτάχυναν την ύφεση της οικονομίας, καθώς μειώθηκαν οι επενδύσεις σε κατοικίες και κυρίως η καταναλωτική δαπάνη. Η σχέση μεταξύ κόστος κατασκευής και τιμής ακινήτων αποτελεί κρίσιμο παράγοντα, ο οποίος επηρεάζει τις επενδύσεις σε νέες κατοικίες. Η πτώση στις τιμές των ακινήτων πλησίασε επίπεδα όπου πλέον ήταν ασύμφορη η κατασκευή νέων κτιρίων.

Σχετικά με τη φορολόγηση της ακίνητης περιουσίας, η Ελλάδα κατατάσσεται στις υψηλότερες θέσεις της ΕΕ. Αν εξετάσουμε το σύνολο των εσόδων από φόρους ακίνητης περιουσίας ως ποσοστό του ΑΕΠ (Διάγραμμα 2.7) η Ελλάδα βρίσκεται στην 3^η θέση με 3,2% ενώ στη 1^η θέση βρίσκεται η Γαλλία με μόλις 4,9%.

Διάγραμμα 2.7: Έσοδα από φόρους ανά χώρα (%ΑΕΠ) 2018

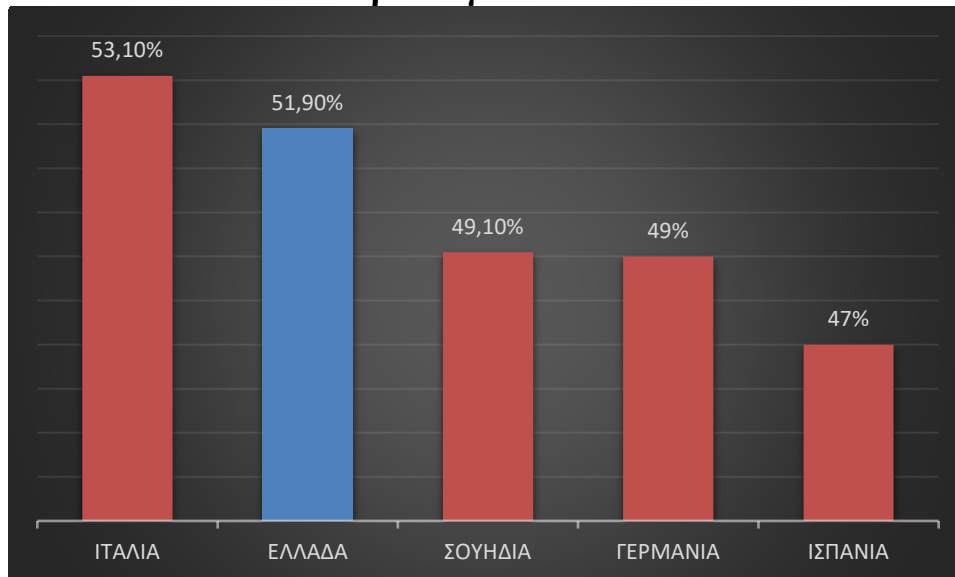

Πηγή: European Commission, Taxation and Customs

▪ Φορολογία

Ακόμα και στο πεδίο της φορολογίας, η κατάσταση έχει φανερά επιδεινωθεί καθιστώντας ακόμα δυσκολότερη την προσέλκυση αλλά και την κερδοφορία για επενδυτικά σχέδια επηρεάζοντας σημαντικά τον κατασκευαστικό κλάδο. Η συνολική επιβάρυνση από φόρους ως ποσοστό επί των κερδών, συμπεριλαμβανομένων των ασφαλιστικών εισφορών) αυξήθηκε στο 51,9% το 2019 (Διάγραμμα 2.8). Το ήδη υπάρχον φορολογικό πλαίσιο, σε συνδυασμό με την γραφειοκρατία ενισχύουν την αντίληψη ότι η Ελλάδα δεν μπορεί να παρουσιάσει ένα ασφαλές επενδυτικό περιβάλλον για υποψήφιους επενδυτές.

Διάγραμμα 2.8: Συνολική επιβάρυνση από φόρους ως ποσοστό των κερδών για το 2019

Πηγή: World Bank Group

▪ Άλλοι παράγοντες

Τα κίνητρα υπό τη μορφή φοροαπαλλαγών ή απευθείας κεφαλαιακών ενισχύσεων λειτουργούν θετικά στη διαμόρφωση της ζήτησης ακινήτων και στη δραστηριότητα στον τομέα των κατασκευών. Συγκεκριμένα:

- ο Με τον φορολογικό νόμο 4172/2013 (ΦΕΚ 167 Α/2013) καταργήθηκαν οι διατάξεις που προέβλεπαν έκπτωση φόρου 10% των δαπανών του φορολογουμένου για τόκους στεγαστικών δανείων πρώτης κατοικίας, ενοίκια κύριας κατοικίας, ενοίκια

παιδιών που σπουδάζουν κ.ά., με αποτέλεσμα το κίνητρο για την αγορά πρώτης κατοικίας να εκλείπει.

- ο Η εφαρμογή του προγράμματος «Εξοικονομώ Κατ' Οίκον» που επιδοτεί παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε κατοικίες στήριξε, στο μέτρο του δυνατού, ορισμένες από τις δραστηριότητες του κατασκευαστικού τομέα τα τελευταία χρόνια.
- ο Η εφαρμογή του επενδυτικού νόμου με τον οποίο ενισχύονται επιχειρηματικά επενδυτικά σχέδια επίσης λειτουργεί θετικά στην κατασκευαστική δραστηριότητα.

Θεσμικοί Παράγοντες

i. Στρατηγικός σχεδιασμός υποδομών και άλλων έργων

Στη χώρα μας, η **Στρατηγική για την Ανάπτυξη της Ελληνικής Οικονομίας (IOBE, 2019)** περιλαμβάνει συγκεκριμένες κατευθύνσεις και δράσεις οι οποίες αποσκοπούν:

- Στην ενίσχυση της καινοτομίας και των τομέων που μπορεί να προσφέρουν υψηλή προστιθέμενη αξία στην οικονομία
- Στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας μέσω της ενδυνάμωσης των δυναμικών δικτύων μικρομεσαίων επιχειρήσεων (SME).
- Στην αξιοποίηση του εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού της χώρας, ώστε να αυξηθούν οι δυνατότητες των βασικών κλάδων της ελληνικής οικονομίας, ενισχύοντας τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα.
- Στον μετασχηματισμό του παραγωγικού μοντέλου της χώρας προς βιώσιμα πρότυπα παραγωγής και κατανάλωσης.
- Στην αξιοποίηση των νέων εξελίξεων στην τεχνολογία (Internet of Things, Big Data) μέσω της στρατηγικής για την ψηφιακή εποχή.

Οι βασικοί άξονες της αναπτυξιακής στρατηγικής για την επίτευξη των ανωτέρω στόχων είναι οι εξής:

- Δημοσιονομική Βιωσιμότητα
- Διαρθρωτικές Συνθήκες για την Ανάπτυξη
- Δίκαιη και Χωρίς Αποκλεισμούς Ανάπτυξη
- Χρηματοδότηση της Ανάπτυξης

Υποδομές

Η εθνική στρατηγική ανάπτυξης δίνει μεγάλη έμφαση στη δημιουργία προσβάσιμων, ποιοτικών και βιώσιμων υποδομών που συμβάλλουν στην αναπτυξιακή πορεία της χώρας. Αποσκοπεί στην ενσωμάτωση των εθνικών οδικών-σιδηροδρομικών δικτύων στο διευρωπαϊκό δίκτυο και στη βελτίωση της περιφερειακής κινητικότητας. Ειδικότερα η στρατηγική των μεταφορών στοχεύει στα εξής:

- Ολοκλήρωση των υποδομών των κύριων οδικών και σιδηροδρομικών διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών και της ανάπτυξης και αναβάθμισής τους. Επικεντρώνεται σε οδικά και σιδηροδρομικά δίκτυα, περιλαμβάνει επίσης παρεμβάσεις για λιμένες και αεροδρόμια.
- Προώθηση των συνδυασμένων μεταφορών και εκσυγχρονισμός του συστήματος διασύνδεσης τους. Τέτοιες πρωτοβουλίες περιλαμβάνουν σιδηροδρομικές συνδέσεις με τους κύριους λιμένες και κέντρα μεταφοράς εμπορευμάτων ή οδικές συνδέσεις με διευρωπαϊκά λιμάνια και αεροδρόμια της ηπειρωτικής χώρας και των νησιών.
- Βελτίωση της ασφάλειας των μεταφορών – οδική, ναυτιλιακή, λιμενική ή αεροναυτιλιακή ασφάλεια.
- Ανάπτυξη φιλικών προς το περιβάλλον μεταφορών με στόχο την προώθηση της βιώσιμης περιφερειακής κινητικότητας καθώς και των νέων και αναδυόμενων τρόπων μεταφοράς (π.χ. νέες γραμμές μετρό).
- Υποστήριξη της περιφερειακής κινητικότητας μέσω της σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων, συμπεριλαμβανομένων των διατροπικών κόμβων (intermodal nodes).

Σημαντικά Τεχνικά Έργα Δημοσίου Συμφέροντος στην Ελλάδα την τελευταία 20-ετία:

1. ΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΕΡΓΑ

Η αξιοποίηση των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων ανήκει στην αρμοδιότητα της Εταιρείας Ακινήτων Ελληνικού Δημοσίου (ΕΤΑΔ Α.Ε.), η οποία διαχειρίζεται δεκατρία Ολυμπιακά Ακίνητα. Επίσης, η ΕΤΑΔ Α.Ε. έχει την ευθύνη συντήρησης και λειτουργίας έξι Ολυμπιακών Εγκαταστάσεων. (Ιατρίδου Μ. Φαληρικός Όρμος: Η ολυμπιακή δόμηση και η μετά- ολυμπιακή εμπορευματοποίηση, Αρχιτέκτονες, 2006)

Το ετήσιο κόστος συντήρησης των εγκαταστάσεων ανέρχεται στο ποσό των 1.100.000 ευρώ. Για πολλά από τα ολυμπιακά ακίνητα, έχουν γίνει ήδη προσπάθειες αξιοποίησης, με εκμισθώσεις και παραχωρήσεις, που αποφέρουν έσοδα για τα ταμεία του κράτους και απαλλάσσουν το Δημόσιο από το κόστος που συνεπάγεται η συντήρησή τους. Παράλληλα, μέχρις ότου ολοκληρωθεί ο σχεδιασμός της εμπορικής αξιοποίησής τους, μια σειρά εγκαταστάσεων έχει παραχωρηθεί σε δημόσιους φορείς, δημιουργώντας μια κοινωνική δυναμική στη χρήση των συγκεκριμένων εγκαταστάσεων.

Αποτελέσματα Επεμβάσεων στον ιστό της πόλης

Στο συγκρότημα των Ολυμπιακών Εγκαταστάσεων οι διατιθέμενες υποδομές δημοσίων χώρων κρίνονται ανεπαρκείς (για δίκτυα κυκλοφορίας, μαζικά μέσα μεταφοράς, στάθμευση, συνάθροιση κοινού, λιανικό εμπόριο, αναψυχή κλπ.). Η δόμηση, η κυκλοφορία, η στάθμευση, η πληθυσμιακή παλίνρροια (απότομη συρροή και αποχώρηση κοινού) αποκτούν μέγεθος δύσκολα διαχειρίσιμο, με συνέπεια τις περιβαλλοντικές κρίσεις. Αντίστοιχα μεγάλο, όσο και ασύμβατο με τον υφιστάμενο αστικό ιστό είναι και το μέγεθος των έργων που οικοδομούνται, ως αντίδοτα των κρίσεων. Έτσι οι άξονες της Αττικής Οδού και της λεωφόρου Κηφισίας κατατέμνουν την έκταση της πόλης προκαλώντας χωρικές, λειτουργικές και αισθητικές ασυνέχειες. Παρά τα προβλήματά του το έργο μετέβαλε θετικά την μορφή και τη λειτουργία του κέντρου της πόλης, δημιουργώντας ένα νέο περιβάλλον για την διαβίωση και τις δραστηριότητες των πολιτών. Η εικόνα του κέντρου άλλαξε και τα έργα της ανάπλασης που έγιναν συμπληρωματικά των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων βελτίωσαν την αισθητική και τις λειτουργίες του αστικού χώρου. Συγκεντρωτικά καταγράφονται οι εξής παρατηρήσεις:

- Το Κέντρο της πόλης απέκτησε προσωπική αισθητική ταυτότητα.
- Οι λειτουργίες της πόλης έγιναν πιο σαφείς και σωστές.
- Τα υλικά, (φυσική πέτρα), έδωσαν μια άλλη ποιότητα και επίσης λειτούργησαν προς την καλυτέρευση των περιβαλλοντικών συνθηκών, (μείωση της θερμοκρασίας το καλοκαίρι και αποφυγή αποπνικτικής ατμόσφαιρας).
- Το χάος που επικρατούσε στην κυκλοφορία των οχημάτων και την στάθμευση περιορίστηκε.
- Το θέμα στάθμευση βελτιώθηκε αρκετά.
- Η κίνηση των πεζών γίνεται ευκολότερα.
- Έγιναν οι πρώτες διευκολύνσεις της μετακίνησης των ατόμων με αναπηρία.

- Ο χώρος είναι πιο φιλόξενος και πιο βατός για δραστηριότητες, συναλλαγές και συναναστροφές.
- Η υποδομή που διατίθεται πλέον, είναι πιο περιβαλλοντική, και περισσότερο συμβατή με τους λειτουργίες της πόλης και τους ανθρώπινες ανάγκες.

Η παρατηρούμενη αύξηση των αξιών γης της περιοχής της ανάπλασης μπορεί να θεωρηθεί ως διαπίστωση της αναβάθμισης από τους μηχανισμούς της αγοράς. Έτσι διαφαίνεται μια θετική οικονομική συνέπεια. Το έργο της ανάπλασης των δημοσίων υπαίθριων χώρων του κέντρου σαφώς αποτελεί κατάκτηση για την πόλη. Πολεοδομικά δεν είχε αρνητικές επιπτώσεις τους, δεν πέτυχε όλους τους στόχους που είχαν τεθεί, και κυρίως δεν τα κατάφερε παρόλο που έτσι ξεκίνησε, στο να γίνει ένα υπόδειγμα για την ποιότητα της πολεοδομικές και αρχιτεκτονικές παρεμβάσεις, της κατασκευής και τα υλικά του και τέλος στο να πείσει τους πολίτες για ένα καλύτερο και βιώσιμο περιβάλλον.

2. ΑΤΤΙΚΗ ΟΔΟΣ

Το συγκεκριμένο έργο θεωρείται ιδιαίτερα πρωτοποριακό και αποτελεί ένα από τα συγχρηματοδοτούμενα οδικά έργα της Ευρώπης. Συμβατικά, η αφετηρία του έργου ξεκίνησε το 1995, όταν και υπεβλήθη η προσφορά, ενώ το επόμενο έτος ανακηρύχθηκε η Κοινοπραξία «Αττική Οδός» ως ανάδοχος του έργου, υπογράφοντας και την Σύμβαση Παραχώρησης, με την έναρξη των έργων των προδρόμων εργασιών. Από το 2001 ξεκίνησε η τμηματική παραχώρηση τμημάτων του έργου, ενώ το 2003 το έργο ολοκληρώθηκε.

Το κόστος του έργου ανήλθε στο €1,3 δις. ενώ το έργο ολοκληρώθηκε εντός χρονοδιαγράμματος και χωρίς υπερβάσεις στο κόστος κατασκευής του, δηλαδή στο ποσό που αναφερόταν στην προσφορά της Αττικής Οδού για το κατ' αποκοπήν αντικείμενο. Το κόστος αυτό χρηματοδοτήθηκε κατά 35% με το ποσό των 420 εκατ. ευρώ από το Ελληνικό Δημόσιο, με συμμετοχή και πόρων του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης. Η Ανάδοχος Εταιρεία Παραχώρησης, «Αττική Οδός Α.Ε.», κάλυψε με ίδια και δανειακά κεφάλαια το υπόλοιπο 65%, συνεισφέροντας το ποσό των 880 εκατ. ευρώ. Τα δάνεια που έλαβε η Εταιρεία Παραχώρησης καλύφθηκαν από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και από Εμπορικές Τράπεζες, ενώ οι μέτοχοι της Αττικής Οδού εξασφάλισαν εγγυήσεις για το σύνολο των δανείων από Όμιλο Διεθνών Τραπεζών, για όλη τη διάρκεια της κατασκευαστικής περιόδου.

3. ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ

Η κατασκευή του Μετρό θεωρείται ότι άλλαξε ριζικά τον συγκοινωνιακό χάρτη στην Αττική. Το βασικό έργο του Μετρό της Αθήνας αποτελείται από 20 σταθμούς, διαδρομής 17,6 χιλιομέτρων στις Γραμμές 2 και 3 που διατρέχουν το κέντρο της Αθήνας και συνδέονται με την προϋπάρχουσα Γραμμή 1 (Ηλεκτρικός). Το έργο έγινε με δημόσια χρηματοδότηση και ανήκει στη δημόσια επιχείρηση Αττικό Μετρό Α.Ε. η οποία και το διαχειρίζεται. Η προκήρυξη του Διαγωνισμού για το έργο του υπογείου Μετρό της Αθήνας έγινε το 1987, η δημοπράτηση του έργου έγινε με τη μέθοδο Μελέτη-Κατασκευή με κατ' αποκοπή τίμημα και τελείωσε το 1991, ενώ η τμηματική παραχώρηση του έργου ξεκίνησε το 2000.

Το βασικό Έργο του Μετρό της Αθήνας ξεκίνησε να κατασκευάζεται τον Νοέμβριο του 1992 με προγραμματισμένα 20 περίπου χλμ. δικτύου με 21 σταθμούς σε 2 Γραμμές. Το κόστος του έργου έφτασε τα €2,1 δις. Το 50% της χρηματοδότησης προήλθε από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το 39% από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, μέσω δανείων, ενώ το ελληνικό Δημόσιο συμμετείχε στο υπόλοιπο 11% της χρηματοδότησης. Οι επεκτάσεις Γραμμών 2 & 3 είχαν κόστος €2,2 δις, με το 43% της χρηματοδότησης να προέρχεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το 38% από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, μέσω δανείων, ενώ το ελληνικό Δημόσιο συμμετείχε με υψηλότερο μερίδιο σε σύγκριση με το αρχικό έργο, στο 19% της χρηματοδότησης.

4. Η ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ

Σύμφωνα με στοιχεία του ΣΑΤΕ, το 2020 ήταν σχετικά καλύτερη χρονιά από την προηγούμενη αφού τα έργα με προϋπολογισμό από 1 έως 2 εκ. ευρώ ήταν λιγότερα από αυτά τα οποία προϋπολογίζονται με πάνω από 2 εκατ. ευρώ. Το στατιστικό αυτό, είναι εξαιρετικά ενθαρρυντικό αν αναλογιστούμε τη χρονιά που διανύσαμε εν μέσω lockdown όπου είδαμε αύξηση τόσο σε σχέση με το 2019 όπου δημοπρατήθηκαν 617 έργα, όσο και μετά το 2018 όταν δημοπρατήθηκαν 724 έργα. Η Lamda Development (Infrastructure & Transport Review 2019-2020) με ένα θηριώδες πρόγραμμα κατασκευών σχεδιάζει να προχωρήσει στη πρώτη φάση της επένδυσης στο Ελληνικό. Η πρώτη φάση υπολογίζεται να ολοκληρωθεί σε 5 χρόνια. Τα μεγάλα κτιριακά έργα που θα κατασκευαστούν είναι τα παρακάτω:

- **Πύργος στη Μαρίνα Αγίου Κοσμά.** Θα εκταθεί σε επιφάνεια περίπου 45.000τμ ενώ στην ίδια γειτονιά θα ανεγερθεί εμπορικό κέντρο 30.000τμ. Επιπλέον προβλέπεται ένα ξενοδοχείο 5 αστέρων ύψος 200 μέτρων. Επί της Λεωφόρου Βουλιαγμένης προβλέπονται 2

ακόμα Πύργοι που θα λειτουργούν ως χώροι γραφείων. Τέλος, προβλέπεται ακόμα ένας Πύργος επί της Λεωφόρου Ποσειδώνος που προορίζεται ως κτίριο μεικτών χρήσεων.

- **Καζίνο και Ενυδρείο.** Η κοινοπραξία Mohegan- ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ, σχεδιάζει να κατασκευάσει το IRC (Integrated Resort Casino) ύψους 200 μέτρων. Συνολικά, μιλάμε για 6 ουρανοξύστες επένδυσης ύψους 1 δις. ευρώ.
- **Έργα υποδομής.** Μέσα στο 2020, άρχισαν να εκπονούνται οι μελέτες για έργα αστικών υποδομών που θα υλοποιηθούν μέσα στην επόμενη πενταετία. Αναφερόμαστε σε έργα δημιουργίας δικτύων κοινής ωφέλειας, δημιουργία οικοδομικών τετραγώνων, δίκτυο δρόμων, πεζοδρομίων, ποδηλατοδρόμων, που στοχεύουν στην ανάδειξη και στην αναμόρφωση της παραλίας του Αγίου Κοσμά.

2.3.3 Συμβολή των Τεχνικών Επιχειρήσεων και Τεχνικών Έργων στην οικονομία

Οι Κατασκευές περιλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα παραγωγικών δραστηριοτήτων. Ο βασικός κορμός των Κατασκευών – στον οποίο στην παρούσα μελέτη θα αναφερόμαστε ως κλάδος των Κατασκευών – περιλαμβάνει τις οικονομικές δραστηριότητες που σχετίζονται με την ανάπτυξη οικοδομικών έργων και την κατασκευή κτιρίων, με την υλοποίηση έργων πολιτικού μηχανικού (έργα υποδομών), καθώς και με άλλες εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες, όπως κατεδαφίσεις, ηλεκτρολογικές και υδραυλικές εγκαταστάσεις και κατασκευαστικές εργασίες ολοκλήρωσης έργων (Πίνακας 2.2). Τα τεχνικά έργα είναι έργα υποδομής της χώρας που καλύπτουν βασικές ανάγκες του κοινωνικού συνόλου, συμβάλλουν στην ανάπτυξη των παραγωγικών δυνατοτήτων, στην αύξηση του εθνικού προϊόντος, στην ασφάλεια της χώρας και γενικά αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας της ζωής του λαού. Δημόσιο - τεχνικό έργο καλείται εκείνο που εξυπηρετεί, πρωτίστως, το δημόσιο συμφέρον. Το δημόσιο συμφέρον, προσδιορίζεται, όχι μόνο όταν επιτυγχάνεται η βέλτιστη σχέση, κόστους και ποιότητας, αλλά όταν επιτυγχάνεται η μέγιστη παραγωγική οικονομική αξία για την τοπική κοινωνία και για την εθνική οικονομία, με ταυτόχρονη προστασία και ορθή διαχείριση των φυσικών πόρων. Τα τεχνικά έργα εντάσσονται στο γενικό πλαίσιο της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης της χώρας και υλοποιούν επιλογές του δημοκρατικού προγραμματισμού. Ως έργο, νοείται κάθε νέα κατασκευή ή επέκταση ή ανακαίνιση ή επισκευή ή συντήρηση και η οικονομικά ή τεχνικά

αυτοτελής λειτουργία, καθώς και κάθε σχετική ερευνητική εργασία, που απαιτεί τεχνική γνώση και επέμβαση.

Ο κατασκευαστικός κλάδος σημείωσε ταχεία ανάπτυξη από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 μέχρι το 2007 αποτέλεσμα της οποίας ήταν η δημιουργία σύγχρονων τεχνικών εταιρειών, μελετητικών γραφείων, εξειδικευμένου τεχνικού προσωπικού, τεχνογνωσίας και τεχνικού εξοπλισμού (ΠΕΣΕΔΕ, 2021). Η ύφεση στον τομέα των κατασκευών από το 2007 και μετά είναι βαθιά αν αναλογιστούμε την περικοπή δημοσίων αλλά και ιδιωτικών επενδύσεων, την έλλειψη ρευστότητας και της τραπεζικής χρηματοδότησης, την ασαφή φορολογική επιβάρυνση (άμεση και έμμεση). Η σκληρή δημοσιονομική προσαρμογή των μνημονίων έπληξε άμεσα τον κλάδο και μάλιστα δυσανάλογα σε σχέση με άλλους κλάδους. Η δυναμικότητα σε κεφαλαιουχικό εξοπλισμό, ανθρώπινους πόρους, υπό τις υφιστάμενες συνθήκες απαξιώνεται σταδιακά. Σε αυτό το ασφυκτικό οικονομικό πλαίσιο ο ρόλος της Κατασκευής καλείται να ενσωματωθεί στην αναπτυξιακή διαδικασία ώστε να εξασφαλιστεί η βιώσιμη πορεία του κατασκευαστικού κλάδου στην ελληνική οικονομία. Συνεπώς, απαιτείται μια σαφή καταγραφή της κατασκευαστικής δραστηριότητας, καθώς και ο προσδιορισμός των απαραίτητων θεσμικών παρεμβάσεων για την εξασφάλιση της μέγιστης συνεισφοράς του κλάδου.

Πίνακας 2.2: Κλάδος Κατασκευών

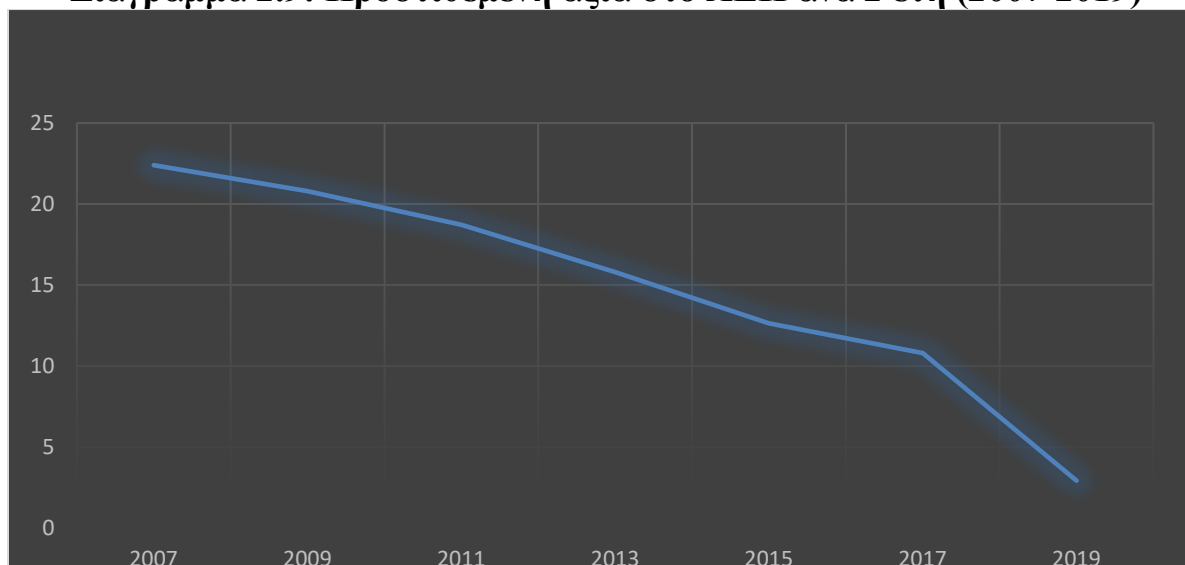
Πηγή: IOBE, 2019

Στον κλάδο των Κατασκευών στην Ελλάδα δραστηριοποιήθηκαν το 2017 περίπου 74.000 επιχειρήσεις. Από αυτές, σχεδόν 2 στις 3 δραστηριοποιήθηκαν στον τομέα των εξειδικευμένων κατασκευαστικών εργασιών (κατεδαφίσεις, ηλεκτρολογικές και υδραυλικές εγκαταστάσεις και κατασκευαστικές εργασίες ολοκλήρωσης έργων). Το 29% των επιχειρήσεων είχε ως κύριο αντικείμενο τις κατασκευές κτιρίων, ενώ αρκετά μικρότερος (8% του συνόλου) ήταν ο αριθμός των επιχειρήσεων που εκτελούν έργα πολιτικού μηχανικού (έργα υποδομών). Ο αριθμός των

επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στις Κατασκευές μειώθηκε κατά περίπου 39.000 μεταξύ 2009 και 2017. Η συντριπτική πλειονότητα των επιχειρήσεων του κλάδου των Κατασκευών στην Ελλάδα (98,1% το 2016) είναι πολύ μικρές επιχειρήσεις (ατομικές επιχειρήσεις, αυτοαπασχολούμενοι – επιχειρήσεις με απασχόληση μικρότερη από 10 άτομα). Το μικρό μέγεθος αποτελεί σημαντικό εμπόδιο για τη συνεχή επαγγελματική κατάρτιση και την ανάπτυξη οργανωτικών και διαχειριστικών ικανοτήτων, ενώ μπορεί να συνδέεται και με υψηλότερο κόστος χρηματοδότησης. Αποτελεί, ωστόσο, ένα εγγενές χαρακτηριστικό του κλάδου των Κατασκευών, ο οποίος έχει να αντιμετωπίσει τη (συχνά απρόβλεπτη) διακύμανση της ζήτησης για κατασκευή ποικίλων έργων διαφορετικού βαθμού τεχνικών απαιτήσεων σε διαφορετικές περιοχές, κάτι που καθιστά ιδιαίτερα σημαντική την ευελιξία των επιχειρήσεων. Η προστιθέμενη αξία του ευρύτερου τομέα των Κατασκευών (Διάγραμμα 2.9) μειώθηκε την περίοδο 2007-2017 κατά 51% – από 22,4 δισ. το 2007 σε €10,8 δισ. το 2017.

Η Προστιθέμενη Αξία προκύπτει όταν από την ακαθάριστη αξία παραγωγής αφαιρεθεί η ενδιάμεση ανάλωση (το κόστος εισροών). Ο προσδιορισμός της εξαρτάται από τις ποσότητες και τις τιμές παραγωγής καθώς και από τις τιμές και ποσότητες κατανάλωσης.

Διάγραμμα 2.9: Προστιθέμενη αξία στο ΑΕΠ ανά 2 έτη (2007-2019)

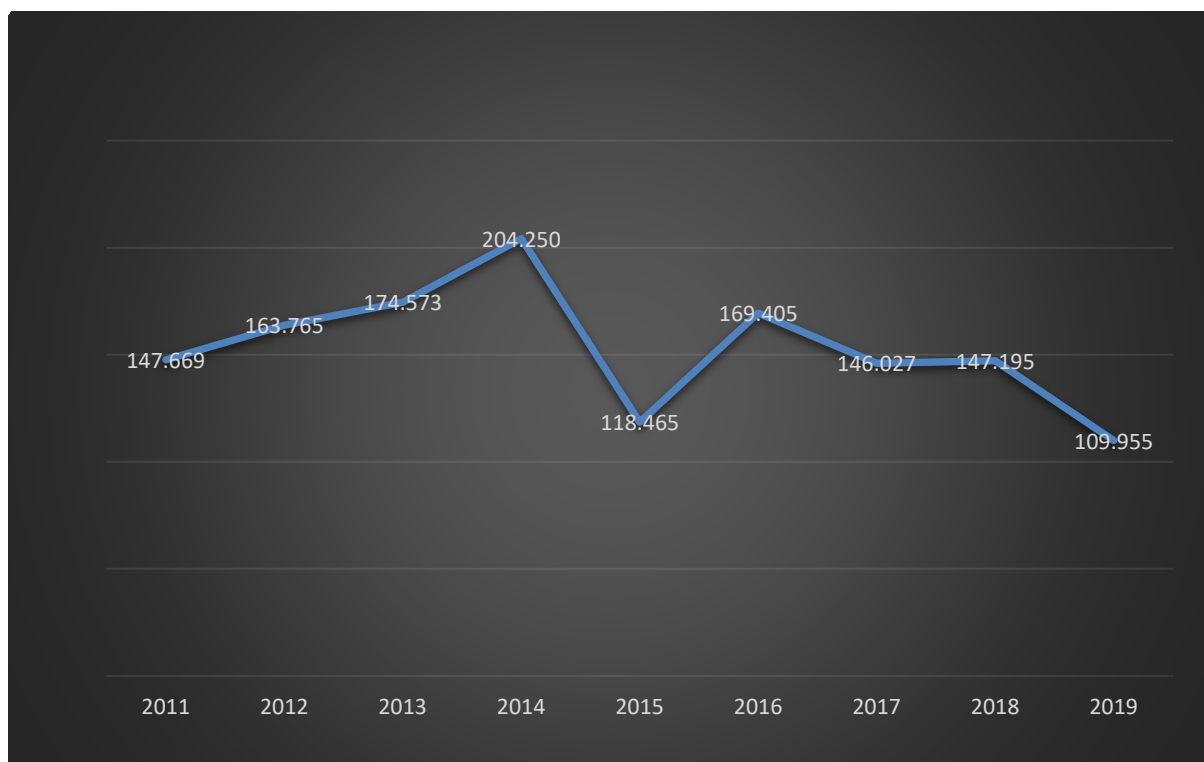

Πηγή: IOBE, Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Η προστιθέμενη αξία του τομέα των Κατασκευών αντιστοιχούσε το 2017 στο 5,2% του ΑΕΠ έναντι 8,8% στην Ε.Ε Μετά τη σημαντική μείωση της απασχόλησης, ο κατασκευαστικός τομέας συγκέντρωσε το 2017 το 8,1% της συνολικής απασχόλησης στην ελληνική οικονομία, έναντι 11,7% το 2007.

Εκτός από τη μείωση της απασχόλησης (Διάγραμμα 2.10) ιδιαίτερα ανησυχητική είναι και η τάση μείωσης της συμμετοχής των νέων στο εργατικό δυναμικό του κλάδου των Κατασκευών στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία, τάση που περιορίζει τη μεταφορά υφιστάμενων γνώσεων και ικανοτήτων, υποσκάπτει τη μελλοντική ανταγωνιστικότητα του κλάδου των Κατασκευών και αποτελεί μία από τις παράπλευρες συνέπειες της περιορισμένης κατασκευαστικής δραστηριότητας. Η υστέρηση των επενδύσεων στην Ελλάδα συγκριτικά με την Ε.Ε είναι γενικευμένη, αλλά εντονότερη επίδραση σε αυτή είχε η δραστική μείωση των επενδύσεων σε κατοικίες και άλλα κατασκευαστικά έργα. Η συνολική επενδυτική δαπάνη για κατασκευαστικά έργα μειώθηκε από €34,1 δισ. το 2007 σε €9,6 δισ. το 2017 – βρίσκεται δηλαδή στο ¼ του επιπέδου του 2007. Η μεγαλύτερη υστέρηση παρουσιάζεται τα τελευταία χρόνια στις επενδύσεις σε κατοικίες, οι οποίες αντιστοιχούσαν το 2017 στο 0,6% του ΑΕΠ (μέσος όρος Ε.Ε: 4,9%), έναντι 10,8% το 2007. Οι επενδύσεις σε λοιπές κατασκευές διαμορφώθηκαν το 2017 σε 4,7% (μέσος όρος Ε.Ε: 5,1%). Οι επενδύσεις σε κατοικίες και άλλες κατασκευές λειτουργούσαν ενισχυτικά στο ΑΕΠ τα περισσότερα έτη πριν το 2007, ωστόσο μετά το 2008 και μέχρι το 2015 η μείωσή τους συνέβαλε αρνητικά (με εξαίρεση κάποια έτη για τις λοιπές κατασκευές) στη διαμόρφωση του ΑΕΠ, επιταχύνοντας την πτώση του. Επιπλέον, διαπιστώνεται ότι η συμμετοχή των επενδύσεων σε Κατασκευές στην ελληνική οικονομία είναι πολύ χαμηλότερη συγκριτικά με την αναμενόμενη βάσει του κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας. Εκτιμάται ότι η συνολική συνεισφορά του κλάδου των Κατασκευών σε όρους ΑΕΠ διαμορφώθηκε το 2017 σε €19,9 δισεκ. (περίπου 11% του ΑΕΠ της χώρας). Προκύπτει δηλαδή ότι για κάθε €1 που δαπανάται στον κλάδο των Κατασκευών προστίθεται €1,8 στο ΑΕΠ της χώρας, εκ του οποίου €0,4 καταλήγουν στα ταμεία του κράτους. Αντίστοιχα, για κάθε €1 εκατ. αξίας που παράγουν οι Κατασκευές, δημιουργούνται 39 θέσεις εργασίας στην οικονομία, εκ των οποίων οι 13 αφορούν άμεσα τον κλάδο των Κατασκευών. Η οικονομική ανάπτυξη της χώρας είναι, επομένως, άρρηκτα συνδεδεμένη με τον τομέα των Κατασκευών. Η αύξηση των επενδύσεων σε υποδομές και άλλα κατασκευαστικά έργα αποτελεί προϋπόθεση για την επιτάχυνση του ρυθμού μεγέθυνσης της ελληνικής οικονομίας και την αποκλιμάκωση της ανεργίας.

Διάγραμμα 2.10: Αριθμός Εργαζομένων στον κατασκευαστικό κλάδο ανά έτος (2011-2019)

Πηγή: Eurostat, ΕΛΣΤΑΤ

2.4 Συμπεράσματα

Σύμφωνα με τα παραπάνω, πρωταρχικό μέλημα τόσο για τα ήδη σχεδιασμένα, όσο και για τα προγραμματισμένα έργα υποδομής πρέπει να είναι η επιτάχυνση της υλοποίησης θεσμικών αλλά τεχνοκρατικών μεταρρυθμίσεων, που θα αποτελέσουν δυνητικούς μοχλούς ανάπτυξης στον κατασκευαστικό τομέα. Τα οφέλη από την υλοποίηση των έργων είναι μακροπρόθεσμα σημαντικά. Οι χρόνιες αδυναμίες προκαλούν προβλήματα και πίεση στις τεχνικές εταιρείες και συνεπώς και στον ευρύτερο κλάδο. Η διεθνής εμπειρία ωστόσο, έχει δείξει ότι ένα επιτυχημένο σχέδιο υποδομών πρέπει να στηρίζεται σε ένα εθνικό μακροχρόνιο στρατηγικό όραμα το οποίο θα υπηρετούν όλες οι κυβερνήσεις. Αναμφίβολα ο τομέας των κατασκευών, είναι στρατηγικής σημασίας για την Ελλάδα. Οι επιδόσεις και η ανταγωνιστικότητα του, επηρεάζονται καθημερινά από μια σειρά παραγόντων οι οποίοι εκ των πραγμάτων είναι έξω από τον έλεγχο του. Βέβαια, αξίζει να σημειωθεί πως η αλλαγή κατεύθυνσης είναι εμφανής, ενώ προβληματικά σημεία φαίνεται να έχουν ανιχνευθεί.

Σε μακροοικονομικό επίπεδο έχει διαπιστωθεί πως η αύξηση των επενδύσεων του μέσου όρου των κατασκευών στην ΕΕ θα έχει πρόσθετα οφέλη στην οικονομία και στην απασχόληση, οδηγώντας σε υψηλότερο ετήσιο ρυθμό μεγέθυνσης του ευρωπαϊκού ΑΕΠ κατά 1,8 ποσοστιαίες μονάδες, καθώς και αύξηση θέσεων εργασίας κατά περίπου 230.000 σε βάθος δεκαετίας. Αναφορικά με τη χρηματοδότηση, επιβάλλεται η αξιοποίηση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης και των πόρων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας επενδύσεων, προκειμένου να δημιουργηθούν νέα ευέλικτα και εγγυημένα από τους ευρωπαϊκούς πόρους χρηματοδοτικά εργαλεία, ώστε το κόστος του δανεισμού των τεχνικών εταιρειών να είναι αντίστοιχος του ευρωπαϊκού.

Η παραδοσιακή μέθοδος του Κράτους – Κεντρικής Διοίκησης όπου αρχικά, σχεδιάζει, στη συνέχεια αναπτύσσει και τέλος αναθέτει είναι προφανές ότι πλέον και μάλιστα σε συνθήκες τραπεζικής ασφυξίας, δεν επαρκεί. Πρέπει να υπάρξει ένα σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο ανάθεσης και εκτέλεσης των τεχνικών έργων, που θα δημιουργήσουν ισχυρό αναπτυξιακό αποτύπωμα, με βάση στις πράσινες επενδύσεις και τους στόχους της κλιματικής αλλαγής, σε συνδυασμό με ευέλικτα χρηματοδοτικά εργαλεία, που θα διευκολύνουν τόσο τις συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ), όσο και τις ιδιωτικές επενδύσεις.

3^η ΕΝΟΤΗΤΑ

ΕΓΓΥΟΔΟΣΙΕΣ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

3.1 Εισαγωγή

Τα χρηματοδοτικά εργαλεία αποτελούν αδιαμφισβήτητα ένα σύγχρονο μέσο άσκησης δημόσιας πολιτικής για την κάλυψη των αναγκών χρηματοδότησης των επιχειρήσεων και ιδιαίτερα των μικρομεσαίων, (SME: Small-Medium Sized Enterprises) οι οποίες αντιμετωπίζουν οξυμένα προβλήματα ως προς την άντληση κεφαλαίων σε μια περίοδο παρατεταμένης ύφεσης που έχει επιφέρει η πανδημία του CoVid-19. Στο υφιστάμενο πλαίσιο λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η χρήση των χρηματοδοτικών εργαλείων μπορεί υπό την προϋπόθεση δέσμευσης του κράτους στην ανάληψη μέρους του επενδυτικού ρίσκου και της συνεπαγόμενης αβεβαιότητας, να οδηγήσει σε πολλαπλά οφέλη μέσω της μόχλευσης πόρων από τα διαρθρωτικά ταμεία και από την ενίσχυση του θεσμού της εγγυοδοσίας. Στη συγκεκριμένη ενότητα επιχειρείται η καταγραφή των χρηματοδοτικών εργαλείων για τη διευκόλυνση των επιχειρήσεων σε πηγές χρηματοδότησης σε εθνικό αλλά και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η αναζήτηση εναλλακτικών μορφών θα είναι πάντα επίκαιρη τόσο στο στάδιο του σχεδιασμού όσο και στο στάδιο της υλοποίησης. Οι οριζόντιες κρατικές ενισχύσεις δεν δύνανται να καλύπτουν εσασί τις πραγματικές ανάγκες της οικονομίας συνεπώς η εγγυοδοσία ως χρηματοδοτικό εργαλείο φαίνεται να αποτελεί εφελτήριο για την ανάταξη της οικονομίας.

3.2 Στην Ελλάδα

Η πρόσβαση των τεχνικών επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση, αποτελεί ίσως το σημαντικότερο πρόβλημα που καλείται να λύσει η εκάστοτε κυβέρνηση. Όπως ήδη αναφέρθηκε, ο σημερινός επιχειρηματικός κόσμος είναι υποχρεωμένος να λειτουργήσει μέσα σε ένα μεταβαλλόμενο επενδυτικό περιβάλλον και ενώ οι συνθήκες πίεσης είναι καθημερινά διαφορετικές, το χρηματοδοτικό πλαίσιο δεν μπορεί να παραμένει ίδιο.

Στην Ελλάδα, τα χρηματοδοτικά εργαλεία αναπτύχθηκαν κυρίως μέσω των τραπεζών αλλά και εξειδικευμένων φορέων που ανήκουν στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της παραγωγικής βάσης, της καινοτόμου και εξωστρεφούς επιχειρηματικότητας

(Τιμόθεος Ρόκας, 2020). Τα χρηματοδοτικά εργαλεία όπως η εγγυοδοσία και η πιστοδότηση μπορούν να κινητοποιήσουν δημόσιους αλλά και ιδιωτικούς πόρους που θα καλύψουν τις κεφαλαιακές ανάγκες των επιχειρήσεων μέσω δανειακών κεφαλαίων (loan funding), είτε εργαλεία μη δανειακού τύπου (non-banking finance) είτε με κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών (equity).

a. Loan Funding

Τα δανειακά κεφάλαια (Loan Funding), έρχονται να καλύψουν δανειακές ανάγκες επιχειρήσεων αναλαμβάνοντας ένα μέρος του επενδυτικού ρίσκου και περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- *Εγγυήσεις δημόσιου τομέα σε δάνεια επιχειρηματικής ανάπτυξης:* Οι συγκεκριμένες εγγυήσεις, παρέχονται από εξειδικευμένους δημόσιους φορείς (πχ Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης Α.Ε, Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων) όπου σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν μπορεί να υπερβαίνει το 80% του συνολικού δανείου. Για το υπόλοιπο μέρος, οι τράπεζες ζητούν επιπρόσθετες εξασφαλίσεις ως προς το μέρος του δανείου που δεν καλύπτεται από τις εγγυήσεις του δημοσίου.
- *Μικροπιστώσεις (Microfinance):* Οι Μικροπιστώσεις είναι ένα ιδιαίτερα χρήσιμο εργαλείο κυρίως για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων πολύ μικρής κλίμακας. Αφορούν χαμηλότοκα δάνεια από 3.000 ευρώ – 25.000 ευρώ και απευθύνονται σε πολύ μικρές επιχειρήσεις που δεν έχουν πρόσβαση στις κλασσικές τραπεζικές υπηρεσίες. Χορηγούνται χωρίς εμπράγματα εξασφαλίσεις και συνοδεύονται από υπηρεσίες επιχειρηματικής ανάπτυξης, (λογιστική υποστήριξη, mentoring, coaching) ώστε να επιτυγχάνεται στενή επικοινωνία μεταξύ πιστωτή και δανειολήπτη.

b. Εργαλεία μη δανειακού τύπου (non-banking finance)

Τα εργαλεία μη δανειακού τύπου περιλαμβάνουν εξειδικευμένα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για συγκεκριμένο σκοπό και διευκολύνουν την πρόσβαση των επιχειρήσεων σε πηγές χρηματοδότησης με έμμεσους τρόπους. Συγκεκριμένα:

- *Σύμβαση εκμίσθωσης εξοπλισμού (Leasing)*: Σύγχρονη μέθοδος μεσομακροπρόθεσμης χρηματοδότησης επιχειρήσεων και επαγγελματιών για την απόκτηση παγίων στοιχείων, δηλαδή εξοπλισμού και ακινήτων για επαγγελματική χρήση. Με αυτήν ο μισθωτής μισθώνει από μια εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης πράγμα κινητό ή ακίνητο για συγκεκριμένη χρονική περίοδο και στο τέλος της περιόδου αυτής μπορεί με μονομερή του δήλωση να το αγοράσει σε προσυμφωνημένο τίμημα (δικαίωμα προαίρεσης, *option*). Το μίσθωμα είναι έτσι υπολογισμένο, ώστε στο διάστημα της μίσθωσης να καλυφθούν τα έξοδα αγοράς και το κέρδος της εταιρείας χρηματοδοτικής μίσθωσης.

- *Πρακτορεία επιχειρηματικών αποφάσεων (Factoring)*: Σύμβαση μεταξύ ενός πράκτορα επιχειρηματικών απαιτήσεων, που είναι είτε τράπεζα, είτε ειδική ανώνυμη εταιρεία (συνήθως θυγατρική τράπεζας), και μιας επιχείρησης που ασχολείται με την πώληση αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών. Περιεχόμενο της σύμβασης είναι ότι η εταιρεία Factoring αναλαμβάνει να παρέχει στην επιχείρηση του πελάτη της, για το διάστημα που συμφωνείται και έναντι αμοιβής, υπηρεσίες σχετικές με την προεξόφληση, τη λογιστική και νομική παρακολούθηση καθώς και την είσπραξη απαιτήσεων κατά των πελατών της.

c. **Εργαλεία κεφαλαιακής ενίσχυσης (equity)**

Με τον όρο εργαλεία κεφαλαιακής ενίσχυσης, (ETEAN A.E, 2014) αναφερόμαστε στις επενδύσεις του δημοσίου σε ταμεία επιχειρήσεων, τα οποία επενδύουν συνεισφέροντας κεφάλαια στο υπάρχον μετοχικό κεφάλαιο των επιχειρήσεων. Στην Ελλάδα, οι εξειδικευμένοι φορείς που είχαν άμεση εμπλοκή ήταν:

- *Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης Α.Ε-ETEAN Α.Ε (καθώς και συγχρηματοδοτούμενα Ταμεία)*

Η ETEAN ΑΕ (πρώην ΤΕΜΠΜΕ), η οποία από την εκκίνησή της έως σήμερα έχει χορηγήσει εγγυήσεις σε περισσότερες από 60.000 επιχειρήσεις για δάνεια ύψους 5,5 δις. ευρώ, παρέχει από τον Ιούλιο του 2010 στην ελληνική αγορά το εγγυοδοτικό προϊόν, **Εγγύηση χαμηλότοκων δανείων για την κάλυψη δαπανών αγοράς πρώτων υλών, εμπορευμάτων και υπηρεσιών**. Πρόκειται για ένα προϊόν, το οποίο καλύπτει μέσω της εγγύησης, βραχυπρόθεσμες ανάγκες των επιχειρήσεων (πχ αγορά πρώτων υλών, εμπορευμάτων και υπηρεσιών με σκοπό την παραγωγή και πώληση προϊόντων και υπηρεσιών από την πλευρά των επιχειρήσεων), με χρήση μεσομακροπρόθεσμων δανείων διάρκειας 6 ετών και με περίοδο χάριτος 2 έτη. Σε διάστημα 18

μηνών έχουν εγκριθεί νέα δάνεια ύψους 111 εκατ. ευρώ σε 1707 επιχειρήσεις, ενώ το ίδιο διάστημα το τραπεζικό σύστημα της χώρας εμφανίζει αρνητικές ροές χρηματοδότησης 8 δις ευρώ. Το επιτόκιο των συγκεκριμένων εγγυημένων δανείων, είναι το χαμηλότερο για τις σημερινές συνθήκες αγοράς και ανάλογα με τον αναλαμβανόμενο κίνδυνο από τις Τράπεζες μπορεί να κυμανθεί από 1,75% έως 7,75% (Euribor 6 μηνών + περιθώριο από 0% - 6%). Σε ένα λοιπόν αρνητικό χρηματοπιστωτικό περιβάλλον όπου κυριαρχούν η δραστική μείωση της χρηματοδότησης των επιχειρήσεων καθώς και οι αυξανόμενες απαιτήσεις των ξένων προμηθευτών για πληρωμή της μετρητοίς, το εγγυοδοτικό αυτό προϊόν της ETEAN, απαντάει στις σημερινές συνθήκες της αγοράς με τον καλύτερο τρόπο για την κάλυψη βραχυπρόθεσμων λειτουργικών αναγκών των επιχειρήσεων με την προϋπόθεση βέβαια προσκόμισης νόμιμων παραστατικών (τιμολόγια ή δελτία παροχής υπηρεσιών) εκ μέρους των επιχειρήσεων. Γι' αυτό το λόγο είχε παραταθεί η ισχύς του έως τα τέλη του 2012. Μέχρι σήμερα η ETEAN ΑΕ με το επιχειρηματικό της μοντέλο δραστηριοποιείται στο σχεδιασμό, την υλοποίηση και τη διαχείριση των Ταμείων Χαρτοφυλακίου. Ουσιαστικά, πρόκειται για αυτοτελή οικονομικά σχήματα με συγκεκριμένο σκοπό και διάγραμμα υλοποίησης. α) Στην ανάπτυξη και την διαχείριση των ταμείων και των προγραμμάτων των δανειοδοτήσεων μέσα και έξω από το ταμείο χαρτοφυλακίου. β) Στην ανάπτυξη και την διαχείριση των ταμείων και των προγραμμάτων των εγγυήσεων μέσα και έξω από το ταμείο χαρτοφυλακίου. Οι παραπάνω επιχειρησιακές δράσεις προκύπτουν από τη διαβούλευση με τους φορείς συγχρηματοδότησης που συμμετέχουν σε κάθε περίπτωση, οι οποίοι παρακολουθούν την εκτέλεσή τους και την απορρόφηση των κεφαλαίων που τους αναλογούν. Η Ε.Τ.Ε.ΑΝ. Α.Ε., σήμερα, έχει διευρύνει το μερίδιο της στη διαμεσολάβηση των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών για τις ΜΜΕ παρέχοντας την εγγύηση της, καθώς και άλλα χρηματοοικονομικά προϊόντα. Αυτό επιτυγχάνεται με τη δημιουργία των ταμείων για ειδικούς σκοπούς από τα οποία διασφαλίζονται χρηματοδοτήσεις με χαμηλό κόστος. Συγκεκριμένα, σήμερα διαχειρίζεται τρία διαφορετικά Ταμεία Χαρτοφυλακίου, συγχρηματοδοτούμενα από την ΕΕ, τα οποία έχουν ανεξάρτητη διοικητική λειτουργία:

- Ταμείο Επιχειρηματικότητας (Ταμείο Δανειοδοτήσεων και Ταμείο Εγγυήσεων)
- Ταμείο Εξοικονομώ κατ' οίκον (Ταμείο Δανειοδοτήσεων)
- Ταμείο Ενάλιο (Ταμείο Εγγυήσεων)

Σημειώνεται ότι, αναφορικά με την κεφαλαιακή επάρκεια της Ε.Τ.Ε.ΑΝ., η ρευστότητα και η τοποθέτηση της διαθεσιμότητας των ταμείων, εποπτεύεται από την Τράπεζα της Ελλάδος (ΕΤΕΑΝ, 2012).

- *Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα-Ταμείο Νέας Οικονομίας Α.Ε(ΤΑΝΕΟ Α.Ε)*

Η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων (πρώην Ταμείο Ανάπτυξης Νέας Οικονομίας) είναι η πρώτη και μόνη εταιρεία στο χώρο της ανταγωνιστικής ανάπτυξης ταμείων επιχειρηματικού κινδύνου με προσανατολισμό τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΥΠΟΙΚ, 2021).

Η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων συνεχίζει τις επενδυτικές της δραστηριότητες με στοχευμένα χρηματοδοτικά εργαλεία στην κατεύθυνση ενίσχυσης του ελληνικού οικοσυστήματος της νεοφυούς καινοτόμου επιχειρηματικότητας και της μεταφοράς τεχνολογίας, σε συνεργασία με το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

Η ΕΑΤΕ, θεωρεί τη νεοφυή καινοτόμο επιχειρηματικότητα και τη μεταφορά τεχνολογίας από τα ερευνητικά κέντρα στη αγορά, βασικό πυλώνα ανάπτυξης της ελληνικής αγοράς, δεδομένου και του εντονότατου ενδιαφέροντος και τοποθετήσεων διεθνών επενδυτών σε ελληνικές νεοφυείς επιχειρήσεις. Σε αυτή την κατεύθυνση, προχωρά στη σύσταση ενός νέου ταμείου, με την ονομασία, AccelerateTT. Έχει τη μορφή fund-of-funds και φιλοδοξεί να καλύψει όλη την αλυσίδα χρηματοδότησης των ελληνικών νεοφυών καινοτόμων επιχειρήσεων (startups) με εξωστρεφή χαρακτηριστικά και προοπτικές σημαντικής κλιμάκωσης (scalability).

Η συνολική δημόσια χρηματοδότηση μέσω ΕΑΤΕ ανέρχεται σε 60 εκ. ευρώ, με στόχο να συσταθούν επενδυτικά σχήματα διαχείρισης κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών (Venture Capital funds), με τη συμμετοχή ιδιωτών επενδυτών. Οι επενδύσεις των νέων funds θα κατευθυνθούν για κεφάλαια σποράς και μεταφοράς τεχνολογίας, με απώτερο στόχο να ενισχυθεί η προαγωγή και σύνδεση της έρευνας με την αγορά και δεν θα ξεπερνούν τα 300.000 ευρώ ανά startup επιχείρηση. Ως εκ τούτου, οι υποψήφιοι διαχειριστές θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να έχουν πρόσβαση στους φορείς ανάδειξης νεοφυούς καινοτόμου επιχειρηματικότητας.

Τα συνολικά ίδια κεφάλαια, που θα μοχλευθούν και θα κατευθυνθούν στις νεοφυείς επιχειρήσεις αναμένεται να ξεπεράσουν τα €120 εκ. ευρώ (ΥΠΟΙΚ, Μάρτιος 2021).

- *Ταμείο Εγγυοδοσίας CoVid-19*

Καθώς οι εμβολιασμοί προχωρούν και το τείχος ανοσίας χτίζεται καθημερινά, ο προϋπολογισμός του Ταμείου Εγγυοδοσίας Επιχειρήσεων ενισχύθηκε κατά 780 εκ. ευρώ, με πόρους προερχόμενους από το Εθνικό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων το οποίο αναφέρθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο οπότε τα συνολικά διαθέσιμα του Ταμείου ανέρχονται πλέον σε 1,78 δις. Ευρώ. Μια σημαντική διαφορά που έχει τα συγκεκριμένο Ταμείο με τα υπόλοιπα, είναι ότι το 75%-90% των δανείων απευθύνεται με προτεραιότητα σε πολύ μικρές επιχειρήσεις. Τα προσφερόμενα δάνεια είναι δύο κατηγοριών: α) Δάνεια επιχειρηματικής ανάπτυξης ειδικού σκοπού (κεφάλαια κίνησης) ύψος δανείου : 10.000 ευρώ έως 500.000 ευρώ με διάρκεια αποπληρωμής έως 60 μήνες και β) Δάνεια επενδυτικού σκοπού, ύψος δανείου: 25.000 ευρώ – 1.500.000 ευρώ με διάρκεια αποπληρωμής 5 έως 10 χρόνια.

Οι πόροι του Ταμείου συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ελληνικό Δημόσιο.

d. Ιδιώτες επενδυτές (Business angels)

Οι ιδιώτες επενδυτές (ή επιχειρηματικοί άγγελοι, σύμφωνα με την ακριβή αγγλική μετάφραση του όρου) είναι αυτοί που επενδύουν μεγάλα ποσά, διαθέτουν το χρόνο και τις γνώσεις τους στις ΜΜΕ οι οποίες έχουν προοπτικές ανάπτυξης (EBEA, 2018). Οι ιδιώτες επενδυτές ειδικεύονται στη διοίκηση και την οργάνωση των επιχειρήσεων, τη διαχείριση των πόρων και το μάρκετινγκ. Ουσιαστικά, οι ιδιώτες επενδυτές διαθέτουν τα κεφάλαιά τους σε μια επιχείρηση με στόχο το οικονομικό όφελος και παράλληλα συμμετέχουν ενεργά σε αυτή σε συμβουλευτικό επίπεδο.

e. Θερμοκοιτίδες Επιχειρήσεων (Business Incubators)

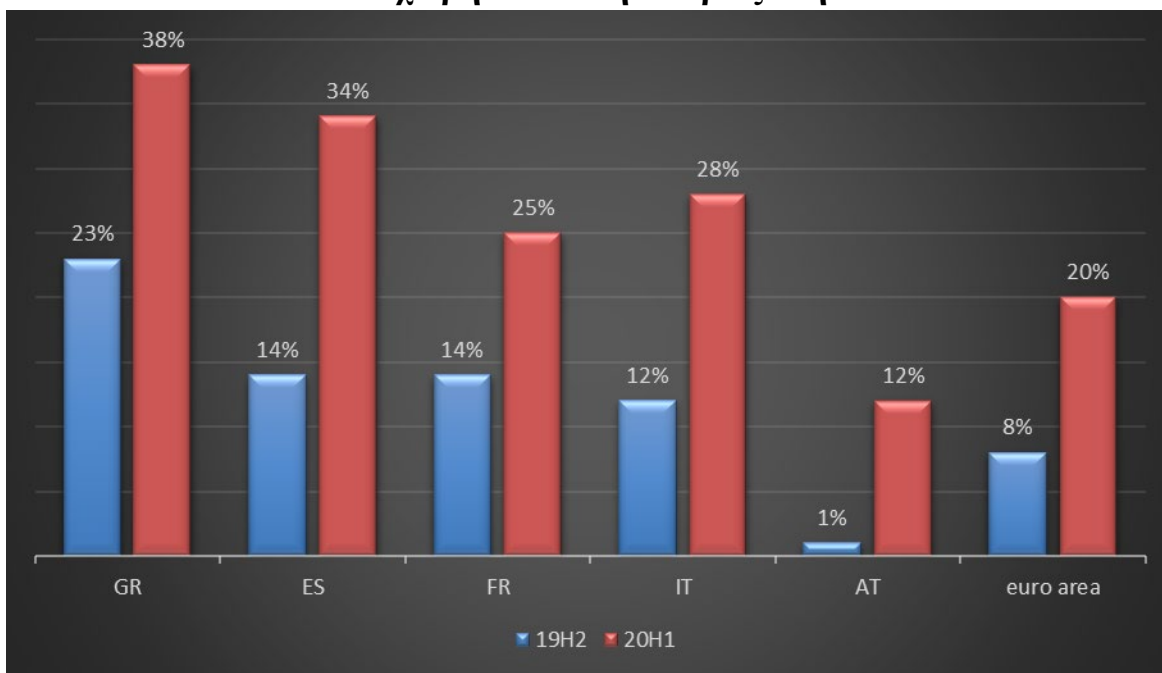
Η έννοια της θερμοκοιτίδας επιχειρήσεων ορίζεται ως ένας οργανισμός ο οποίος επιταχύνει και συστηματοποιεί τη διαδικασία δημιουργίας επιτυχημένων επιχειρήσεων (Scillitoe and Chakrabarti, 2010), παρέχοντάς τους ευρεία και ολοκληρωμένη υποστήριξη που περιλαμβάνει χώρο για την ανάπτυξή τους, υπηρεσίες και υποδομή επιχειρησιακής στήριξης, καθώς και ευκαιρίες για συνάθροιση (clustering) και δικτύωση. Στην Ελλάδα λειτουργούν τεχνολογικά πάρκα- θερμοκοιτίδες στην περιφέρεια της Θεσσαλονίκης, της Θεσσαλίας, της Πάτρας, της

Κρήτης και της Ηπείρου. Επιπλέον, τα τελευταία χρόνια λειτουργούν και θερμοκοιτίδες από ελληνικές εταιρίες με επιχειρηματικά κεφάλαια (venture capital).

3.3 Διεθνής Εμπειρία

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας SAFE (Survey on Access to Finance of Enterprises), άλλα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Γερμανία, Γαλλία κ.α.) δεν αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα προβλήματα χρηματοδότησης των επιχειρήσεων. (ECB, 2020). Σύμφωνα με στοιχεία της ίδιας έρευνας, αποδείχθηκε ότι οι περισσότερες επιχειρήσεις στα υπόλοιπα κράτη-μέλη, δυσκολεύονται περισσότερο στην αναζήτηση πελατών παρά στην πρόσβαση σε πηγές χρηματοδότησης. Όπως ήταν αναμενόμενο λόγω της πανδημίας του CoVid-19 οι δανειακές ανάγκες των επιχειρήσεων και κυρίως των μικρομεσαίων, αυξήθηκαν στα κράτη μέλη ανάμεσα στο 2^ο εξάμηνο του 2019 και το 1^ο εξάμηνο του 2020 (Διάγραμμα 3.1)

Διάγραμμα 3.1 Μεταβολές στις δανειακές ανάγκες μικρομεσαίων επιχειρήσεων στη Ευρωζώνη

Πηγή: ECB, Oct20

Το μακροοικονομικό περιβάλλον επηρέασε σημαντικά την διαθεσιμότητα εξωτερικής χρηματοδότησης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Η επιδείνωση είναι διαδομένη σε όλες τις χώρες του ευρώ. Όπως προκύπτει από το διάγραμμα, σε καθαρούς όρους οι δανειακές ανάγκες στο χώρο της ευρωζώνης αυξήθηκαν περίπου 12% και αξιοσημείωτο αποτελεί το γεγονός ότι τα μεγαλύτερα ποσά δαπανήθηκαν για αποθέματα και κεφαλαία κίνησης και λιγότερα για νέες επενδύσεις. Παρά τους ευνοϊκούς όρους χρηματοδότησης, αν εξετάσουμε την περίοδο του Ιουνίου 2020 μέχρι και τον Οκτώβριο του ίδιου έτους παρατηρούμε επιδείνωση του οικονομικού περιβάλλοντος αφού σε καθαρούς όρους το σύνολο των εργασιών ανέρχεται στο -46% σε σχέση με το -12% του 2012 οπότε και θεωρείται ότι σημειώθηκε η κορύφωση της κρίσης της ευρωζώνης.

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις (SMEs), αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της οικονομίας της Ευρώπης, παρέχοντας το 85% όλων των νέων θέσεων εργασίας. (European Commission, 2020) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει στόχο να προωθήσει την επιχειρηματικότητα και να βελτιώσει το περιβάλλον για τις SMEs, ώστε να τους επιτρέψει να αναπτύξουν όλο τους το δυναμικό στη σημερινή παγκόσμια οικονομία. Πρωτοπόρος σε αυτή την προσπάθεια ήταν το πρόγραμμα COSME. Το COSME είναι το πρόγραμμα της ΕΕ για την Ανταγωνιστικότητα των Επιχειρήσεων και των SMEs, με διάρκεια από το 2014 έως το 2020 και προϋπολογισμό 2,3 δισ. ευρώ. Το COSME υποστήριξε τις SMEs στους ακόλουθους τομείς:

- Διευκόλυνση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση
- Υποστήριξη της διεθνοποίησης και της πρόσβασης στις αγορές
- Δημιουργία ενός περιβάλλοντος που ευνοεί την ανταγωνιστικότητα
- Προώθηση του επιχειρηματικού πνεύματος.

Το πρόγραμμα COSME υλοποιεί την πρωτοβουλία «Small Business Act» (SBA) Πράξη για τις Μικρές επιχειρήσεις η οποία αντικατοπτρίζει την πολιτική βούληση της Επιτροπής να αναγνωρίσει τον κεντρικό ρόλο των SMEs στην οικονομία της ΕΕ.

Ένας από τους βασικούς στόχους του προγράμματος COSME ήταν να διευκολύνει την πρόσβαση στη χρηματοδότηση για τις SMEs σε διάφορες φάσεις του κύκλου ζωής τους. Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, η ΕΕ παρείχε δάνεια και κεφάλαια για επενδύσεις για τις SMEs.

- **Μέσω του μηχανισμού εγγύησης δανείων**, το πρόγραμμα θα χορηγήσει εγγυήσεις και σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (π.χ. εταιρείες εγγυήσεων, τράπεζες, εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης), ώστε να μπορούν να παρέχουν στις SMEs μεγαλύτερα δάνεια και χρηματοδοτικές μισθώσεις. Σήμερα εκτιμάται ότι στο διάστημα που μεσολάβησε, 220.000 έως 330.000 SMEs χορηγήθηκαν μέσω του προγράμματος κεφάλαια συνολικής αξίας μεταξύ 14 και 21 δισ. ευρώ.

- **Μέσω του μηχανισμού κεφαλαιακής συμμετοχής για την ανάπτυξη**, το πρόγραμμα παρείχε κεφάλαιο επιχειρηματικού κινδύνου σε μετοχικά αμοιβαία κεφάλαια που επενδύουν σε SMEs κυρίως κατά τα στάδια επέκτασης και ανάπτυξης. Ο μηχανισμός εκτιμάται πως βοήθησε από 360 έως 560 εταιρείες να απορροφήσουν επενδύσεις κεφαλαίου, συνολικού ποσού από 2,6 έως 4 δισ. ευρώ.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, δεν χρηματοδοτεί άμεσα επιχειρηματίες ή κοινωνικές επιχειρήσεις αλλά επιτρέπει σε επιλεγμένους παρόχους μικροπιστώσεων και επενδυτές εντός της ΕΕ να αυξήσουν τον δανεισμό. Οι οργανισμοί που μπορούν να υποβάλλουν αίτηση χρηματοδότησης είναι δημόσιοι είτε ιδιωτικοί φορείς που έχουν συσταθεί σε εθνικό, περιφερειακό ή ευρωπαϊκό επίπεδο.

3.4 Συμπεράσματα

Η ανακάλυψη των εμβολίων, οριοθετεί και την τιθάσευση της πανδημίας του κορωνοϊού. Επιχειρήσεις, νοικοκυριά και τραπεζικό σύστημα ήρθαν αντιμέτωποι με μια απρόβλεπτη κοινωνικοοικονομική πρόκληση. Η μεγάλη πλειοψηφία των Ευρωπαίων πολιτών, επιθυμεί μια Ευρώπη που να προστατεύει τον ευρωπαϊκό τρόπο ζωής. Η επενδυτική πρωτοβουλία ύψους 37 δισ. ευρώ ως απάντηση στον κορωνοϊό (Claus Regling ESM, 2020) θα χρησιμοποιηθεί για τη στήριξη των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης, των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (SMEs) και των αγορών εργασίας με τη διάθεση πόρων από τα διαρθρωτικά ταμεία. Η εργαλειοθήκη του ESM περιλαμβάνει εναλλακτικά χρηματοδοτικά μέσα προς χρήση υπό διαφορετικές συνθήκες. Επί του παρόντος, οι προληπτικές πιστωτικές γραμμές – που δεν χρησιμοποιήθηκαν ποτέ στο παρελθόν – φαίνεται να είναι το καταλληλότερο μέσο. Τέτοιες πιστωτικές γραμμές δεν θα πρέπει να αποσυρθούν, αλλά έχουν το πλεονέκτημα ότι τα χρήματα μπορούν να ρέυσουν πολύ γρήγορα, όταν μια χώρα χρειάζεται επείγουσα υποστήριξη, καθώς θα υπάρχει διαθέσιμη μια διευθετημένη διευκόλυνση.

4η ΕΝΟΤΗΤΑ

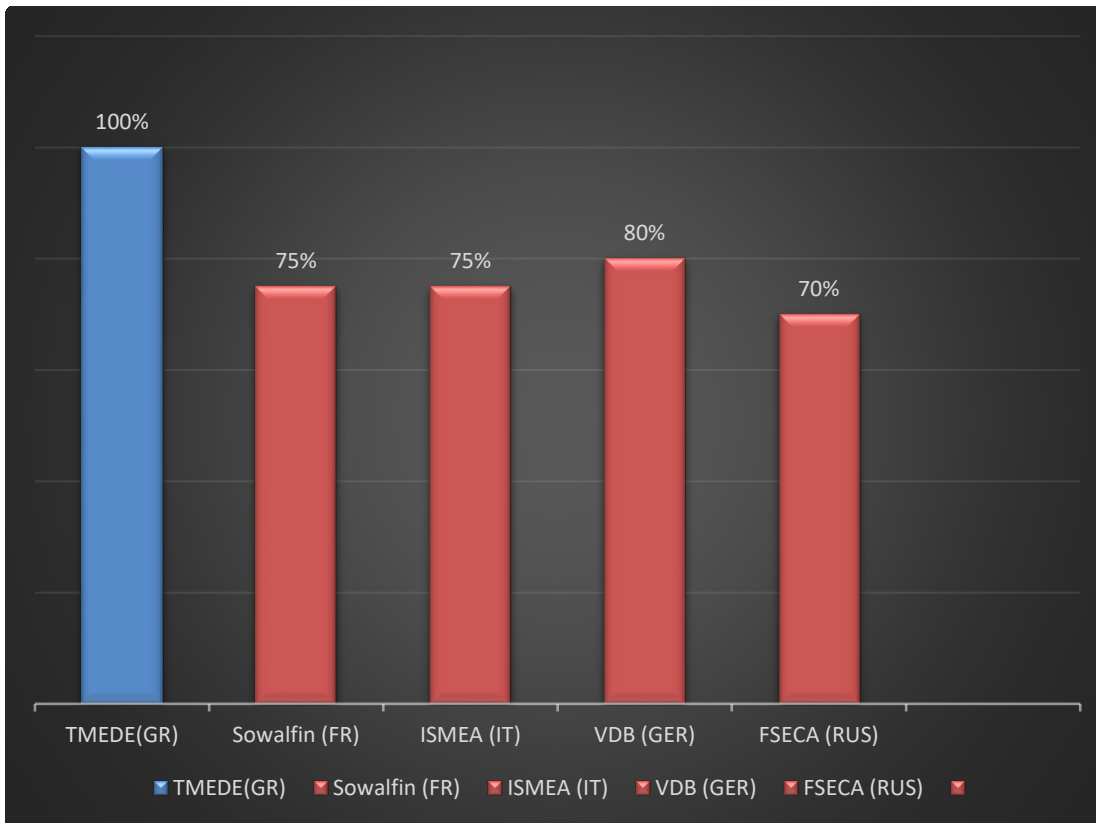
ΟΙ ΕΓΓΥΟΔΟΣΙΕΣ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΤΜΕΔΕ

4.1 Εισαγωγή

Το Ταμείο Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων, επιτελεί σημαντικό ρόλο στην υλοποίηση και στο σχεδιασμό της νέας γενιάς έργων που έχουν δρομολογηθεί, ώστε να μπει η χώρα σε αναπτυξιακή τροχιά δημιουργώντας νέες και καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας. Από τον Οκτώβριο του 2018, το ΤΜΕΔΕ, ως πλήρες μέλος του AECM (European Association of Guarantee Institutions), καθώς και την έγκριση της ECB μετά από αξιολόγηση και θετική εισήγηση της ΤτΕ και του SSM, τον Φεβρουάριο του 2019, αποτελεί πλέον και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, έναν πρότυπο και καταξιωμένο Φορέα Εγγυοδοσίας και Πιστοδοσίας, Ν.Π.Ι.Δ. που τον τοποθετεί σε ένα νέο καθεστώς, υψηλών κανονιστικών απαιτήσεων, αλλά και δεσμεύσεων.

Στο ΤΜΕΔΕ, προκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός της αποδοτικής και αποτελεσματικής λειτουργίας του, καθώς και η παροχή ποιοτικών υπηρεσιών, έχει διαμορφώσει μια αποτελεσματική οργανωτική δομή που εναρμονίζεται εξ ολοκλήρου με το στρατηγικό πλάνο το οποίο έχει οριστεί από την Διοικούσα Επιτροπή του Ταμείου. Επιπρόσθετα, το γεγονός ότι το ΤΜΕΔΕ αποτελεί ενεργό αλλά και ισότιμο μέλος του AECM ενισχύει σημαντικά τις δυνατότητες εγγυοδοσίας για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και φυσικά για τους ελεύθερους επαγγελματίες. Σύμφωνα με στοιχεία του AECM, το ΤΜΕΔΕ αποτελεί μοναδικό φορέα - μέλος του AECM, που καλύπτει σε ποσοστό 100% όλες τις πιθανές περιπτώσεις καταπτώσεων παρά το γεγονός ότι δεν αποτελεί τραπεζικό φορέα (Διάγραμμα 4).

Διάγραμμα 4: Μέγιστο Ποσοστό Κάλυψης στις περιπτώσεις Καταπτώσεων

Πηγή: AECM (ιδία επεξεργασία στοιχείων), 2021

Με γνώμονα την αναπτυξιακή πορεία του Τεχνικού Κόσμου και της πραγματικής οικονομίας, συνεισφέρει καθολικά στις εγγυοδοτικές και πιστοδοτικές ανάγκες των επιχειρήσεων που εισέρχονται στους διαγωνισμούς ως υποψήφιοι ανάδοχοι. Άλλωστε δεν Συνοπτικά το ΤΜΕΔΕ, ως μοχλός επιτάχυνσης για την περάτωση νέων έργων και ταυτόχρονα βασισμένο στις αρχές της αλληλεγγύης αλλά και της κατανομής κινδύνων μεταξύ των μελών του, δραστηριοποιείται κυρίως στην:

- **Χορήγηση εγγυητικών επιστολών:** Οι Μηχανικοί, Μελετητές και Εργολήπτες Δημοσίων Έργων ως μέλη του ΤΜΕΔΕ αξιώνουν εγγυητική επιστολή προκειμένου να λάβουν μέρος σε διαγωνισμούς ανάληψης δημοσίων έργων υπό το καθεστώς των δημοσίων συμβάσεων.
- **Χορήγηση δανείων:** Τα ίδια μέλη, αξιώνουν δάνεια κυρίως υπό τη μορφή προεξοφλήσεων πιστοποιημένων λογαριασμών του Δημοσίου Τομέα.

- **Διαχείριση ακινήτων:** Ως μέτοχος της Atticabank properties σε ποσοστό 100% έχει στην κατοχή του χαρτοφυλάκιο ακινήτων τα οποία διαχειρίζεται από κοινού με την Attica Bank.

Το ΤΜΕΔΕ σήμερα, χρηματοδοτείται κυρίως από τους πιστούχους – μέλη του, που ξεπερνούν τα 30.000 συμπεριλαμβανομένων και των 5.500 μικρομεσαίων επιχειρήσεων (SMEs) τεχνικών εταιρειών. Υπόκειται στην εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, σε συνδυασμό με την European Central Bank (ECB) και την Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ).

4.2 Εγγυητικές Επιστολές

Τα αιτούμενο φυσικό πρόσωπο ως εγγεγραμμένο μέλος του ΤΜΕΔΕ, δύναται μετά από απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής να εκδώσει τους κάτωθι τύπους εγγυητικών επιστολών.

- **Εγγυητική Επιστολή Συμμετοχής**

Η εγγυητική επιστολή συμμετοχής, εκδίδεται από το Ταμείο μετά από αίτηση του εγγεγραμμένου μέλους για τη συμμετοχή του σε δημόσιο ή ιδιωτικό διαγωνισμό για την ανάληψη έργου ή την προμήθεια ειδών ή την παροχή υπηρεσιών. Το Ταμείο, εγγυάται έναντι της αναθέτουσας αρχής που προκηρύσσει το διαγωνισμό, την καταβολή ορισμένου ποσού για την περίπτωση που το μέλος συμμετέχει στη διαδικασία και δεν εκπληρώσει ή εκπληρώσει πλημμελώς τις υποχρεώσεις που πηγάζουν από τη συμμετοχή του. Το ποσοστό της εγγύησης συμμετοχής σύμφωνα με το νόμο Ν.4412/2016 δεν μπορεί να υπερβαίνει το 2% της εκτιμώμενης συμβασιοποιημένης αξίας.

- **Εγγυητική Επιστολή Καλής Εκτέλεσης**

Η εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης, διασφαλίζει την καλή και έντεχνη εκτέλεση της σύμβασης για κάθε απαίτηση της αναθέτουσας αρχής σε βάρος του αναδόχου. Το Ταμείο σε αυτή την περίπτωση, εγγυάται την καταβολή ορισμένου ποσού σε περίπτωση που ο ανάδοχος του έργου δεν εκπληρώσει ή εκπληρώσει πλημμελώς τις συμβατικές του υποχρεώσεις. Η εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης, καλύπτει συνολικά και χωρίς

διακρίσεις την εφαρμογή όλων των όρων της σύμβασης και κάθε απαίτηση της αναθέτουσας αρχής.

- **Εγγυητική Επιστολή Προκαταβολής**

Η εγγυητική επιστολή προκαταβολής, χορηγείται από το Ταμείο στην περίπτωση που λαμβάνει ο ανάδοχος προκαταβολή από την αναθέτουσα αρχή, η οποία είναι έντοκη με ύψος επιτοκίου που ορίζεται με Υπουργική Απόφαση. Το Ταμείο στη συγκεκριμένη περίπτωση, εγγυάται την απόδοση των ποσών που προκαταβλήθηκαν σε περίπτωση που κατά παράβαση των όρων της σύμβασης, αυτός που ανέλαβε την προκαταβολή δεν τηρήσει τις αναληφθείσες υποχρεώσεις του. Το ποσοστό της συγκεκριμένης εγγυητικής επιστολής προσεγγίζει το 15% επί της συμβασιοποιημένης αξίας.

- **Εγγυητική Επιστολή Καλής Λειτουργίας**

Η εγγυητική επιστολή καλής λειτουργίας, αποσκοπεί στην διασφάλιση της ορθής λειτουργίας του προμηθευόμενου είδους, της παραχθείσας υπηρεσίας, και δεσμεύει τον ανάδοχο για το χρονικό διάστημα που απαιτηθεί από την αναθέτουσα αρχή ή δεσμευτεί ο ίδιος με βάση την προσφορά του. Το Ταμείο λοιπόν, εγγυάται στον λήπτη της επιστολής την καταβολή ορισμένου ποσού που αφορά το προκαθορισμένο από τη σύμβαση χρονικό διάστημα μετά την παράδοση του έργου για την καλή λειτουργία του. Το ποσοστό της συγκεκριμένης εγγυητικής επιστολής ορίζεται από την αναθέτουσα αρχή και είναι διαφορετικό ανά περίπτωση.

- **Εγγυητική Επιστολή Ανάληψης Κρατήσεων (Δεκάτων)**

Η εγγυητική επιστολή Ανάληψης Κρατήσεων ή Δεκάτων, συνάπτεται όταν μία επιχείρηση έχει ήδη αναλάβει ένα έργο και έχει ήδη καταθέσει την εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης, ενώ το έργο έχει αρχίσει να εκτελείται. Κατά διαστήματα λοιπόν, γίνεται αποτίμηση των εργασιών που έχουν πραγματοποιηθεί σε μία συγκεκριμένη χρονική περίοδο, ελέγχεται από τον επιβλέποντα μηχανικό της υπηρεσίας ή του οργανισμού (για τον οποίο εκτελείται το έργο) και εγκρίνεται από την αρμόδια αρχή η πληρωμή. Το Ταμείο, εγγυάται την απόδοση των ποσών που καταβάλλονται με βάση

κάθε μερική πιστοποίηση του έργου, στην περίπτωση που ο ανάδοχος τελικά δεν εκπληρώσει ή εκπληρώσει πλημμελώς τις συμβατικές του υποχρεώσεις. Το ποσοστό της συγκεκριμένης εγγυητικής επιστολής, δεν πρέπει να υπερβαίνει το 10% επί της συμβασιοποιημένης αξίας.

Γενικά, η συνολική εκτίμηση κινδύνου για τη χορήγηση εγγυητικών επιστολών από το ΤΜΕΔΕ εξαρτάται από τον τύπο της Εγγυητικής Επιστολής. Το ΤΜΕΔΕ επιπλέον, δύναται να χορηγήσει τους ανωτέρω τύπους Εγγυητικής Επιστολής και σε φορείς των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις εφαρμόζοντας το εθνικό δίκαιο ή το ενωσιακό.

4.3 Διαδικασίες για Έκδοση Εγγυητικής Επιστολής μέσω ΤΜΕΔΕ

Εφόσον ολοκληρωθεί η διαδικασία εγγραφής των νέων μελών του ΤΜΕΔΕ καθώς και η προσκόμιση των απαραίτητων δικαιολογητικών, τα μέλη μπορούν πλέον να αιτηθούν τη χορήγηση εγγυητικής επιστολής. Εν συνεχεία, η Διοίκηση του Ταμείου εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις και κατόπιν αξιολόγησης, χορηγεί την εγγυητική επιστολή στον πιστούχο.

4.3.1 Προϋποθέσεις για Έκδοση Εγγυητικής Επιστολής από το ΤΜΕΔΕ

Για την χορήγηση εγγυητικής επιστολής, το αιτούμενο φυσικό πρόσωπο υποχρεούται να προσκομίσει όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά και νομιμοποιητικά έγγραφα που απαιτούνται και ταυτόχρονα να πληρούνται μια σειρά από προϋποθέσεις που υπαγορεύονται από την Διοίκηση του Ταμείου. Αρχικά, οι υποψήφιοι ανάδοχοι θα πρέπει να είναι αυστηρά εγγεγραμμένα μέλη του ΤΜΕΔΕ και να μην έχουν ανεξόφλητες οφειλές έναντι του Ταμείου ή να είναι αυτές διακανονισμένες. Κάθε έργο τεχνικού χαρακτήρα, βάσει του Ν.4412/2016 είτε ως μελέτη είτε ως κατασκευή είτε ως προμήθεια δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα δύναται να ανήκει στις κατηγορίες α) Κατασκευή β) Προμήθεια γ) Παροχή Υπηρεσιών δ) Μελέτη ε) Λοιπά σχετιζόμενα έργα. Συνήθως, οι κύριοι των έργων μπορεί να είναι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, ή φορείς που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, την πράσινη ανάπτυξη, τις υποδομές και ασφάλεια κ.α.

Πέραν των ανωτέρω αρχών αξιολόγησης, η Διοίκηση του ΤΜΕΔΕ, λαμβάνει υπόψη της όλα τα ποιοτικά και οικονομικά χαρακτηριστικά του αιτούντος για την έγκριση της εγγυητικής επιστολής, με βασικό σκοπό να διαφυλάξει την περιουσία, την νομιμότητα, το κύρος και την φήμη του ΤΜΕΔΕ ως οργανισμού αλλά και των μελών του.

4.3.2 Πρόσθετη ασφάλεια

Το ΤΜΕΔΕ δικαιούται για την έκδοση ή την παράταση μιας Εγγυητικής Επιστολής να ζητήσει τη χορήγηση πρόσθετης ασφάλειας για εξασφάλισή του. Το ύψος της πρόσθετης ασφάλειας καθορίζεται από τη Διοικούσα Επιτροπή του ΤΜΕΔΕ. Το χρηματικό ποσό της πρόσθετης ασφάλειας συνήθως καλύπτεται με: μεταφορά ποσού σε τραπεζικό λογαριασμό, Εγγυητικές Επιστολές από άλλη τράπεζα, προσημείωση ακίνητης περιουσίας και άλλα χρηματοοικονομικά προϊόντα. Σε περίπτωση που επιβληθεί πρόσθετη ασφάλεια στην Εγγυητική Επιστολή, τότε αυτή επιστρέφεται στον πιστούχο, με την επιστροφή της Εγγυητικής Επιστολής στο ΤΜΕΔΕ ή με την παύση ισχύος αυτής.

4.4 Καταπτώσεις Εγγυητικών Επιστολών

Ολική ή μερική κατάπτωση εγγυητικής επιστολής υφίσταται όταν περιέλθει στο ΤΜΕΔΕ σχετικό έγγραφο της αρμόδιας υπηρεσίας του φορέα στον οποίο αυτή απευθύνεται, σύμφωνα με το περιεχόμενο της δοθείσας εγγυητικής επιστολής. Για να προβεί το ΤΜΕΔΕ σε πληρωμή της κατάπτωσης θα πρέπει να υπάρχει ανάλογη απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής. Το ποσό της κατάπτωσης καθίσταται απαιτητό σε βάρος του πιστούχου και των τυχόν λοιπών συνυπόχρεων, από τη στιγμή όπου το ΤΜΕΔΕ καταβάλλει το ποσό της κατάπτωσης στο φορέα που απευθύνεται η Εγγυητική Επιστολή.

4.5 Συμπεράσματα

Η νέα εποχή που δημιουργείται από την πολύ σημαντική απόφαση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Recovery and Resilience Facility) δεν πυροδοτεί μια απλή οικονομική μετάβαση. Περιλαμβάνει μια σειρά από θεμελιώδεις οικονομικές και κοινωνικές μεταρρυθμίσεις που τοποθετούν την οικονομική δραστηριότητα σε νέο πλαίσιο το οποίο θα εναρμονίζεται πλήρως με τους τέσσερις πυλώνες του Σχεδίου. Το ΤΜΕΔΕ, ως ενεργό μέλος του AECM, καλείται να αξιολογήσει και να αναζητήσει τα κατάλληλα εργαλεία για την πλήρη αξιοποίηση των κονδυλίων που

θα δώσουν ώθηση στον κατασκευαστικό κλάδο και κατ' επέκταση στην ελληνική οικονομία. Μέσω του RRF, εκτιμάται ότι θα απορροφηθούν περισσότερα από 20 δις ευρώ ποσό το οποίο θα ενισχυθεί από ιδιωτικά κεφάλαια για τη χρηματοδότηση όχι μόνο έργων δημοσίου ενδιαφέροντος αλλά και ιδιωτικών έργων που θα σχετίζονται με την πράσινη οικονομία, τις υποδομές αλλά και τον ψηφιακό μετασχηματισμό.

Επιπλέον, το ΤΜΕΔΕ σε συνεργασία με την ΤτΕ αναμένεται στους επόμενους μήνες να θέσει σε εφαρμογή το «ΤΜΕΔΕ Microfinance Solutions» το οποίο θα δώσει τη δυνατότητα στα μέλη του να έχουν πρόσβαση σε πιστώσεις ύψους 25.000 ευρώ με πρωταρχικό στόχο την κάλυψη κεφαλαιακών αναγκών, εξοπλισμού και άλλων χρηματοοικονομικών προϊόντων. Πρόθεση του Ταμείου είναι να επεκτείνει τις δραστηριότητες του, αλλά και να παρέχει συνεχή στήριξη στα μέλη του, ώστε μέσα από την εγγυοδοσία αλλά και τις κατάλληλες πιστοδοτήσεις να διαμορφώνεται το κατάλληλο μεσοπρόθεσμο περιβάλλον για την βιώσιμη ανάπτυξη τόσο των πιστούχων – μελών του, όσο και της πραγματικής οικονομίας.

5η ΕΝΟΤΗΤΑ

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΓΓΥΟΔΟΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ

5.1 Εισαγωγή – Διεθνής Εμπειρία

Η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, αποτελεί έναν από τους πιο βασικούς στόχους των κυβερνήσεων σε εθνικό αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο προκειμένου να πετύχουν υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης και ευημερίας. Είναι προφανές, πως ο μεγάλος όγκος των μη εξυπηρετούμενων δανείων βάρυνε για πολλά χρόνια το ελληνικό τραπεζικό σύστημα με αποτέλεσμα να περιορίζεται σημαντικά η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων ακόμα και σε περιόδους όπου ήταν απολύτως αναγκαία. . Βασικές αιτίες για την αύξηση του κόστους δανεισμού ήταν η αβεβαιότητα για τη πορεία της Ελληνικής οικονομίας, ο ουσιαστικός αποκλεισμός του εγχώριου τραπεζικού συστήματος από τη διατραπεζική αγορά, το μεγάλο κόστος άντλησης ρευστότητας των τραπεζών κυρίως μέσω των καταθέσεων και της Τράπεζας της Ελλάδος, η αύξηση των επισφαλών απαιτήσεων και το αυξημένο ρίσκο που αναλάμβαναν τα πιστωτικά ιδρύματα στη χρηματοδότηση επιχειρήσεων και νοικοκυριών. Χαρακτηριστικό της εξαιρετικά δύσκολης κατάστασης που βρέθηκαν οι Ελληνικές τράπεζες σε σχέση με τα επίπεδα ρευστότητας τους είναι η εξέλιξη του λόγου δανείων προς καταθέσεις. Συγκεκριμένα ο λόγος δανείων προς καταθέσεων του εγχώριου τραπεζικού συστήματος έφθασε το 2011 στο 130% από 110% το 2008, ενώ το 2013 επανήλθε στο 115%. Σε διεθνές επίπεδο, η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 οδήγησε τελικώς το 2009 στην Ευρωπαϊκή κρίση κρατικού χρέους. Η χρηματοπιστωτική κρίση, η οποία αρχικά έγινε αισθητή στις ΗΠΑ στα μέσα του 2007 και στη συνέχεια κορυφώθηκε το φθινόπωρο του 2008, επεκτάθηκε ταχύτατα στις οικονομίες, στις τραπεζικές και στις χρηματιστηριακές αγορές πολλών άλλων κρατών αποκτώντας τα χαρακτηριστικά μιας παγκόσμιας οικονομικής κρίσης.

➤ Ελλάδα-Ευρώπη-ΗΠΑ

Οι Cambetti και Musso (2012) ερευνούν τις επιδράσεις που έχουν θετικά και αρνητικά σοκ προσφοράς χορηγήσεων στις πραγματικές οικονομίες των ΗΠΑ, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Μεγάλης Βρετανίας από το 1980 έως το 2010. Σύμφωνα με τους Cambetti και Musso οι αλλαγές στην ένταση της προσφοράς τραπεζικών δανείων μεταβάλλουν τη συνολική παραγωγή, τον πληθωρισμό, τα επίπεδα και τα επιτόκια των χορηγήσεων, ενώ είναι δυνατόν να επηρεάσουν την ομαλή λειτουργία πολλών κλάδων της οικονομίας. Όλα τα παραπάνω έχουν ως αποτέλεσμα οι μεταβολές στην προσφορά χορηγήσεων να καθορίζουν σε σημαντικό βαθμό τη νομισματική και τη δημοσιονομική πολιτική ενός κράτους. Παρόμοια προσέγγιση με τους Cambetti και Musso (2012) ακολουθούν και οι Hristov, Hulsewig και Wollmershauser (2011) οι οποίοι χρησιμοποιούν ένα μοντέλο παλινδρόμησης ενός συστήματος εξισώσεων με ενδογενείς μεταβλητές για όλες της χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης με σκοπό να διερευνήσουν τον ρόλο των τραπεζών κατά την διάρκεια της ύφεσης της πραγματικής οικονομίας που ακολούθησε την χρηματοοικονομική κρίση του 2008. Συγκεκριμένα επιχειρούν να προσδιορίσουν της μακροοικονομικές επιπτώσεις στις οικονομίες των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που προκληθήκαν από τη σημαντική μείωση στη προσφορά τραπεζικών χορηγήσεων. Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν ότι η εξέλιξη των τραπεζικών δανείων στις χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης επηρεάστηκαν σε μεγάλο βαθμό από τη μείωση στη προσφορά δανείων κατά την διάρκεια της χρηματοοικονομικής κρίσης. Σε όλα τα κράτη η πτώση του πραγματικού ακαθάριστου εθνικού προϊόντος σχετίζεται κυρίως με τη πτώση στη προσφορά χορηγήσεων. Προκύπτει ακόμη ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση χαρακτηρίζεται από μια ετερογένεια ανάμεσα στα κράτη που αποτυπώνεται τόσο στο χρόνο εμφάνισης του σοκ όσο και στην ένταση του. Αυτό πιθανότατα να οφείλεται στα διαφορετικά επίπεδα ρευστότητας καθώς και στο διαφορετικό βαθμό ευκολίας απόκτησης επιπλέον ρευστότητας του τραπεζικού συστήματος κάθε χώρας. Όπως έχει αναφερθεί και προηγουμένως, μια οικονομική κρίση έχει επιπτώσεις και επηρεάζει τόσο τη προσφορά όσο και τη ζήτηση τραπεζικών χρηματοδοτήσεων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να καθίσταται αρκετά δύσκολη η διάκριση, ο διαχωρισμός των 29 κρατών μελών και η μελέτη των αποτελεσμάτων της αλλαγής στη προσφορά ή στη ζήτηση δανείων. Οι Bassett, Chosak, Drisoll και Zakrajsek (2013)

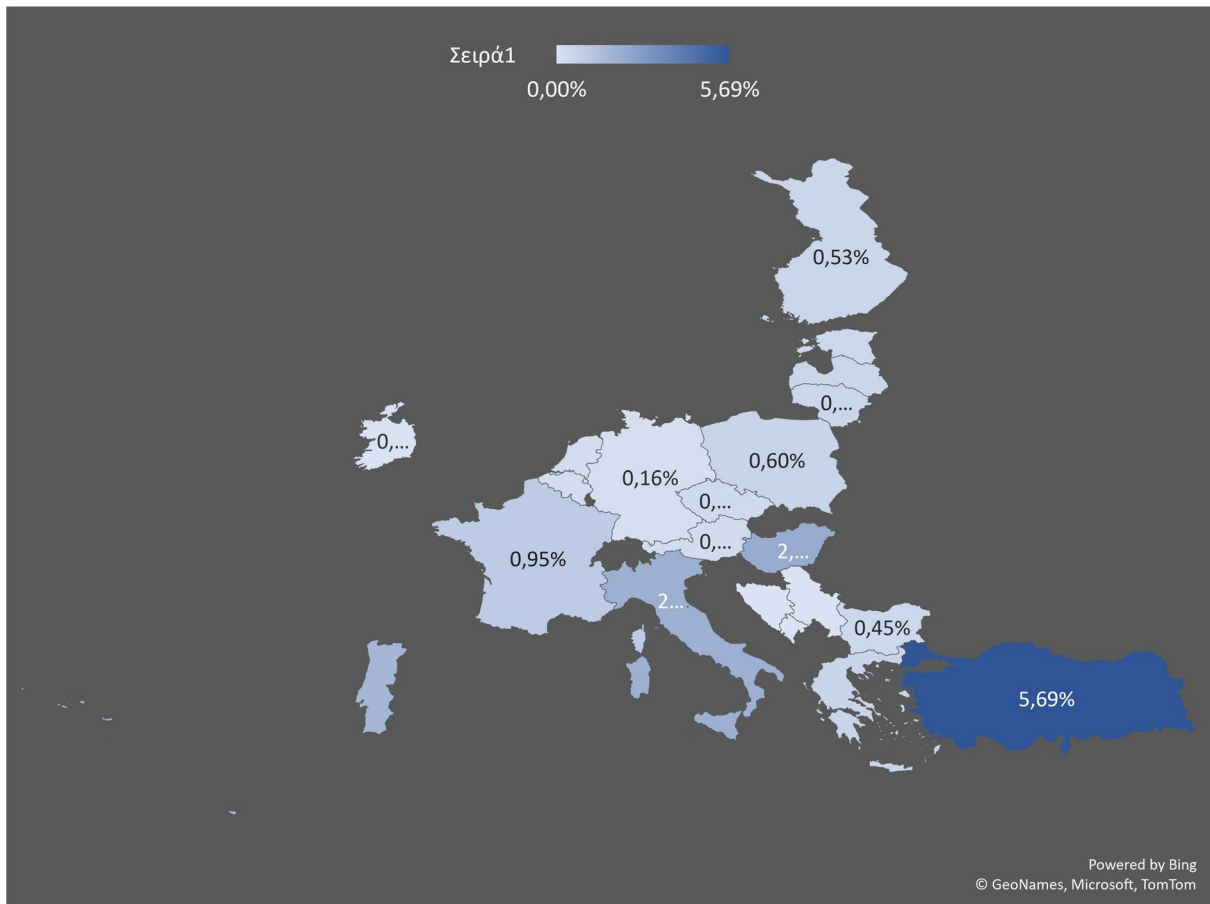
χρησιμοποιούν τις απαντήσεις τραπεζικών στελεχών σε έρευνα της Κεντρικής Τράπεζας των ΗΠΑ σχετικά με ποιο τρόπο και σε ποιο βαθμό έχουν μεταβάλει τα κριτήρια χορηγήσεων τους τελευταίους τρεις μήνες, καθώς και τις εκτιμήσεις τους για συγκεκριμένες μακροοικονομικές και τραπεζικές μεταβλητές που αναμένεται να επηρεάσουν την προσφορά και τη ζήτηση τραπεζικών χορηγήσεων.

➤ **Σημασία Εγγυοδοσίας**

Στις διεθνείς αγορές, η χορήγηση εγγυητικών επιστολών από εγγυοδοτικούς φορείς φθάνει σε ποσοστό της τάξεως του 25% του συνόλου των εκδιδόμενων εγγυητικών, με εγγυημένα κεφάλαια που υπερβαίνουν τα 900 δισεκατομμύρια ευρώ (Ευρώπη Ασφαλιστική, 2020). Σε μια εποχή μειωμένης ρευστότητας, η παροχή εγγυητικής επιστολής, εξασφαλίζει μεγάλη ευελιξία και πολλά πλεονεκτήματα για την επιχείρηση. Η επιχείρηση αποκτά μια εναλλακτική πηγή εγγυοδοσίας για τους απαραίτητους σκοπούς της επιχειρηματικής της δραστηριότητας αυξάνοντας την πιστοδοτική της ικανότητα, χωρίς να δεσμεύει ποσά από τον τραπεζικό της δανεισμό.

Στο παρακάτω διάγραμμα 5.1 αποτυπώνεται σύμφωνα με τα στοιχεία του AECM ο όγκος των εγγυητικών επιστολών ως ποσοστό του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος. Αξιοσημείωτο είναι πως χώρες που έχουν υποστεί βαρύ υφεσιακό κύμα όπως η Τουρκία έχουν μεγάλο ποσοστό εγγυοδοσιών στο ΑΕΠ πράγμα που ενθαρρύνει την επιχειρηματική δραστηριότητα. Να σημειωθεί πως το Μάρτιο του 2021 η τουρκική λίρα υποτιμήθηκε κατά 3,3% έναντι του δολαρίου και η χώρα έχασε περίπου 90 δις. λίρες μέσα σε μία ημέρα. Παράλληλα, η τουρκική Στατιστική Υπηρεσία ανακοίνωσε ότι ο ετήσιος πληθωρισμός ανήλθε στο 16,59% και καθώς οι προσδοκίες για μείωση των επιτοκίων θα είναι υψηλές, θα αυξηθεί η ένταση στις αγορές και το τουρκικό νόμισμα θα υποστεί περαιτέρω καθίζηση. Παρόλα αυτά, ο θεσμός της εγγυοδοσίας στέκει αρωγός στην προσπάθεια των επιχειρήσεων να συνεχίζει την κατασκευαστική δραστηριότητα χρησιμοποιώντας εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης.

Ποσοστό Εγγυοδοσιών επί του ΑΕΠ στις χώρες του ΑΕCM

Πηγή: AECM, 2020

Στις επόμενες θέσεις, ακολουθούν χώρες με υψηλό χρέος όπως η Ιταλία και η Πορτογαλία. Είναι φανερό, πως η εγγυοδοσία ως χρηματοοικονομικό εργαλείο, έχει τη δυνατότητα να κινεί δημόσιους και ιδιωτικούς πόρους ώστε να παραμένει ζωντανό το επενδυτικό ενδιαφέρον και κατά συνέπεια να επιτυγχάνονται υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης καθώς και η δημιουργία θέσεων εργασίας παρά την οικονομική κρίση. Να σημειωθεί επίσης, πως λόγω ασυμμετρίας των κρατών μελών, οι διαταραχές στις οικονομίες έχουν διαφορετικές επιπτώσεις στα μακροοικονομικά μεγέθη ωστόσο η εγκαθίδρυση της εγγυοδοσίας ως θεσμό αποτελεί διέξοδο για όλες τις επιχειρήσεις όλων των κρατών μελών.

➤ TMEΔΕ

Στην παρούσα ενότητα, διερευνώνται ποσοτικά οι επιπτώσεις των εγγυοδοσιών στην κερδοφορία των τεχνικών επιχειρήσεων. Για το λόγο αυτό, χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία του TMEΔΕ τα οποία αφορούν περισσότερους από 30.000 εργολήπτες δημοσίων έργων και 5.500 τεχνικών εταιρειών που εκδίδουν εγγυητικές επιστολές. Με τη μέθοδο της απλής τυχαίας δειγματοληψίας (random sampling) συλλέξαμε στοιχεία για 491 τεχνικές επιχειρήσεις – πιστούχους του TMEΔΕ, οι οποίες δραστηριοποιήθηκαν το διάστημα 2017-2019. Με βάση το δείγμα, έγινε προσπάθεια να διερευνηθεί μέσω διάφορων μεθόδων όπως της γραμμικής παλινδρόμησης και σύγχρονες μεθόδους μηχανικής μάθησης, η επίδραση της εγγυοδοσίας στην κερδοφορία. Τα συμπεράσματα που προέκυψαν ήταν χρήσιμα και ανέδειξαν σε μεγάλο βαθμό την ιδιαίτερα στατιστικά σημαντική συνεισφορά της έκδοσης εγγυητικών επιστολών στην κερδοφορία των τεχνικών επιχειρήσεων.

Επισημαίνεται ότι το TMEΔΕ είναι ο πρώτος και μέχρι σήμερα μοναδικός φορέας - πάροχος ολοκληρωμένων ψηφιακών υπηρεσιών σε ευρωπαϊκό επίπεδο στον τομέα της Εγγυοδοσίας, καθώς το 99,90% των εγγυητικών επιστολών του εκδίδεται και πιστοποιείται μέσω αντίστοιχων ψηφιακών εφαρμογών από τον ιστότοπό του <http://tmede.gr>. Πρόσθετα τονίζεται ότι ο ψηφιακός μετασχηματισμός του TMEΔΕ, σχεδιάστηκε και ολοκληρώθηκε στους πρώτους 9 μήνες λειτουργίας του κατά το χρονικό διάστημα 1.1.2017 έως και 30.09.2017.

5.2 Επίδραση εγγυοδοσίας στην κερδοφορία των τεχνικών επιχειρήσεων

Όπως έχουμε αναφέρει σε προηγούμενο κεφάλαιο, το TMEΔΕ εκδίδει εγγυητικές επιστολές για περισσότερους από 30.000 εργολήπτες δημοσίων έργων καθώς και για περισσότερες από 5.500 τεχνικές επιχειρήσεις. Από το συγκεκριμένο πληθυσμό επιλέχθηκε κατάλληλο αντιπροσωπευτικό δείγμα 491 επιχειρήσεων και έγινε προσπάθεια να προσεγγίσουμε την κερδοφορία ως αποτέλεσμα της επίδρασης της εγγυοδοσίας και η οποία περιλαμβάνει τις εξής μεταβλητές:

Εγγυητικές επιστολές συμμετοχής (partee), Εγγυητικές επιστολές εκτέλεσης (exeee), Όγκος Εγγυητικών Επιστολών συμμετοχής (partvol), Όγκος Εγγυητικών Επιστολών Εκτέλεσης (exevol) και κερδοφορία επιχειρήσεων (ebitda).

Πίνακας 5.1: Μέσοι όροι των εξεταζόμενων μεταβλητών ανά έτος

	2017	2018	2019
ebitda	132.583,69 (400.798,31)	137.951,65 (433.027,98)	183.980,97 (468.837,48)
partee	17,81 (29.50)	20,04 (26.24)	16,21 (18.49)
partvol	288.304,22 (583.925,26)	372.379,09 (638.524,28)	292.309,63 (487.698,83)
exeee	2,46 (4.17)	3,78 (4.74)	5,52 (6.52)
exevol	32.113,76 (87.055,63)	47.009,59 (101.400,21)	71.624,38 (136.106,15)

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία Στοιχείων

Στον παραπάνω Πίνακα 6.1 αναγράφονται οι μέσοι όροι των εξεταζόμενων μεταβλητών. Αρχικά μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι υπάρχει μια σημαντική αύξηση στη κερδοφορία των επιχειρήσεων περίπου 39% (από 132.583,69€ το 2017 σε 183.980,97€ το 2019). Η εμφανής αύξηση στις μέσες εκδόσεις εγγυητικών επιστολών καλής εκτέλεσης κατά σχεδόν 124% ουσιαστικά αιτιολογεί ενδεχομένως και την αύξηση στην κερδοφορία των τεχνικών επιχειρήσεων, καθώς οι εγγυητικές επιστολές εκτέλεσης εκδίδονται μόλις οι τεχνικές επιχειρήσεις καταστούν ανάδοχοι των έργων. Σε επίπεδο συμμετοχής παρατηρούμε μια μικρή μείωση το 2019, ωστόσο αν λάβουμε υπόψη τον όγκο εγγυητικών επιστολών εκτέλεσης (71.624,38€) συμπεραίνουμε πως οι ανάδοχοι έχουν αναλάβει έργα υψηλής συμβατισιοποιημένης αξίας.

Συνολικά οι εγγυητικές επιστολές συμμετοχής για το διάστημα αυτό ανέρχονται στις 18.591 (Διάγραμμα 6.1) ενώ οι εγγυητικές επιστολές εκτέλεσης για το ίδιο διάστημα φτάνουν τις 13.765. Αναφορικά με τους όγκους των εγγυητικών επιστολών, τα ποσά

ανέρχονται σε 308.163.103 και 233.773.549 εκ. ευρώ αντίστοιχα. Η συνολική κερδοφορία των επιχειρήσεων του δείγματος μας για το διάστημα 2017-2019 φτάνει στο ύψος των 223.167.511 ευρώ.

Διάγραμμα 5.1: Αριθμός Εγγυητικών Επιστολών Συμμετοχής των Τεχνικών Επιχειρήσεων

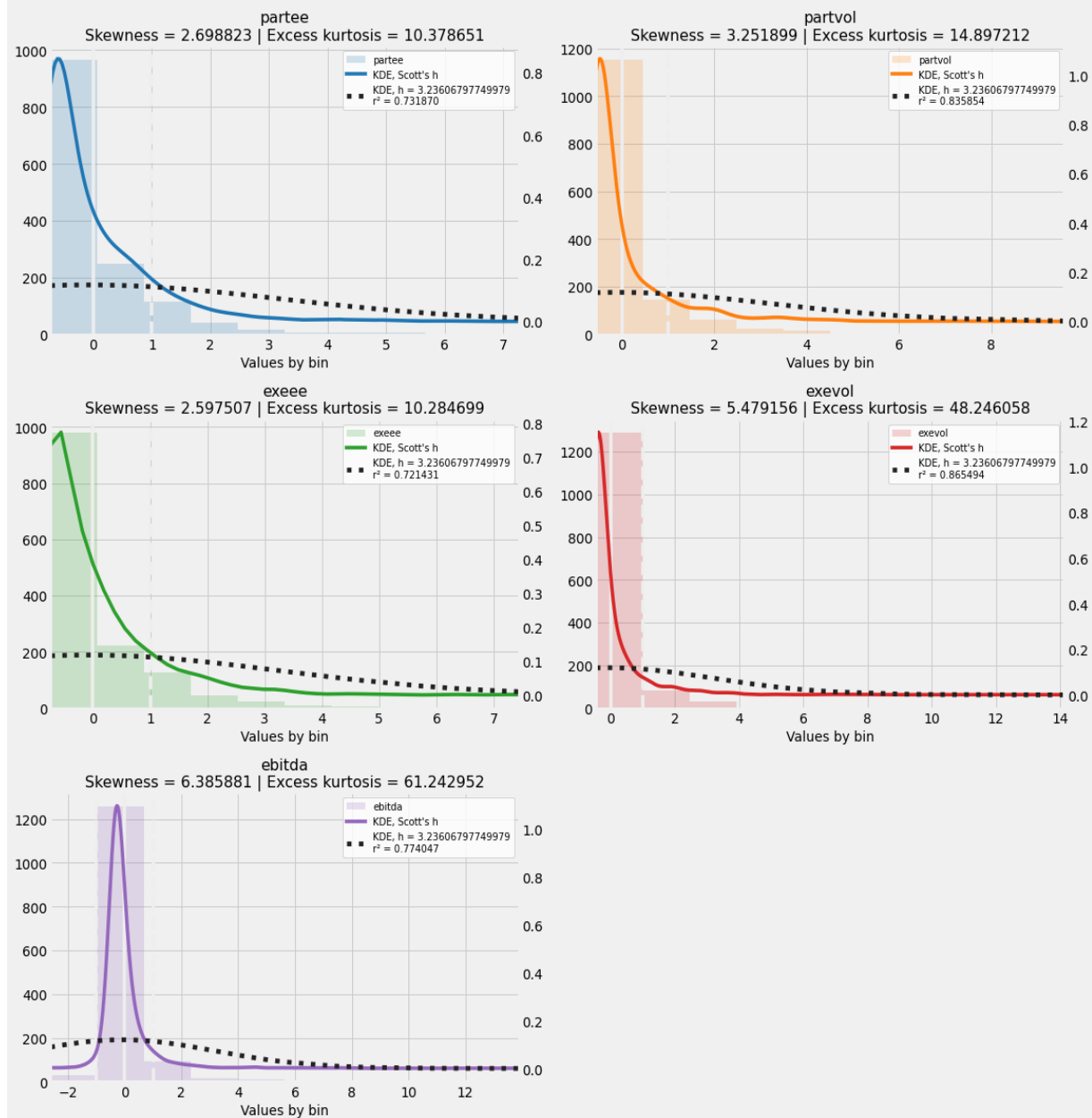

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία Στοιχείων

Με σκοπό την καλύτερη κατανόηση της φύσης των δεδομένων μας εμφανίζονται τα ιστογράμματα των μεταβλητών. Γίνεται εμφανές ότι το σύνολο των μεταβλητών εμφανίζει ισχυρή ασυμμετρία και υψηλή μεταβλητότητα. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω και στο πλαίσιο της ουσιαστικότερης ερμηνείας των αποτελεσμάτων η παρακάτω ποσοτική ανάλυση πραγματοποιείται έχοντας μετασχηματίσει το σύνολο των δεδομένων με βάση την Gaussian προσέγγιση.

Διάγραμμα 5.2: Ιστόγραμμα

Histograms and kernel density estimates (KDEs)
of predictor and target variables in the tmede database

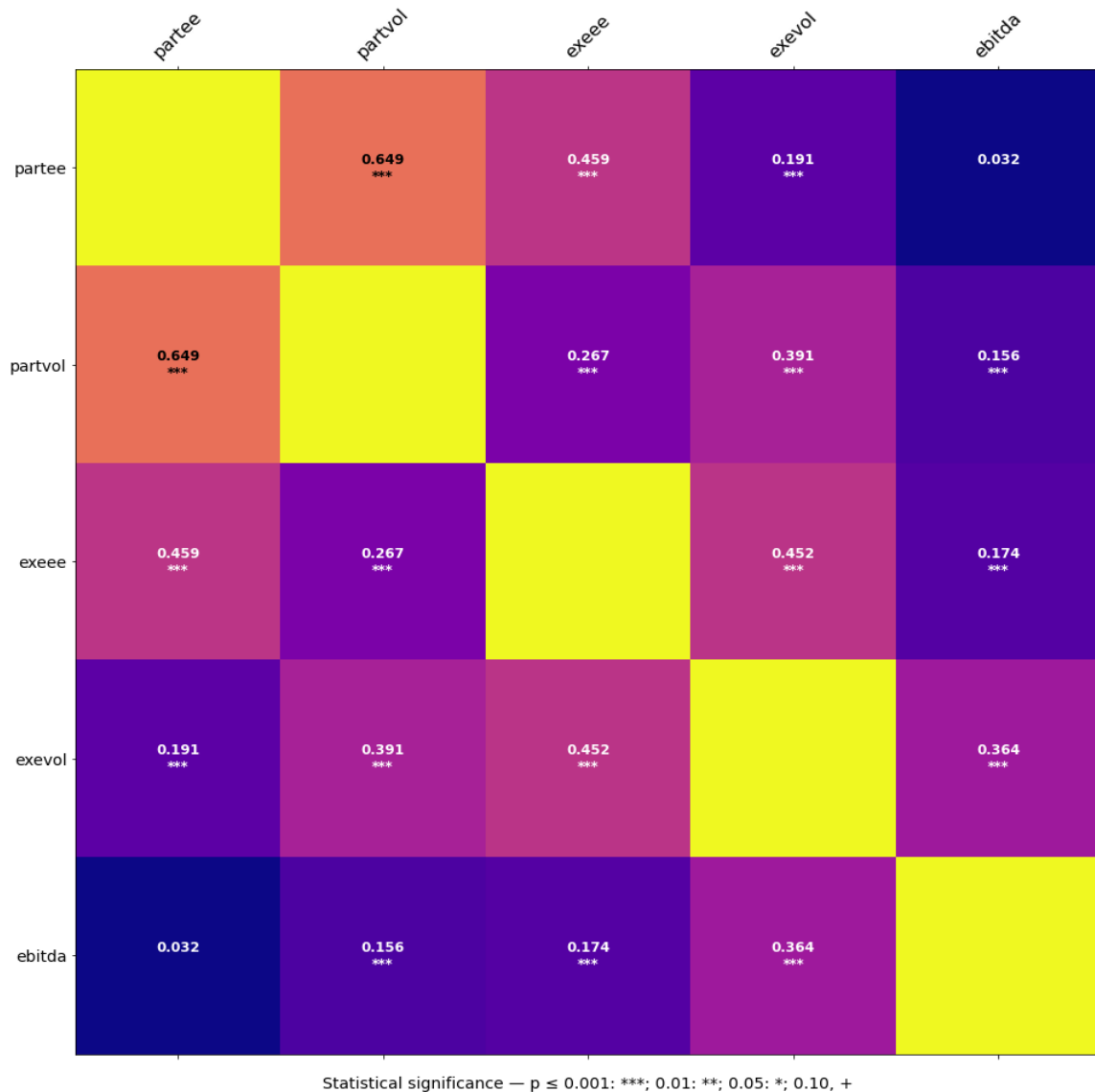

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία Στοιχείων

Το πρώτο βήμα σε κάθε ποσοτική μέθοδο είναι να αναζητήσουμε τη συσχέτιση μεταξύ των μεταβλητών που εξετάζουμε και αν είναι στατιστικά σημαντική. Ο όρος συσχέτιση (Pearson correlation) αναφέρεται στο βαθμό, στο μέγεθος και στην κατεύθυνση με την οποία συσχετίζονται δύο ποσοτικές μεταβλητές. Στον παρακάτω Πίνακα 6.2 εμφανίζεται η συσχέτιση μεταξύ της κερδοφορίας και της έκδοσης εγγυητικών επιστολών

συμμετοχής και εκτέλεσης, καθώς και οι αντίστοιχοι όγκοι των εγγυητικών επιστολών που εκδόθηκαν από το ΤΜΕΔΕ για τη χρονική περίοδο 2017 – 2019 για το σύνολο των εταιρειών του δείγματος.

Πίνακας 5.2 Συσχέτιση μεταξύ μεταβλητών και κερδοφορίας επιχειρήσεων (ebitda)
Unconditional correlations among tmede dataset variables

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία Στοιχείων

Όπως γίνεται αντιληπτό από τον Πίνακα 6.2, η συσχέτιση για κάθε ζεύγος των εξεταζόμενων μεταβλητών είναι θετική και σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Κάτι τέτοιο ουσιαστικά σημαίνει πως η

ενδεχόμενη αύξηση στην κερδοφορία των επιχειρήσεων σχετίζεται γραμμικά με την αύξηση των εκδόσεων εγγυητικών επιστολών συμμετοχής και εκτέλεσης τόσο ως προς τον αριθμό τους όσο και ως προς τον όγκο τους. Σχεδόν όλες οι συσχετίσεις μεταξύ των εξεταζόμενων μεταβλητών είναι στατιστικά σημαντικές αλλά αξίζει να σημειωθεί πως από το δείγμα που επιλέχθηκε, ο όγκος εγγυητικών επιστολών εκτέλεσης σχετίζεται με την κερδοφορία των τεχνικών επιχειρήσεων θετικά και σημαντικά καθώς έχει τη μεγαλύτερη επίδραση.

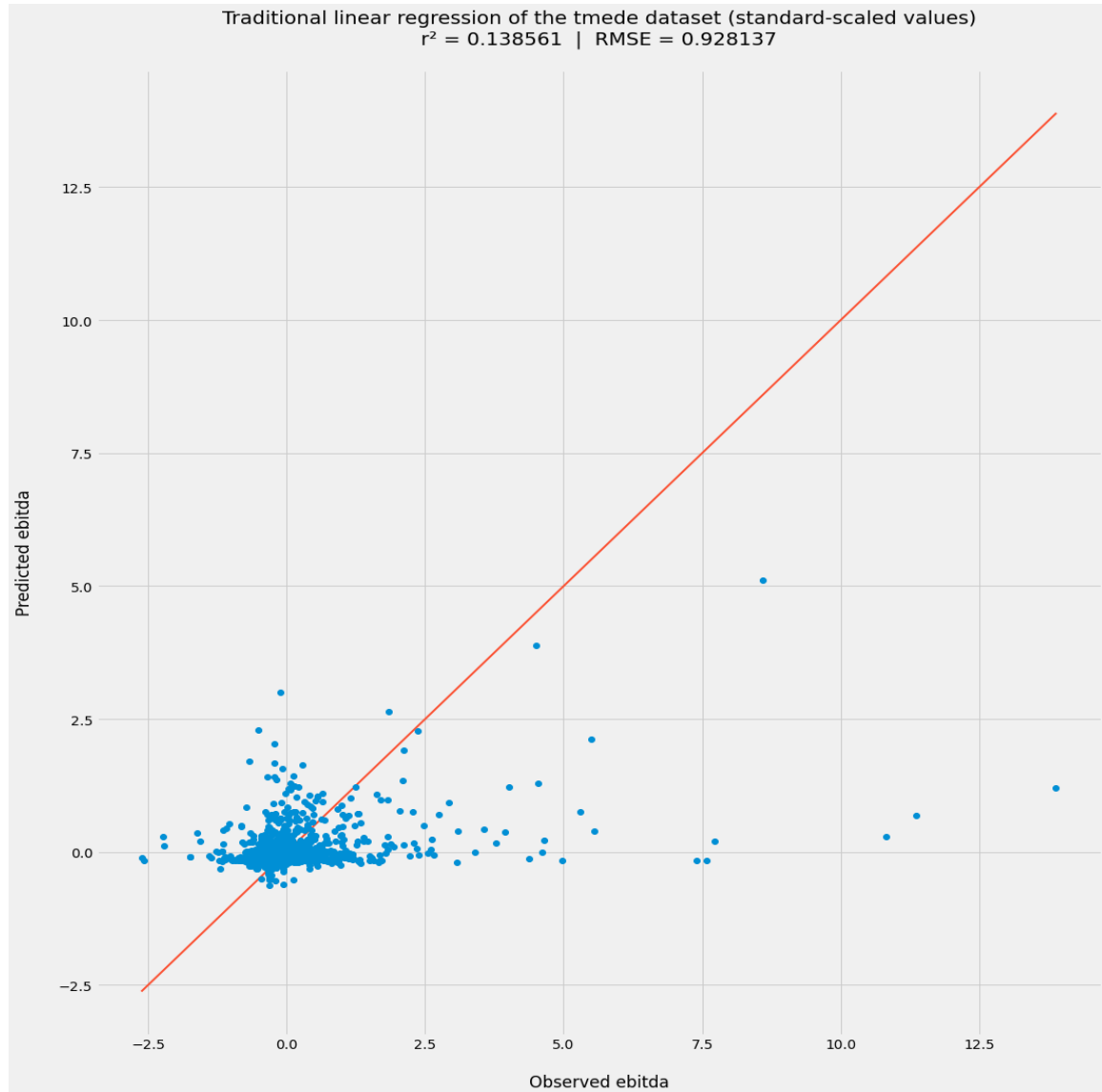
Στο δεύτερο στάδιο της ποσοτικής ανάλυσης έχοντας ως κύριο σκοπό να κατανοήσουμε την συνεισφορά της εγγυοδοσίας των τεχνικών επιχειρήσεων στην κερδοφορία, επιλέγεται η μέθοδος της ανάλυσης παλινδρόμησης τόσο σε μη στρωματοποιημένα στοιχεία (cross-sectional data) όσο και σε panel δεδομένα. Με την εφαρμογή των μεθόδων απλής γραμμικής παλινδρόμησης (OLS) καθώς και της μεθόδου σταθερών επιδράσεων (fixed effects) στόχος αποτελεί η διερεύνηση των εγγυοδοσιών καθώς και η επίδραση τους στην κερδοφορία των επιχειρήσεων.

Στο παρακάτω πολλαπλό μοντέλο γραμμικής παλινδρόμησης (Διάγραμμα 6.3) ορίζεται ως εξαρτημένη μεταβλητή η κερδοφορία των τεχνικών επιχειρήσεων όπως αυτή προσεγγίζεται από το κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων (ebitda) και ανεξάρτητες τις μεταβλητές που αφορούν την έκδοση εγγυητικών επιστολών. Όταν συνταχθεί το μοντέλο παλινδρόμησης, το επόμενο σημαντικό βήμα είναι η εκτίμηση των παραμέτρων του μοντέλου (δηλαδή των συντελεστών) από το διαθέσιμο σύνολο δεδομένων. Μία από τις πιο διαδεδομένες μεθόδους εκτίμησης συντελεστών β ενός γραμμικού μοντέλου παλινδρόμησης είναι η μέθοδος των ελαχίστων τετραγώνων των καταλοίπων (Ordinary Least Squares – OLS). Η μέθοδος αυτή, υπολογίζει πάντα τις βέλτιστες, αμερόληπτες εκτιμήσεις συντελεστών όσες φορές και αν εκτελεστεί για το ίδιο πολλαπλό γραμμικό μοντέλο παλινδρόμησης και για τα ίδια δεδομένα. Με τον όρο βέλτιστες εννοούμε εκείνες οι οποίες θα παρουσιάζουν τη μικρότερη διακύμανση. Πιο αναλυτικά, εκτιμήθηκε το παρακάτω υπόδειγμα:

$$ebitda_i = b_0 + b_1partee + b_2partvol + b_3exeee + b_4exevol + \varepsilon_i$$

όπου, $i=1, \dots, 491$, $partee$ είναι ο Αριθμός Εγγυητικών Επιστολών Συμμετοχής $partvol$ ο όγκος Εγγυητικών Επιστολών Συμμετοχής, $exee$ ο Αριθμός Εγγυητικών Επιστολών Εκτέλεσης $exevol$ ο όγκος Εγγυητικών Επιστολών Εκτέλεσης και ε_i ο διαταρακτικός όρος παλινδρόμησης.

Διάγραμμα 5.3: Διασπορά της απλής γραμμικής παλινδρόμησης

Στο παραπάνω διάγραμμα αποτυπώνεται η διασπορά των σημείων ανάμεσα στην κερδοφορία των επιχειρήσεων (ebitda) σύμφωνα με τα στοιχεία του δείγματος και στην προσαρμοσμένη κερδοφορία με βάση το μοντέλο. Είναι εμφανές, ότι τα περισσότερα σημεία βρίσκονται κοντά στην ευθεία γραμμής παλινδρόμησης πράγμα που υποδηλώνει

ότι η προσαρμοστικότητα της παλινδρόμησης είναι σχετικά ικανοποιητική οπότε οι εκτιμήσεις των συντελεστών των μεταβλητών είναι σχετικά ασφαλείς.

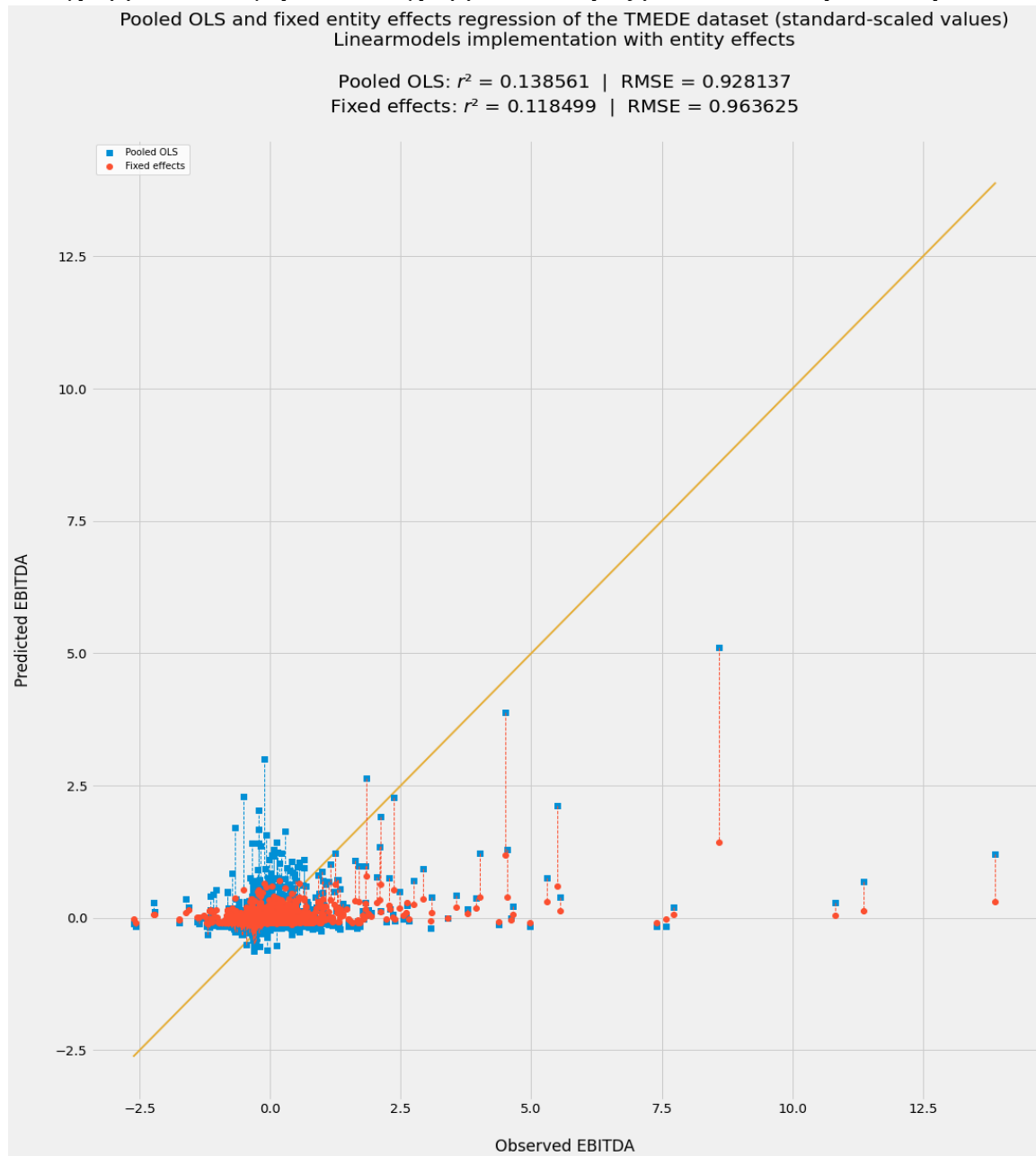
Πίνακας 5.3: Συντελεστές γραμμικής παλινδρόμησης

Predictors	Coefficients	Standard Errors	t values	Probabilities
Σταθερός όρος	0,000	0,024	0,000	1,000
partee	-0,110	0,036	-2,985	0,029
partVol	0,085	0,035	2,367	0,020
exeee	0,053	0,031	1,681	0,093
exevol	0,328	0,030	10,776	0

Στον παραπάνω Πίνακα 6.3 αναγράφονται οι εκτιμήσεις των συντελεστών των μεταβλητών της γραμμικής παλινδρόμησης. Από τον συγκεκριμένο πίνακα, διαπιστώνεται ότι όλοι οι συντελεστές είναι στατιστικά σημαντικοί (πλην του σταθερού όρου) συνεπώς όλες οι μεταβλητές επηρεάζουν την κερδοφορία. Ο μεγαλύτερος συντελεστής είναι το 0,328 γεγονός που υποδηλώνει την εξαιρετικά υψηλή συνεισφορά του όγκου των εγγυητικών επιστολών καλής εκτέλεσης στο ebitda των επιχειρήσεων.

Στο τρίτο στάδιο, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο σταθερών επιδράσεων γίνεται αντιληπτό ότι οι μεταβλητές exevol, exeee είναι στατιστικά σημαντικές. Παρ' όλα αυτά όπως παρουσιάζεται στο διάγραμμα, η προσαρμοστικότητα της μεθόδου σταθερών επιδράσεων είναι μικρότερη από την προσαρμοστικότητα της απλής γραμμικής παλινδρόμησης

Διάγραμμα 5.4: Συγκριτικό διάγραμμα διασποράς μεθόδου σταθερών επιδράσεων

Στο παραπάνω διάγραμμα, αποτυπώνεται η διασπορά των σημείων με τη μέθοδο των ελαχίστων τετραγώνων (μπλε χρώμα) και με τη μέθοδο των σταθερών επιδράσεων (πορτοκαλί χρώμα). Η μέθοδος των ελαχίστων τετραγώνων δείχνει να είναι περισσότερο

αποτελεσματική καθώς εμφανίζει συντελεστή προσδιορισμού $r^2 = 0.138561$ σε σχέση με το συντελεστή προσδιορισμού $r^2 = 0.11849$ της μεθόδου σταθερών επιδράσεων. Στην περίπτωση αυτή, παρατηρούμε ότι τα προσαρμοσμένα μπλε σημεία είναι εγγύτερα στην γραμμή παλινδρόμησης όποτε η μέθοδος ελαχίστων τετραγώνων - OLS κρίνεται καλύτερη από τη μέθοδο σταθερών επιδράσεων.

Πίνακας 5.4: Συντελεστές παλινδρόμησης

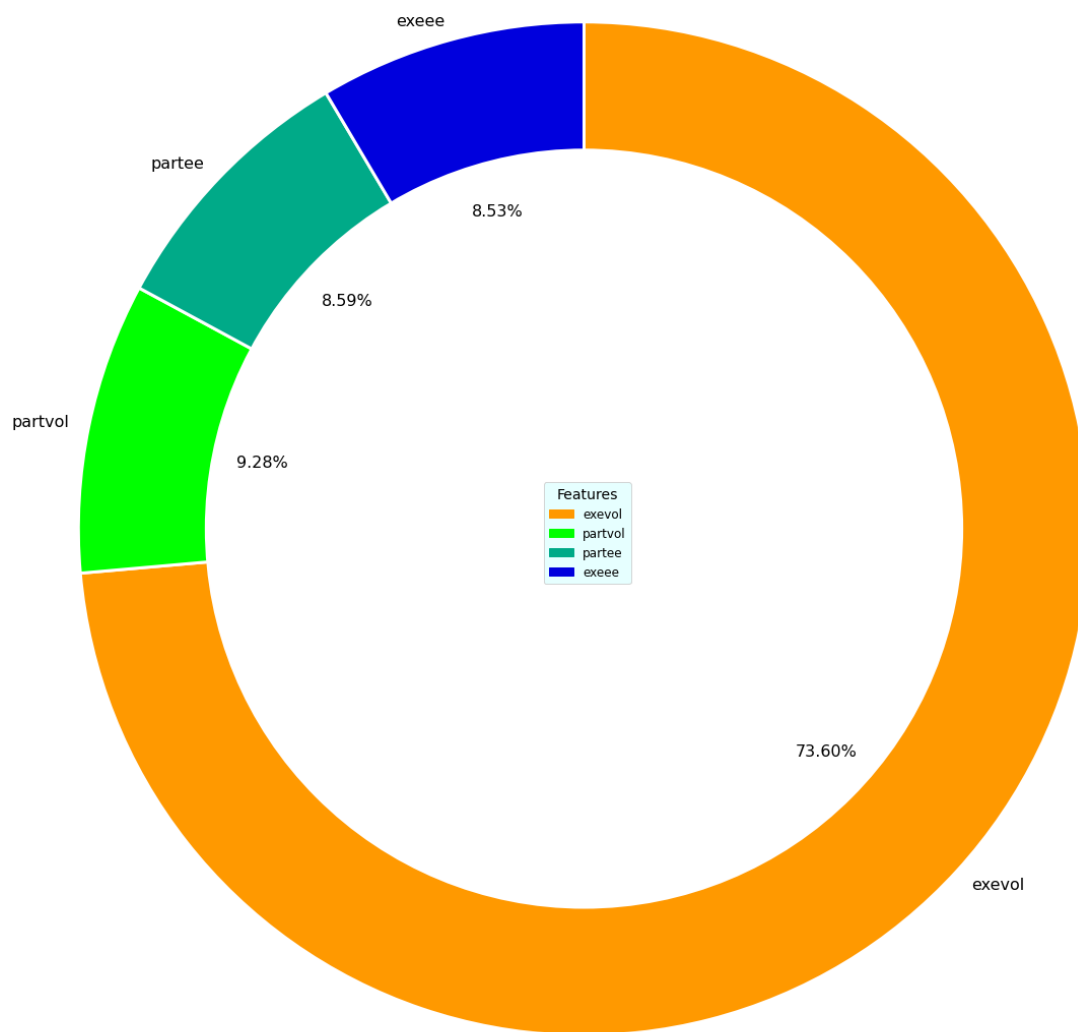
Predictors	Parameter	Std.Error	T-stat	P-Value
const	0,000	0,014	0,000	1,000
partee	-0,031	0,040	-0,769	0,441
partvol	0,045	0,043	1,082	0,279
exeee	0,061	0,034	2,231	0,025
exevol	0,074	0,024	3,091	0,002

Στον παραπάνω (Πίνακα 6.4) αναγράφονται οι εκτιμήσεις των συντελεστών των μεταβλητών παλινδρόμησης. Με βάση τον πίνακα, εύκολα μπορεί να συναχθεί ότι και σε αυτή την περίπτωση ο όγκος των εγγυητικών επιστολών καλής εκτέλεσης έχει σημαντική συνεισφορά στην κερδοφορία των επιχειρήσεων.

Στο τέταρτο και τελευταίο στάδιο, εξαιτίας της χαμηλής προσαρμοστικότητας των παραπάνω υποδειγμάτων επιλέχθηκε η χρήση σύγχρονων μοντέλων μηχανικής εκμάθησης στοχεύοντας σε περισσότερες συνεπείς εκτιμήσεις και ως εκ τούτου, καλύτερη ερμηνεία των αποτελεσμάτων. Οι μέθοδοι που επιλέχθηκαν για εφαρμογή είναι οι ακόλουθες: Linear Regression, Fixed Entity Effects, Fixed Time Effects, Fixed Entity and Time Effects, Random Forest Regressor, XGB Regressor, Extra Trees Regressor, Light GBM, Extra Trees Regressor- Powered Blender. Ενδεικτικά, μια από τις καλύτερες μεθόδους είναι Extra Trees Regressor μέσω της οποίας στο παρακάτω διάγραμμα εμφανίζεται η σημαντικότητα μεταξύ των εξεταζόμενων μεταβλητών.

Διάγραμμα 5.5: Μέθοδος Extra Trees Regressor

Model: ExtraTreesRegressor
Sorted feature importances

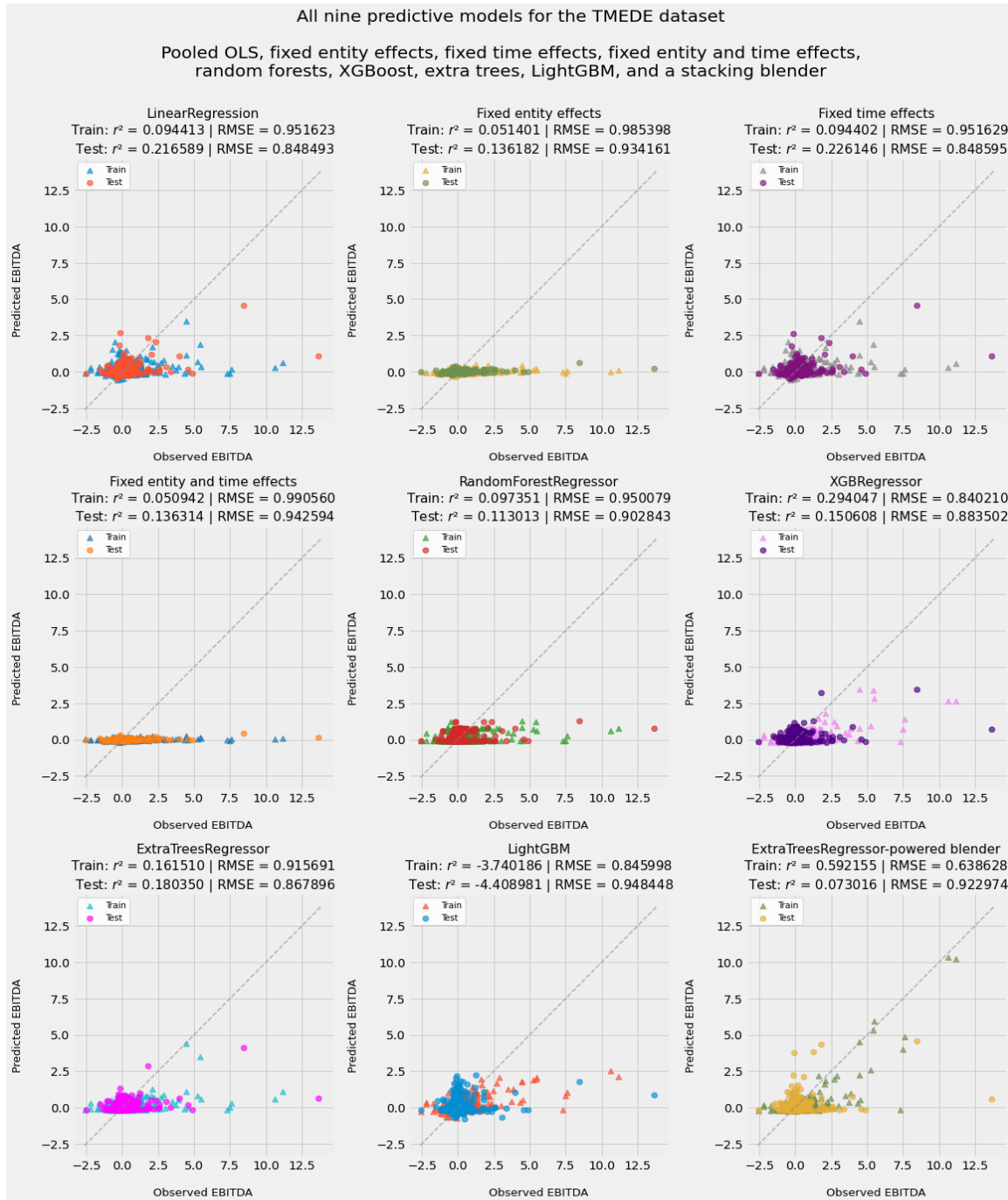

Στο παραπάνω διάγραμμα 6.5 αποτυπώνεται ο βαθμός σημαντικότητας κάθε εξεταζόμενης μεταβλητής. Είναι προφανές, πως ο όγκος των εγγυητικών επιστολών

καλής εκτέλεσης (excevol) έχει το μεγαλύτερο βαθμό σημαντικότητας (73,6%). Συνεπώς έχει τη μεγαλύτερη επίδραση στην κερδοφορία των επιχειρήσεων.

Αναλυτικά τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την εφαρμογή της μεθόδου μηχανικής εκμάθησης αποτυπώνονται στο παρακάτω Διάγραμμα 6.7

Διάγραμμα 5.7: Διαγράμματα μεθόδων σύγχρονης μηχανικής εκμάθησης

Στο παραπάνω Διάγραμμα 6.7 παρουσιάζονται 9 διαφορετικά μοντέλα μηχανικής μάθησης. Στα μοντέλα αυτά το δείγμα χωρίζεται σε 2 μέρη (trainset, testset) και η διαδικασία επαναλαμβάνεται 10.000 φορές. Ιδιαίτερη αναφορά αξίζει να γίνει στο μοντέλο Extra Trees Regressor- Powered Blender όπου, ο ψευδοσυντελεστής προσδιορισμού για το trainset αγγίζει το 60% με ιδιαίτερα χαμηλή τιμή σφάλματος (RMSE=0,639). Οι σύγχρονες τεχνικές μηχανικής μάθησης αποδεικνύονται ιδιαίτερες αποτελεσματικές και παρότι δεν παρέχουν πληροφόρηση σχετικά με το πρόσημο των συντελεστών των ανεξάρτητων μεταβλητών παρουσιάζουν την ποσοστιαία σημαντικότητα της κάθε μεταβλητής όπως φαίνεται ενδεικτικά στο διάγραμμα 6.5. Στα μελλοντικά πλάνα της παρούσας έρευνας ανήκει η περαιτέρω διερεύνηση αντίστοιχων μοντέλων μηχανικής μάθησης σε ακόμη μεγαλύτερο δείγμα παρατηρήσεων. Συμπερασματικά, ενισχύεται και με τη χρήση των παραπάνω μεθόδων ο ισχυρισμός ότι το ύψος των εγγυητικών επιστολών καλής εκτέλεσης επηρεάζει σημαντικά το ebitda των τεχνικών επιχειρήσεων.

5.3 Συμπεράσματα

Η ποσοτική ανάλυση, έδειξε πως οι εγγυητικές επιστολές είναι σημαντικές και επιδρούν στην κερδοφορία των τεχνικών επιχειρήσεων τόσο ως προς τον αριθμό τους, όσο και ως προς τον όγκο τους. Ωστόσο, διαπιστώθηκε πως την μεγαλύτερη επίδραση στην κερδοφορία, ασκεί ο όγκος των εγγυητικών επιστολών καλής εκτέλεσης. Οι τεχνικές εταιρείες που εκδίδουν όχι μόνο περισσότερες αλλά και υψηλότερες εγγυητικές επιστολές καλής εκτέλεσης, αναμένεται να έχουν μεγαλύτερη κερδοφορία. Με βάση τη μελέτη, κρίνεται απαραίτητη η παρουσία της εγγυοδοσίας ως πολύτιμο εργαλείο για την υλοποίηση των τεχνικών έργων. Αξίζει επιπλέον να σημειωθεί, πως σε πολλές περιπτώσεις οι ανάδοχοι των τεχνικών έργων αιτούνται εγγυητικές επιστολές προκαταβολής ώστε να αξιώσουν με τη μορφή προκαταβολής χρηματοδότηση που ενδεχομένως να βοηθήσει ταχύτερα στο σχεδιασμό, στην υλοποίηση αλλά και στην παράδοση του έργου.

Με βάση τα παραπάνω, η περαιτέρω θωράκιση και μεγέθυνση της εγγυοδοσίας ως πυλώνα του τεχνικού κόσμου στη νέα πραγματικότητα κρίνεται αναγκαία.

6^η ΕΝΟΤΗΤΑ

Ποσοτική χρηματοοικονομική Ανάλυση για τις εγγυητικές επιστολές με βάση τα στοιχεία του ΤΜΕΔΕ

6.3 Γενικές πληροφορίες για το Ταμείο

Το Ν.Π.Ι.Δ. με την επωνυμία Ταμείο Μηχανικών Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (Τ.Μ.Ε.Δ.Ε.) ιδρύθηκε με το άρθρο 86 παρ. 1 του ν. 4387/2016 και έχει ως σκοπό την εγγυοδοσία και πιστοδοσία των φυσικών και νομικών προσώπων που είναι εγγεγραμμένα στο μητρώο μελών του. Εποπτεύεται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. Έδρα του Ταμείου είναι ο Δήμος Αθηναίων, επί της οδού Π.Π. Γερμανού 3-5.

Το Ταμείο ιδρύθηκε και λειτουργεί από 1.1.2017, σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 4387/2016, το άρθρο 72 του Ν.4554/2018 και τις ισχύουσες διατάξεις (α.ν. 440/1945, ν. 1019/1949, ν. 915/1979 π.δ. 126/1981 και συναφείς) για τα θέματα εγγυοδοσίας και πιστοδοσίας, τις σχετικές κατ' εξουσιοδότηση των Νόμων Υπουργικές Αποφάσεις και το καταστατικό του, το οποίο εγκρίθηκε με τις διατάξεις της υπ' αριθμό Φ.80000/οικ.58192/2153/ 22 Δεκεμβρίου 2016 (Β'4214) της Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

Εντός του 2018 το Τ.Μ.Ε.Δ.Ε εντάχθηκε ως πλήρες μέλος του Πανευρωπαϊκού Φορέα Εγγυοδοσίας AECM - European Association of Guarantee Institutions.

Μέλη του Ταμείου καθίστανται οι Μηχανικοί (εγγεγραμμένοι στο Τ.Ε.Ε.), οι εξομοιούμενοι προς αυτούς Μηχανικοί, καθώς και οι Υπομηχανικοί, εξομοιούμενοι απόφοιτοι ΤΕΙ, με την ιδιότητα του εργολήπτη δημοσίων έργων, που ασχολούνται κατά κύριο λόγο με μελέτες, έρευνες, έλεγχο μελετών, επιβλέψεις, παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και διοίκηση τεχνικών και αναπτυξιακών έργων ή άλλες συναφείς υπηρεσίες στην Ελλάδα και το εξωτερικό, κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης υπαγωγής τους. Παράλληλα ως Μέλη καθίστανται και τα νομικά πρόσωπα που όλοι οι ως άνω έχουν ενδεχομένως συστήσει προς παροχή των εν λόγω υπηρεσιών.

Το Τ.Μ.Ε.Δ.Ε. διοικεί και διαχειρίζεται τα κεφάλαιά του σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις της εθνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Τα περιουσιακά στοιχεία του Ταμείου απαρτίζονται από την μεταφορά περιουσίας που δημιουργήθηκε από τις προσόδους-κέρδη της Διεύθυνσης Εγγυοδοσίας και Πιστοδοσίας του τέως Τομέα Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε του Ε.Τ.Α.Α. έως το τέλος του έτους 2016, κατόπιν οικονομικής μελέτης που εκπονήθηκε στο τέλος του 2016 από εταιρεία συμβούλων σύμφωνα με τις διατάξεις του ιδρυτικού του νόμου (άρθρο 86 επ. του Ν. 4387/2016) και εγκρίθηκε από το εποπτεύον Υπουργείο. Τα περιουσιακά αυτά στοιχεία, επαρκούν για την επίτευξη των μη ασφαλιστικού πλέον χαρακτήρα δραστηριοτήτων του Τ.Μ.Ε.Δ.Ε. Οι εν λόγω δραστηριότητες υποστηρίζουν τα συμφέροντα των μελών του Ταμείου που δραστηριοποιούνται στην συντριπτική τους πλειοψηφία είτε ατομικά είτε μέσω των εταιριών τους στον χώρο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων της ελληνικής οικονομίας. Σύμφωνα με το άρθρο 86 παρ. 2 του ν. 4387/2016, στο Τ.Μ.Ε.Δ.Ε. μεταφέρονται αυτοδίκαια οι πάσης φύσεως αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Δ' Εγγυοδοσίας και Πιστοδοσίας του τομέα Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. του τ. Ε.Τ.Α.Α., όπως αυτές αναφέρονται στο άρθρο 32 του ν. 3655/2008 σε συνδ. με το άρθρο 7 του π.δ. 62/2006 (ΦΕΚ 68/Α/3-4-2006 «Οργανισμός του Ταμείου Συντάξεων Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων - ΤΣΜΕΔΕ»).

Το Ταμείο έχει ως σκοπό την εγγυοδοσία και πιστοδοσία των προσώπων που υπάγονται ή θα υπάγονταν στην ασφάλιση του Τομέα ΤΣΜΕΔΕ του τ. ΕΤΑΑ, σύμφωνα με τις γενικές ή ειδικές ή καταστατικές διατάξεις του τομέα αυτού, όπως αυτές ίσχυαν πριν την ένταξή τους στον ε- ΕΦΚΑ.

Προς επίτευξη του σκοπού του συνιστάται σε αυτό:

(α) Κλάδος εγγυοδοσίας που χορηγεί εγγυητικές επιστολές στα παραπάνω πρόσωπα με την πλήρωση των αντίστοιχων προϋποθέσεων όπως αυτές προβλέπονται στο καταστατικό του και τις σχετικές αποφάσεις του διοικούντος αυτού οργάνου, καθώς και τις ισχύουσες κατά την 31/12/2016 αποφάσεις της Δ.Ε. Μηχανικών και ΕΔΕ του τ. ΕΤΑΑ και του Δ.Σ. του πρώην Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε που εντάχθηκε στο Ε.Τ.Α.Α.

(β) Κλάδος πιστοδοσίας, που χορηγεί προεξοφλήσεις πιστοποιημένων λογαριασμών στα παραπάνω πρόσωπα με την πλήρωση των αντίστοιχων προϋποθέσεων όπως αυτές προβλέπονται στο παρόν καταστατικό και τις σχετικές αποφάσεις του διοικούντος αυτού

οργάνου, καθώς και τις ισχύουσες κατά την 31/12/2016 αποφάσεις της Δ.Ε. Μηχανικών και ΕΔΕ του τ. ΕΤΑΑ και του Δ.Σ. του πρώην Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε που εντάχθηκε στο Ε.Τ.Α.Α.

Οι πρόσοδοι του Ταμείου προέρχονται από δραστηριότητες Εγγυοδοσίας – Πιστοδοσίας. Το Τ.Μ.Ε.Δ.Ε. υποστηρίζει τις εξής κατηγορίες μελών:

- Μηχανικοί (εγγεγραμμένοι στο Τ.Ε.Ε.)
- Εξομοιούμενοι προς αυτούς Μηχανικοί, Υπομηχανικοί, εξομοιούμενοι απόφοιτοι ΤΕΙ
- Εργολήπτες δημοσίων έργων
- Πρόσωπα που ασχολούνται κατά κύριο λόγο με μελέτες, έρευνες, έλεγχο μελετών, επιβλέψεις, παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και διοίκηση τεχνικών ή αναπτυξιακών έργων ή άλλες συναφείς υπηρεσίες στην Ελλάδα και το εξωτερικό, κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης υπαγωγής τους.

Το Τ.Μ.Ε.Δ.Ε. από τον Απρίλιο του έτους 2018 διοικείται από πενταμελή (5) Διοικούσα Επιτροπή, η οποία απαρτίζεται από τον Πρόεδρο του Ταμείου και τέσσερα (4) τακτικά μέλη, η οποία θεωρείται το ανώτατο όργανο του Ταμείου. Παράλληλα, σύμφωνα με την οργανωτική δομή και τον Κανονισμό Λειτουργίας του, λειτουργούν εσωτερικές Επιτροπές οι οποίες έχουν γραμμή αναφοράς απευθείας στην Διοικούσα Επιτροπή και έχουν συσταθεί ακολουθώντας τις βέλτιστες πρακτικές.

6.2 Η διαχρονική εξέλιξη των μεγεθών του Ταμείου

Στην συνέχεια παρέχουμε την εξέλιξη των χρηματοοικονομικών μεγεθών του Ταμείου σε Ατομική Βάση, δεδομένου ότι οι όποιες μεταβολές σε ενοποιημένη βάση δεν αφορούν τις εγγυητικές επιστολές, αλλά κύρια τη συμμετοχή του ταμείου στην ΑΤΤΙΚΑ BANK Α.Ε

ΤΜΕΔΕ
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΘΕΣΗΣ

ποσά σε €

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

Μη κυκλοφορούντα Στοιχεία Ενεργητικού

Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία

επενδύσεις σε ακίνητα

ΤΑΜΕΙΟ			
31/12/2020	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2017
5.465.116,82	5.486.776,30	11.354.112,58	9.815.536,17
20.528.243,72	18.817.361,34		

Άλλα περιουσιακά στοιχεία	59.345,48	82.066,74	108.356,18	102.722,44
δικαιώματα χρήσης παγίων	16.968,21			
Επενδύσεις σε θυγατρικές επιχειρήσεις	1.180.528,33			
Επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις	49.997.866,00	59.213.483,83	16.729.682,25	-
Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση			2.476.524,00	-
Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	506.328,52	274.950,69	14.230,00	-
Σύνολο	77.754.397,08	83.874.638,90	30.682.905,01	9.918.258,61
Κυκλοφορούν ενεργητικό				
Πελάτες και λοιπές εμπορικές απαιτήσεις	13.128.725,30	11.774.413,18	12.745.986,15	13.166.667,94
Λοιπές απαιτήσεις	2.201.452,55	2.181.630,87	2.162.273,15	378.219,46
Διαθέσιμα προς πώληση χρημ/κά στοιχεία ενεργητικού			-	52.208.417,79
Χρημ/κά στοιχεία ενεργητικού αποτιμώμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	69.103.196,92	62.959.781,33	48.131.801,58	-
Χρημ/κά στοιχεία ενεργητικού αποτιμώμενα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	22.818.638,79	24.263.113,07	143.914,53	248.128,50
Ταμειακά Διαθέσιμα και ισοδύναμα	83.086.436,29	51.275.255,38	42.703.799,35	33.849.075,73
Σύνολο	190.338.449,85	152.454.193,83	105.887.774,76	99.850.509,42
Σύνολο ενεργητικού	268.092.846,93	236.328.832,73	136.570.679,77	109.768.768,03

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Ίδια κεφάλαια

Κεφάλαιο	181.494.829,85	143.493.887,28	108.394.533,12	70.151.821,74
Αποθεματικό από χρημ/κά στοιχεία ενεργητικού αποτιμώμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	22.532.271,34	34.047.493,48	(8.828.345,86)	9.079.968,33
Λοιπά αποθεματικά			-	-
αποθεματικό από αναπροσαρμογή ακινήτων	499.553,63	499.553,63		
Λοιπά αποθεματικά	(12.629,00)	(8.278,00)		
Ειδικό αποθεματικό	12.153.735,14	7.292.041,02		
Αποτελέσματα εις νέον			398.459,43	4.645.420,45
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	216.667.760,96	185.324.697,41	99.964.646,69	83.877.210,52

Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις

Προβλέψεις για παροχές στους εργαζομένους μετά την έξοδο από την υπηρεσία	79.914,00	64.333,00	48.306,00	-
Προβλέψεις	16.003.109,34	14.616.153,39	13.411.522,58	2.279.466,21
Αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση	8.545.350,90	12.168.458,80	-	4.002.388,68
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις μισθώσεων	7.571,99			
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	15.696.046,30	13.911.725,26	11.501.176,13	9.064.584,92
Σύνολο	40.331.992,53	40.760.670,45	24.961.004,71	15.346.439,81

Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	228.504,11	69.781,51	74.767,81	207.384,27
Λοιπές Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	10.285.902,62	9.836.772,65	11.434.604,73	9.829.318,12
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις μισθώσεων	10.206,59	-		
Τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις	568.480,12	336.910,71	135.655,83	508.415,31
Σύνολο	11.093.093,44	10.243.464,87	11.645.028,37	10.545.117,70

Σύνολο υποχρεώσεων	51.425.085,97	51.004.135,32	36.606.033,08	25.891.557,51
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων	268.092.846,93	236.328.832,73	136.570.679,77	109.768.768,03

Στη συνέχεια παρέχουμε την εξέλιξη των αποτελεσμάτων του Ταμείου

ΤΜΕΔΕ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ
ΕΣΟΔΩΝ

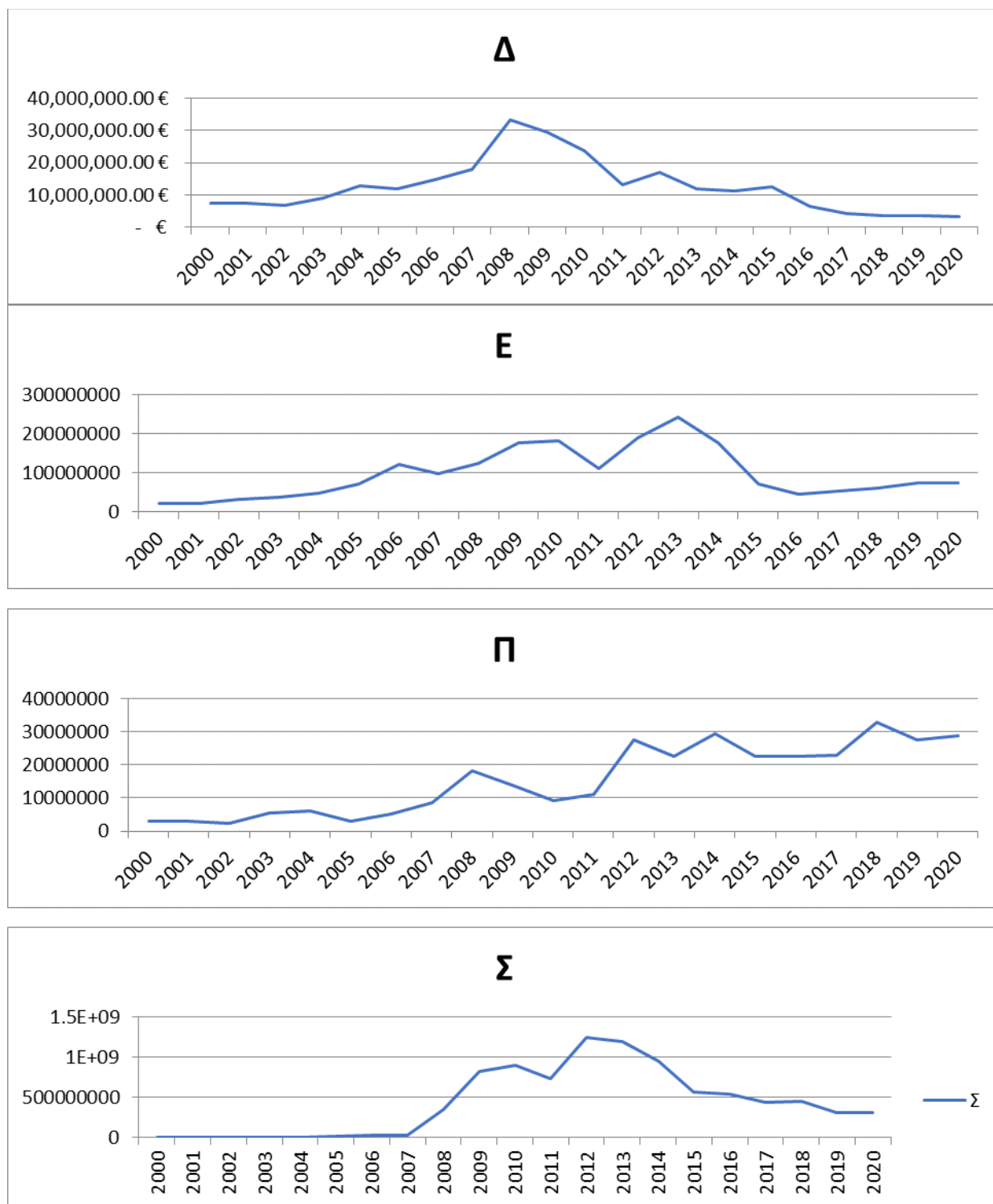
	ΤΑΜΕΙΟ			
ποσά σε €	1/1-31/12/2020	1/1-31/12/2019	1/1-31/12/2018	1/1-31/12/2017
Λειτουργικά έσοδα				
Εσοδα από εγγυητικές επιστολές	8.110.390,73	7.675.222,61		
Έσοδα από προμήθειες	406.479,45	261.667,95	6.868.213,11	6.317.863,77
Λοιπά έσοδα			207.878,95	17.840,00
Σύνολο λειτουργικών εσόδων	8.516.870,18	7.936.890,56	7.076.092,06	6.335.703,77
Λειτουργικά έξοδα				
Αμοιβές προσωπικού	(854.600,40)	(794.852,88)	(675.479,58)	(342.516,02)
Αμοιβές τρίτων	(1.905.441,93)	(1.301.102,17)	(1.090.277,21)	(729.406,27)
Παροχές τρίτων	(833.173,20)	(568.468,92)	(336.820,95)	(296.551,66)
Φοροί και τέλη			-	-
Αποτίμηση επενδύσεων σε ακίνητα	1.710.882,38	-		
Λοιπά έξοδα	(5.030.940,55)	(3.950.800,37)	(2.632.269,01)	(2.411.715,46)
Σύνολο λειτουργικών εξόδων	(6.913.273,70)	(6.615.224,34)	(4.734.846,75)	(3.780.189,41)
Αποτελέσματα προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων	1.603.596,48	1.321.666,22	2.341.245,31	2.555.514,36
Αποσβέσεις	(183.384,09)	(331.890,19)	(312.936,92)	(200.571,97)
Χρηματοοικονομικά έσοδα	6.069.744,68	5.891.690,01	4.658.568,54	3.589.802,54
Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων	(1.632.156,03)	1.506.046,39	(104.213,97)	909.185,10
Αποτελέσματα συγγενών εταιρειών	-		-	-
Αποτελέσματα περιόδου προ φόρων	5.857.801,04	8.387.512,43	6.582.662,96	6.853.930,03
Φορολογία εισοδήματος	(996.106,92)	(1.493.930,84)	1.053.898,00	(2.208.509,58)
Αποτελέσματα περιόδου μετά από φόρους	4.861.694,12	6.893.581,59	7.636.560,96	4.645.420,45
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων: κέρδη/(ζημιές) τρέχουσας χρήσης			(17.908.314,19)	9.079.968,33
Λοιπά συνολικά έσοδα χρήσης μετά φόρων	-	-	(17.908.314,19)	9.079.968,33
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα χρήσης μετά φόρων	4.861.694,12	6.893.581,59	(10.271.753,23)	13.725.388,78

Ο κύκλος εργασιών του Ταμείου στηρίζεται σχεδόν αποκλειστικά από τις εγγυητικές επιστολές που εκδίδει ενώ τα λοιπά του έσοδα προέρχονται κυρίως από την διαχείριση της περιουσίας του.

Στην συνέχεια παρέχουμε την διαχρονική εξέλιξη των εγγυητικών που εξέδωσε το Ταμείο στην σημερινή μορφή αλλά και στις προηγούμενες μορφές του και για τα έτη από το 2000 έως το 2020.

	Δ	Ε	Π	Σ
2000	7.353.917,63 €	21.609.400,35 €	2.834.075,24 €	2.175.442,37 €
2001	7.624.549,70 €	21.792.814,92 €	2.826.435,27 €	1.341.355,92 €
2002	6.875.188,49 €	31.442.966,57 €	2.458.169,01 €	2.010.428,31 €
2003	9.191.186,13 €	37.394.984,56 €	5.548.227,59 €	1.011.802,00 €
2004	12.858.912,38 €	49.516.602,88 €	6.157.689,83 €	3.460.910,12 €
2005	11.894.759,07 €	70.869.098,40 €	3.114.109,15 €	10.496.794,86 €
2006	14.769.150,81 €	120.834.302,80 €	5.279.314,64 €	20.257.656,59 €
2007	17.863.797,78 €	99.417.250,21 €	8.472.801,24 €	27.073.288,24 €
2008	33.493.772,38 €	124.254.553,75 €	18.344.079,65 €	340.309.816,71 €
2009	29.488.669,80 €	175.832.163,83 €	13.974.336,46 €	821.247.786,92 €
2010	23.904.962,15 €	181.984.242,55 €	9.215.485,40 €	894.948.194,79 €
2011	13.238.518,78 €	112.642.627,79 €	11.133.864,25 €	735.116.254,92 €
2012	16.936.511,12 €	189.036.428,11 €	27.681.884,41 €	1.244.033.625,31 €
2013	11.954.619,37 €	243.906.101,00 €	22.463.773,47 €	1.199.882.245,14 €
2014	11.454.659,52 €	177.248.963,00 €	29.514.813,19 €	955.563.227,29 €
2015	12.594.268,36 €	71.722.776,91 €	22.724.758,74 €	567.971.675,35 €
2016	6.571.099,23 €	47.021.524,62 €	22.571.359,90 €	538.399.070,64 €
2017	4.359.679,68 €	54.524.986,53 €	22.839.226,70 €	437.134.923,77 €
2018	3.740.117,68 €	61.613.591,01 €	32.971.092,69 €	446.125.172,70 €
2019	3.572.921,15 €	75.270.158,83 €	27.517.857,41 €	311.512.344,18 €
2020	3.207.564,37 €	75.546.527,98 €	28.823.560,25 €	310.192.726,26 €

Όπου Δ: εγγυητικές δεκάτων, Ε: εγγυητικές Καλής Εκτέλεσης, Π: εγγυητικές Προκαταβολών και Σ: εγγυητικές Συμμετοχής. Τα σχετικά διαγράμματα εξέλιξης έχουν ως ακολούθως:

Από την απλή παρατήρηση των σχετικών διαγραμμάτων φαίνεται ότι η έκδοση των εγγυητικών επιστολών επηρεάστηκε τόσο από την οικονομική κρίση του 2010 αλλά και από τα capital controls του 2015.

6.3 Ο κίνδυνος των εγγυητικών και η διενέργεια Προβλέψεων

Για το ίδιο διάστημα ο κίνδυνος των εγγυητικών επιστολών εμφανίζεται από την εξέλιξη των καταπτώσεων και ο περιορισμός του από τις εισπράξεις κεφαλαίου. Πρέπει να σημειωθεί για τον αναγνώστη ότι οι εγγυητικές επιστολές συμμετοχής δεν επηρεάζουν ούτε επηρεάζονται από τις καταπτώσεις μη φέροντας κάποιο ουσιαστικό κίνδυνο.

Το ταμείο ακολουθεί τις διατάξεις του IFRS 9 και η μεθοδολογία που ακολουθεί αναλύεται στη συνέχεια

Το Ταμείο Μηχανικών Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (Τ.Μ.Ε.Δ.Ε.) είναι Ν.Π.Ι.Δ., ιδρύθηκε με το άρθρο 86 παρ. 1 του ν. 4387/2016 και έχει ως σκοπό την εγγυοδοσία και πιστοδοσία των φυσικών και νομικών προσώπων που είναι εγγεγραμμένα στο μητρώο μελών του. Εντός του 2018 το Τ.Μ.Ε.Δ.Ε. εντάχθηκε ως πλήρες μέλος του Πανευρωπαϊκού Φορέα Εγγυοδοσίας AECM - European Association of Guarantee Institutions. Οι οικονομικές καταστάσεις του συντάσσονται σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς («ΔΠΧΑ»), όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σύμφωνα τώρα με την ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗΣ & ΕΛΕΓΧΩΝ στην ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ 01/2018, Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2395/2017 αναφορικά με το μεταβατικό καθεστώς για τον μετριασμό των επιπτώσεων από την εισαγωγή του ΔΠΧΑ 9 σημειώνετε «Στις 24 Ιουλίου 2014 το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων δημοσίευσε το Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) 9 Χρηματοοικονομικά Μέσα. Το ΔΠΧΑ 9 έχει ως στόχο να βελτιώσει τη χρηματοοικονομική αναφορά για τα χρηματοοικονομικά μέσα, αντιμετωπίζοντας τις ανησυχίες που προέκυψαν σε αυτόν τον τομέα κατά τη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης. Όσον αφορά την αναγνώριση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών σε χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, αντικαθιστά το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο (ΔΛΠ) 39. Η Επιτροπή ενέκρινε το ΔΠΧΑ 9 μέσω του κανονισμού (ΕΕ) 2016/2067. Σύμφωνα με τον κανονισμό αυτόν, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και οι επενδυτικές εταιρείες («ιδρύματα») που χρησιμοποιούν τα ΔΠΧΑ για την κατάρτιση των χρηματοοικονομικών τους καταστάσεων καλούνται να εφαρμόσουν το ΔΠΧΑ 9 από την

ημερομηνία έναρξης του πρώτου οικονομικού έτους που αρχίζει την **1η Ιανουαρίου 2018 ή μεταγενέστερα**.

Στο σημείο αυτό καλούμαστε να απαντήσουμε εάν το ΤΜΕΔΕ πρέπει να εφαρμόσει τις διατάξεις του ΔΠΧΠ 9 και εάν «ΝΑΙ» με ποια μεθοδολογία θα γίνει ο υπολογισμός των αναγκαίων προβλέψεων για τα χρηματοοικονομικά μέσα του Ταμείου και ειδικότερα για την εγγυοδοσία που αυτό παρέχει στα μέλη του.

6.4 Εμπίπτει το ΤΜΕΔΕ στις διατάξεις του ΔΠΧΠ 9

Το ΔΠΧΑ 9 διατηρεί τον ίδιο ορισμό χρηματοοικονομικής εγγύησης με το ΔΛΠ 39, δηλαδή ένα συμβόλαιο που απαιτεί από τον εκδότη να πραγματοποιήσει συγκεκριμένες πληρωμές για να αποζημιώσει τον κάτοχο της εγγυητικής για ζημία που υπέστη επειδή αυτός για τον οποίο εκδόθηκε η εγγυητική δεν είναι συνεπής στις υποχρεώσεις του προς τον κάτοχο της εγγυητικής.

Είναι ξεκάθαρο ότι από τις διατάξεις του ΔΠΧΠ 9 [IFRS 9 paragraph 5.5.1] η εγγυοδοσία που παρέχει προς τα μέλη του το ΤΜΕΔΕ εμπίπτει στις πρόνοιες του Λογιστικού Προτύπου.

Πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι το Ταμείο δεν είναι Χρηματοπιστωτικός Οργανισμός

6.5 Η Βάση υπολογισμού των προβλέψεων

Οι προβλέψεις συνήθως δημιουργούνται στη βάση της «υφιστάμενης ζημιάς» με βάση το ΔΠΧΑ 9 αντικαθίσταται η αρχή αυτή με την αρχή της «**αναμενόμενης ζημιάς**» («**expected loss model**»).

Με το ΔΠΧΑ 9 εισάγονται «**τρία στάδια**», στην βάση των οποίων θα σχηματίζονται οι σχετικές προβλέψεις.

Κάθε στάδιο να αντιπροσωπεύει διαφορετική πιστωτική ποιότητα των χρηματοοικονομικών μέσων του ενεργητικού στην περίπτωση μας των εγγυητικών επιστολών. Η κίνηση μεταξύ των σταδίων γίνεται ανάλογα με την αύξηση ή μείωση του πιστωτικού τους κινδύνου.

Στο στάδιο 1 ταξινομούνται δάνεια ή εγγυητικές επιστολές των οποίων ο πιστωτικός κίνδυνος δεν παρουσιάζει σημαντική αύξηση από την χρονική στιγμή χορήγησης του δανείου ή την έκδοση της εγγυητικής επιστολής.

Το Ταμείο για τις εγγυητικές επιστολές που έχει εκδώσει θα πρέπει να σχηματίζει προβλέψεις ζημιών στη βάση της πιθανότητας αθέτησης υποχρεώσεων μέσα στον επόμενο χρόνο. Για τις εγγυητικές επιστολές η αθέτηση ισοδυναμεί με την Κατάπτωση της Εγγυητικής.

Τα στάδια 2 και 3 αφορούν τα δάνεια κυρίως Πιστωτικών Ιδρυμάτων και στην περίπτωση του Ταμείου μετά από την κατάπτωση μιας εγγυητικής επιστολής που έχει εκδώσει η απαίτηση του Ταμείου εντάσσεται απευθείας στο Στάδιο Τρία και παρακολουθείται ως τέτοια ενώ άμεσα ρευστοποιούνται τα καλύμματα (εφόσον υπάρχουν) και αρχίζουν τα ένδικα μέσα. Τα λοιπά στάδια είναι:

- Στο στάδιο 2 ταξινομούνται δάνεια τα οποία δεν έχουν υποστεί απομείωση, αλλά ο πιστωτικός κίνδυνος του δανειολήπτη έχει αυξηθεί σημαντικά από τη χρονική στιγμή χορήγησης του δανείου.
- Στο στάδιο 3 ταξινομούνται δάνεια που έχουν υποστεί απομείωση. Για τα στάδια 2 και 3 το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα θα πρέπει να σχηματίζει προβλέψεις ζημιών στη βάση της πιθανότητας αθέτησης υποχρεώσεων η οποία ενδέχεται να πραγματοποιηθεί κατά την διάρκεια της εναπομείνας χρονικής περιόδου μέχρι την λήξη του δανείου.

Ως συμπέρασμα μόνο για τις ενεργές εγγυητικές επιστολές που έχει εκδώσει το Ταμείο και αφορούν χρηματοοικονομικά μέσα Σταδίου 1 θα πρέπει να σχηματίζει προβλέψεις ζημιών στη βάση της πιθανότητας αθέτησης υποχρεώσεων μέσα στον επόμενο χρόνο.

6.6 Τρόποι Υπολογισμού των προβλέψεων

ο ΔΠΧΑ 9 απαιτεί να αναγνωριστεί η απομείωση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων στο ποσό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας (expected credit loss (ECL)). Στην πραγματικότητα, υπάρχουν 2 προσεγγίσεις για αυτό:

1. Γενική προσέγγιση

Σε γενική προσέγγιση, υπάρχουν 3 στάδια ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου και θα πρέπει να αναγνωρίσετε τη ζημιά απομείωσης ανάλογα με το στάδιο ενός εν λόγω χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, όπως έχουμε αναφέρει παραπάνω.

Έτσι, η ζημιά απομείωσης είναι είτε στο ποσό της αναμενόμενης πιστωτικής απώλειας 12 μηνών (ECL) είτε στην αναμενόμενη πιστωτική απώλεια στη διάρκεια ζωής lifetime expected credit loss (ECL). Σε αυτή τη μεθοδολογία πολλά θέματα προκύπτουν που πρέπει να απαντηθούν όπως :

1. Πώς καθορίζετε σε ποιο στάδιο βρίσκεται το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο;
2. Πώς καθορίζετε πότε ο πιστωτικός κίνδυνος σε κάποιο χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο έχει αυξηθεί σημαντικά;
3. Πώς υπολογίζετε το ECL 12 μηνών και το ECL διάρκειας ζωής;
4. Πώς λαμβάνετε και ενημερώνετε τις εισόδους σας στους υπολογισμούς ECL;

Το ΔΠΧΑ 9 απαιτεί την αναγνώριση ζημιών απομείωσης που ανέρχονται σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12 μηνών στο στάδιο 1 της γενικευμένης μεθόδου.

Η ζημιά αυτή είναι η αναμενόμενη πιστωτική απώλεια που προκύπτει από ενδογενή επαναλαμβανόμενα συμβάντα για ένα χρηματοοικονομικό μέσο ή ομάδα χρηματοοικονομικών μέσων που είναι πιθανό να συμβούν εντός 12 μηνών από την ημερομηνία αναφοράς. Σε αυτήν την περίπτωση, τα έσοδα από τόκους ή προμήθειες των εγγυητικών αναγνωρίζονται βάσει της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου στην ακαθάριστη λογιστική αξία, επομένως δεν λαμβάνεται υπόψη καμία πρόβλεψη ζημίας στην αναγνώριση των εσόδων.

2. Απλοποιημένη προσέγγιση

Σε απλουστευμένη προσέγγιση, δεν χρειάζεται να προσδιορίσετε το στάδιο ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, επειδή η απώλεια απομείωσης μετριέται κατά τη διάρκεια ζωής ECL για όλα τα περιουσιακά στοιχεία και με αυτό τον τρόπο πολλά προβλήματα από τα παραπάνω απλώς εξαφανίζονται.

Ωστόσο, η απλοποιημένη προσέγγιση δεν είναι για όλους και ακόμη και αν είναι απλοποιημένη, απαιτεί κάποιους υπολογισμούς και διαδικασίες. Πρέπει να σημειωθεί ότι όλες οι εταιρείες μπορούν να εφαρμόσουν απλοποιημένη προσέγγιση, αλλά ο τύπος του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου είναι πιο σημαντικός εδώ.

Η απλοποιημένη προσέγγιση πρέπει να εφαρμόζεται στις περιπτώσεις:

1. Εμπορικές απαιτήσεις ΧΩΡΙΣ σημαντική συνιστώσα χρηματοδότησης, και
2. Συμβατικά περιουσιακά στοιχεία (Contract assets) σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 15
ΧΩΡΙΣ σημαντική συνιστώσα χρηματοδότησης

Για αυτούς τους δύο παραπάνω τύπους περιουσιακών στοιχείων δεν υπάρχει άλλη επιλογή - απλώς εφαρμόζεται η απλοποιημένη προσέγγιση.

Η απλοποιημένη μέθοδος μπορεί να εφαρμοστεί και για:

1. Εμπορικές απαιτήσεις με σημαντικό χρηματοδοτικό στοιχείο,
2. Συμβατικά περιουσιακά στοιχεία (Contract assets) σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 15 ΜΕ σημαντική συνιστώσα χρηματοδότησης, και
3. Απαιτήσεις μίσθωσης (ΔΛΠ 17 ή ΔΠΧΑ 16)

Για αυτούς τους τρεις τύπους χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, μπορεί να εφαρμοστεί είτε η απλοποιημένη είτε η γενική προσέγγιση.

3 . Η περίπτωση των Εγγυητικών Επιστολών (financial guarantee contracts (FGCs))

Στο σημείο αυτό εξετάζουμε την εφαρμογή του μοντέλου ECL που απαιτεί το ΔΠΧΑ 9 στις εγγυητικές επιστολές (FGCs). Ο υπολογισμός του ECL βάσει του ΔΠΧΑ 9 είναι διαφορετικός από το ποσό πρόβλεψης του ΔΛΠ 37. Σύμφωνα με το ΔΛΠ 37, μια πρόβλεψη δεν αναγνωρίζεται έως ότου είναι πιθανή εκροή πόρων και το ποσό είναι αξιόπιστα μετρήσιμο. Ωστόσο, σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9, δεν υπάρχει «πιθανό» όριο. **Αντί αυτού, απαιτείται τουλάχιστον 12 μήνες ECL για αναγνώριση ανά πάσα στιγμή.** Επιπλέον, σύμφωνα με το ΔΛΠ 37, το ποσό της πρόβλεψης βασίζεται στην καλύτερη εκτίμηση, ενώ το ΔΠΧΑ 9 το ECL είναι ένα μελλοντικό σταθμισμένο μέτρο πιθανότητας που πρέπει να αντικατοπτρίζει την πιθανότητα εμφάνισης ζημίας (ακόμη και αν είναι πολύ απίθανο). Ο τρόπος της εκτίμησης της πρόβλεψης είναι κατ' ελάχιστο ECL 12 μηνών με Προβλεπόμενη και σταθμισμένη πιθανότητα.

6.7 Η μέθοδος που ακολουθεί το Ταμείο για το σχηματισμό της

Πρόβλεψης με βάση το ΔΠΧΑ 9 και ο υπολογισμός της για τη χρήση 2020

Το Ταμείο αναγνωρίζει πιστωτικό κίνδυνο για όλα τα είδη των εγγυητικών επιστολών εκτός των εγγυητικών επιστολών συμμετοχής.

Για κάθε είδος εγγυητικής επιστολής σε χρήση, παρακολουθεί κατά την ημερομηνία αναφοράς το ποσό και το έτος που αυτή έχει εκδοθεί. Για την ημερομηνία αναφοράς

	Εγγυητικές σε Χρήση (Ενεργές)			
	Α	Β	Γ	Δ
Πριν το 2010	8.563.691 €	70.648.649 €	7.276.150 €	596.635 €
2010	1.396.042,69 €	15.964.040,47 €	377.154,77 €	137.085,00 €
2011	897.136,19 €	12.075.801,03 €	867.309,27 €	
2012	1.562.578,28 €	16.208.141,33 €	343.168,81 €	
2013	878.567,79 €	28.737.130,32 €	401.590,51 €	309.600,00 €
2014	1.016.680,39 €	32.051.967,22 €	703.054,79 €	185.802,00 €
2015	1.134.641,34 €	20.669.417,21 €	1.112.829,64 €	597.952,90 €
2016	1.506.892,98 €	18.349.087,97 €	441.673,81 €	3.505.344,58 €
2017	1.441.851,18 €	33.201.682,38 €	6.336.725,20 €	131.822,41 €
2018	1.576.903,93 €	45.064.029,04 €	12.814.093,43 €	3.914.820,25 €
2019	2.073.137,52 €	63.896.079,80 €	19.032.035,14 €	26.129.634,89 €
2020	2.996.529,06 €	73.697.414,40 €	26.054.437,10 €	248.463.729,30 €
Σύνολο	25.044.652,65	430.563.440,16	75.760.222,63	283.972.425,89

31/12/2020 δίδεται ο παρακάτω Πίνακας

Εντάσσει το σύνολο των εγγυητικών επιστολών σε χρήση εκτός των εγγυητικών Συμμετοχής στο Στάδιο 1 του ΔΠΧΑ 9 για τον υπολογισμό του ECL σύμφωνα με τη Γενική Προσέγγιση.

Ο πιστωτικός κίνδυνος αναγνωρίζεται όπως έχουμε αναφέρει παραπάνω για τις εγγυητικές επιστολές ως το ποσό που υποχρεώθηκε να καταβάλλει ο εκδότης (Καταπτώσεις).

Προς τούτο το ταμείο κατά την ημερομηνία αναφοράς παρακολουθεί τις καταπτώσεις των εγγυητικών κατά τον χρόνο που συνέβησαν, ανεξάρτητα αν σε μεταγενέστερο χρόνο αυτές πληρώθηκαν γιατί οι σχετικές απαιτήσεις που έχουν γεννηθεί έχουν μεταφερθεί στο Στάδιο 3 των ΔΠΧΑ 9.

Για να εξαχθεί η πιθανότητα μελλοντικής αθέτησης (Default Rate or PD) διαιρούμε τις καταπτώσεις με το ποσό των εγγυητικών σε χρήση θεωρώντας ότι οι εγγυητικές σε χρήση θα ακολουθήσουν το ίδιο ποσοστό αθέτησης με αυτές που κατέπεσαν ιστορικά και είναι ακόμη ενεργές στο Στάδιο 3.

Ο παραπάνω κίνδυνος μειώνεται με τις εισπράξεις κεφαλαίου από τις εγγυητικές σε χρήση και ανά έτος. Το αντίστοιχο ποσοστό εισπράξεων προκύπτει από την διαίρεση των

εισπράξεων κεφαλαίου προς το ποσό των εγγυητικών σε χρήση ανά έτος. Παρέχεται ο

	Δ+Ε+Π	ΚΑΤΑΠΤΩΣΕΙΣ / ΕΤΟΣ	Ποσοτό καταπτώσεων %	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	Ποσοτό εισπράξεων %
Πριν το 2010	86.488.490,45	4.240.346,37	4,90%	222.124,70	0,26%
2010	17.737.237,93	1.015.830 €	5,73%	275.091 €	1,55%
2011	13.840.246,49	975.344 €	7,05%	79.025 €	0,57%
2012	18.113.888,42	328.397 €	1,81%	177.506 €	0,98%
2013	30.017.288,62	417.672 €	1,39%	141.392 €	0,47%
2014	33.771.702,40	1.607.271 €	4,76%	514.416 €	1,52%
2015	22.916.888,19	932.262 €	4,07%	186.381 €	0,81%
2016	20.297.654,76	622.152 €	3,07%	153.284 €	0,76%
2017	40.980.258,76	716.392 €	1,75%	224.201 €	0,55%
2018	59.455.026,40	747.631 €	1,26%	270.606 €	0,46%
2019	85.001.252,46	1.923.583 €	2,26%	309.375 €	0,36%
2020	102.748.380,56	2.947.878 €	2,87%	590.337 €	0,57%
Σύνολο	531.368.315,44	16.474.759,11	3,10%	3.143.737,94	0,59%

σχετικός πίνακας των στοιχείων και των υπολογισμών.

Για σκοπούς υπολογισμού της Πρόβλεψης για καταπτώσεις Ε/Ε εξάγουμε τον αριθμητικό μέσο όρο στο ποσοστό των καταπτώσεων που είναι η πλέον συντηρητική προσέγγιση από αυτόν αφαιρούμε τον αριθμητικό μέσο του ποσοστού εισπράξεων χωρίς να λαμβάνουμε υπόψη τη χρήση της ημερομηνίας αναφοράς για συντηρητικούς και πάλι

Υπολογισμός πρόβλεψης		
(1)	Μέσο ποσοστό καταπτώσεων	3,10%
(2)	Μέσο ποσοστό εισπράξεων	0,59%
(3)=(1)-(2)	Default Rate	2,51%
(4)	Εγγυητικές σε Χρήση	531.368.315,44
(5)=(3)*(4)	Πρόβλεψη ΔΠΧΑ 9	13.331.021,17

λόγους και με το ποσοστό που προκύπτει πολλαπλασιάζουμε της εγγυητικές σε χρήση την ημερομηνία αναφοράς. Ο σχετικός υπολογισμός παρέχεται στο παρακάτω πίνακα:

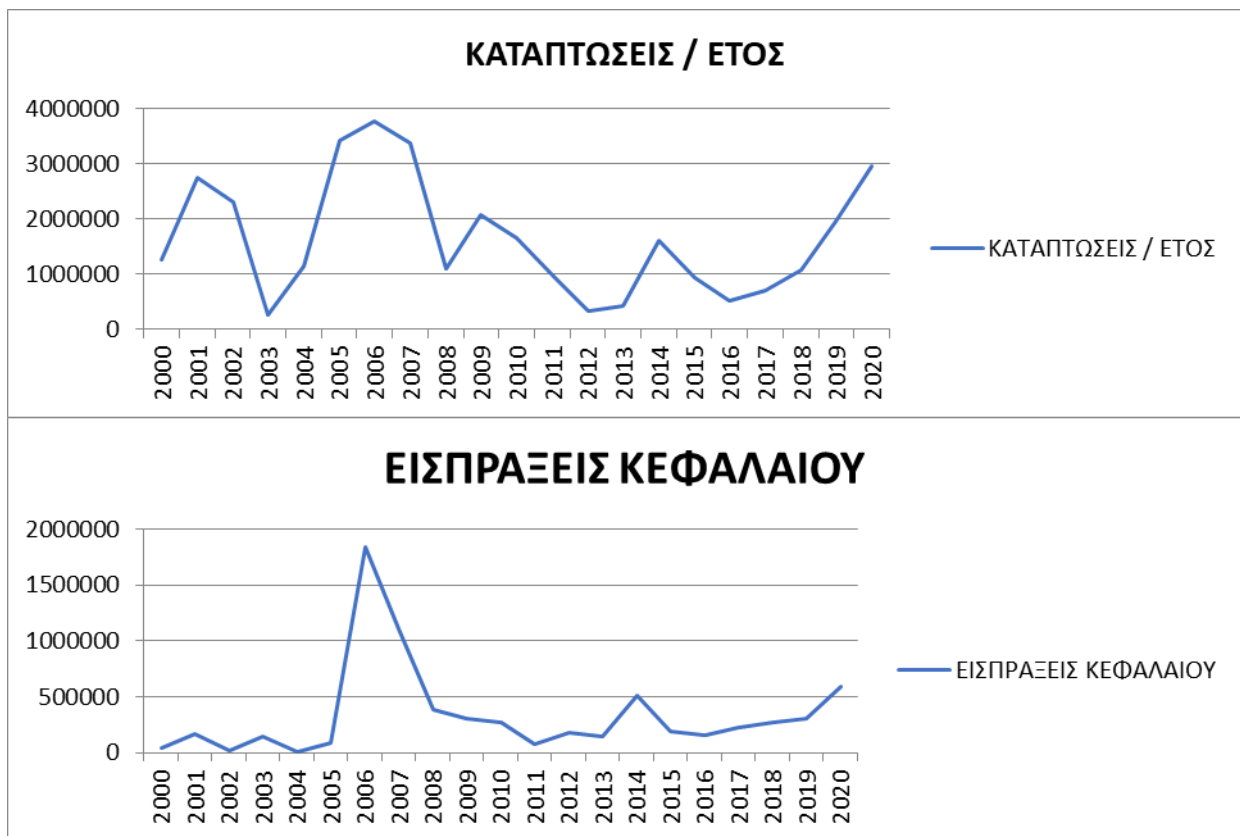
6.8 Κείμενο γνωστοποίησης στις Οικονομικές Καταστάσεις (disclosure)

Κατά την ημερομηνία αναφοράς το Ταμείο υπολόγισε βάσει των διατάξεων του ΔΠΧΑ 9 τις προβλέψεις για καταπτώσεις Ε/Ε. Για τον υπολογισμό των αναγκαίων προβλέψεων εξήχθη το Default Rate με βάση τα Ιστορικά Στοιχεία 10ετίας λαμβανομένων υπόψιν εκτός του Ιστορικού ποσοστού των Καταπτώσεων και αυτό των εισπράξεων κεφαλαίου.

Το ποσοστό του Default Rate, επί των Εγγυητικών Επιστολών σε Χρήση (ενεργών), ανήλθε σε 2,51%, για τη χρήση του 2020, και το ποσό του αναμενόμενου πιστωτικού

κινδύνου (Expected Credit Loss), ανήλθε σε ευρώ 13.331.021,17. Η αναγκαία πρόβλεψη συμπληρώθηκε έναντι της σχηματισμένης στη χρήση 2019, επιβαρύνοντας επιπλέον τα αποτελέσματα χρήσης στα λοιπά λειτουργικά έξοδα με το ποσό των ευρώ 998.979,39.

Οι εξελίξεις των καταπτώσεων και των εισπράξεων κεφαλαίου εμφανίζονται στα παρακάτω διαγράμματα

Όπως παρατηρούμε οι εισπράξεις συσχετίζονται με τις καταπτώσεις με την εκτιμώμενη συνάρτηση να έχει ως ακολούθως :

ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ								
Στατιστικά παλινδρόμησης								
Πολυπλάσι R	0,606181336							
R Τετράγωνο	0,367455813							
Προσαρμοσμένο R Τετράγωνο	0,334164013							
Τυπικό σφάλμα	344564,5526							
Μέγεθος δείγματος	21							
ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗΣ								
	βαθμοί ελευθερίας	SS	MS	F	Σημαντικότητα F			
Παλινδρόμηση	1	1,31042E+12	1,31042E+12	11,03742723	0,003581087			
Υπόλοιπο	19	2,25577E+12	1,18725E+11					
Σύνολο	20	3,56619E+12						
	Συντελεστές	Τυπικό σφάλμα	t	τιμή-P	Κατώτερο 95%	Υψηλότερο 95%	Κατώτερο 95,0%	Υψηλότερο 95,0%
Τεταγμένη επί την αρχή	-53333,98206	139080,3459	-0,383476053	0,705623984	-344432,4909	237764,5268	-344432,4909	237764,5268
ΚΑΤΑΠΤΩΣΕΙΣ / ΕΤΟΣ	0,236199023	0,071095837	3,322262367	0,003581087	0,087393727	0,385004319	0,087393727	0,385004319

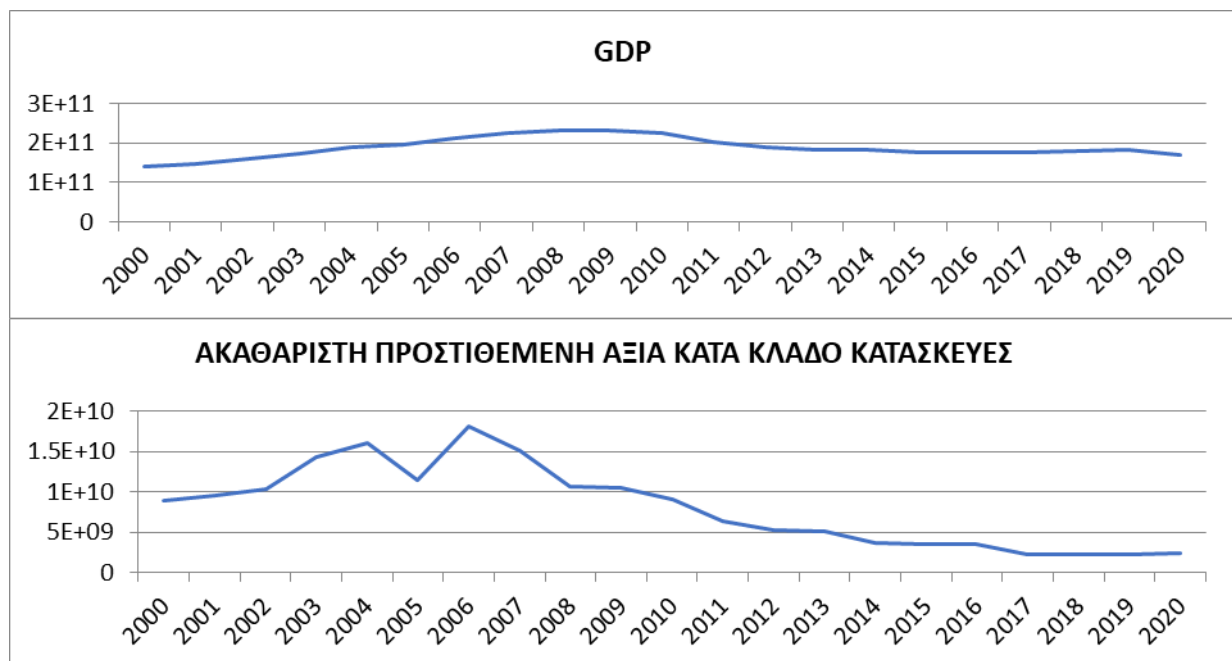
Εισπράξεις Κεφαλαίου = $-53333,98206^* + 0,236199023^{***} * \text{Καταπτώσεις}$

Δηλαδή διαχρονικά εισπράττεται ανά έτος το 23,62% των εκάστοτε ετησίων καταπτώσεων. Σωρευτικά μπορούμε να ισχυριστούμε ότι μια κατάπτωση θα εισπραχθεί ή θα διαγραφεί σε 4,2 έτη.

6.9 Εξωγενείς μεταβλητές

Οι εγγυητικές εξαρτώνται από την εν γένει ανάπτυξη της οικονομίας καθώς και από την εξέλιξη της προστιθέμενης δαπάνης του κατασκευαστικού κλάδου.

Οι διαγραμματική παρουσίαση των δύο αυτών εξωγενών μεταβλητών έχει ως ακολούθως:

Όπως παρατηρούμε οι παραπάνω μεταβλητές συσχετίζονται με την εκτιμώμενη συνάρτηση να έχει ως ακολούθως

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ							
Στατιστικά παλινδρόμησης							
Πολυπλάσιό R	0,344423459						
R Τετράγωνο	0,118627519						
Προσαρμοσμένο R Τετράγωνο	0,072239494						
Τυπικό σφάλμα	4802135795						
Μέγεθος δείγματος	21						
ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗΣ							
	βαθμοί ελευθερίας	SS	MS	F	Σημαντικότητα F		
Παλινδρόμηση	1	5,89724E+19	5,89724E+19	2,557287533	0,126283856		
Υπόλοιπο	19	4,3815E+20	2,30605E+19				
Σύνολο	20	4,97122E+20					
	Συντελεστές	Τυπικό σφάλμα	t	τιμή-P	Κατώτερο 95%	Υψηλότερο 95%	
Τεταγμένη επί την αρχή	-4300245595	7841479365	-0,548397234	0,589805436	-20712650493	12112159302	-20712650493
GDP	0,066277881	0,041445638	1,599152129	0,126283856	-0,020468837	0,153024598	-0,020468837
					Κατώτερο 95%	Υψηλότερο 95%	Κατώτερο 95,0%
							Υψηλότερο 95,0%

$$\text{Ακαθάριστη Προστιθέμενη Δαπάνη Κατασκευαστικού Κλάδου} = -4300245595,25^* + 0,066277881^{**} * \text{GDP}$$

6.10 Στατιστική Ανάλυση μεγεθών και αιτιώδεις συναρτήσεις

Στη συνέχεια παρέχουμε την Descriptive Statistics & Correlation matrix

	Δ	Ε	Π	Σ	ΚΑΤΑΠΤΩΣΕΙΣ / ΕΤΟΣ	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	GDP	GDP Growth	ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
Δ	1								
Ε	0,56132451	1							
Π	-0,180880449	0,333256089	1						
Σ	0,282792146	0,82392268	0,607351885	1					
ΚΑΤΑΠΤΩΣΕΙΣ / ΕΤΟΣ	0,026287099	-0,130286376	-0,38434142	-0,501532053	1				
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	0,168250608	0,19027439	-0,035944487	-0,183847324	0,606181136	1			
GDP	0,817632744	0,578943256	0,005783222	0,267876741	0,177548286	0,409540769	1		
GDP Growth	-0,052809414	-0,512268574	-0,608663969	-0,771264089	0,278032457	0,183097687	-0,150231211	1	
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	0,423692689	-0,088111288	-0,808156072	-0,535283776	0,418906165	0,39295846	0,344423459	0,679514073	1

	Δ	Ε	Π	Σ	ΚΑΤΑΠΤΩΣΕΙΣ / ΕΤΟΣ	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ
Μέσος	12.521.372,65	97.308.669,84	15.546.043,55	422.393.559,16	1.645.713,11	335.381,85
Τυπικό σφάλμα	1.794.496,75	13.865.136,47	2.304.340,30	91.057.267,22	236.484,01	92.146,18
Διμεσός	11.694.759,07	75.270.158,83	13.974.336,46	340.309.816,71	1.248.542,12	286.380,58
Μέση απόκλιση τετραγώνου	8.223.417,20	63.538.037,38	10.559.813,87	417.276.819,62	1.083.705,88	422.266,83
Κόρυση	1,25	0,28	1,59	0,78	0,81	8,15
Ασυμμετρία	1,23	0,81	0,16	0,62	0,60	2,72
Εύρος	30.286.208,01	222.296.700,65	30.512.923,68	1.243.021.823,31	3.485.622,26	1.826.587,41
Ελάχιστο	3.207.564,37	21.609.400,35	2.458.169,01	1.011.802,00	271.505,24	11.148,58
Μέγιστο	33.493.772,38	243.906.101,00	32.971.092,69	1.244.033.625,31	3.757.127,50	1.837.735,99

Επικεντρώνουμε την ανάλυσή μας στις αιτιώδεις σχέσεις με τη μεγαλύτερη συσχέτιση μεταξύ των μεταβλητών μας.

Οι εγγυητικές καλής εκτέλεσης συσχετίζονται με το GDP

E									
Στατιστικά παλινδρόμησης									
Πολυαπλό R	0,578943256								
R Τετράγωνο	0,335175293								
Προσαρμοσμένο R Τετράγωνο	0,300184519								
Τυπικό σφάλμα	53152729,15								
Μέγεθος δείγματος	21								
ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗΣ									
	βαθμοί ελευθερίας	SS	MS	F	Σημαντικότητα F				
Παλινδρόμηση	1	2,70626E+16	2,70626E+16	9,578961959	0,005961312				
Υπόλοιπο	19	5,3679E+16	2,82521E+15						
Σύνολο	20	8,07416E+16							
	Συντελεστές	Τυπικό σφάλμα	t	τιμή-P	Κατώτερο 95%	Υψηλότερο 95%	Κατώτερο 95,0%	Υψηλότερο 95,0%	
Τεταγμένη επί την αρχή	-168908040,7	86793886,43	-1,946082237	0,066587942	-350569732,4	12753650,98	-350569732,4	12753650,98	
GDP	0,001419807	0,000458744	3,094989816	0,005961312	0,000459645	0,002379968	0,000459645	0,002379968	

$$E = -168908040,7^{**} + 0,001419807^{***} * \text{GDP}$$

Οι εγγυητικές συμμετοχής συσχετίζονται με τις εγγυητικές καλής εκτέλεσης

Σ									
Στατιστικά παλινδρόμησης									
Πολυαπλό R	0,82392268								
R Τετράγωνο	0,678848583								
Προσαρμοσμένο R Τετράγωνο	0,661945877								
Τυπικό σφάλμα	242614849,1								
Μέγεθος δείγματος	21								
ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗΣ									
	βαθμοί ελευθερίας	SS	MS	F	Σημαντικότητα F				
Παλινδρόμηση	1	2,36402E+18	2,36402E+18	40,16212419	4,41955E-06				
Υπόλοιπο	19	1,11838E+18	5,8862E+16						
Σύνολο	20	3,4824E+18							
	Συντελεστές	Τυπικό σφάλμα	t	τιμή-P	Κατώτερο 95%	Υψηλότερο 95%	Κατώτερο 95,0%	Υψηλότερο 95,0%	
Τεταγμένη επί την αρχή	-104142911,2	98518974,54	-1,057084807	0,303728724	-310345494,3	102059671,9	-310345494,3	102059671,9	
E	5,410992373	0,853824445	6,337359402	4,41955E-06	3,623917276	7,198067471	3,623917276	7,198067471	

$$\Sigma = -104142911,2^* + 5,410992373^{****} * E$$

Δηλαδή ο πολλαπλασιαστής των εγγυητικών επιστολών συμμετοχής για κάθε ευρώ εγγυητικής καλής εκτέλεσης είναι 5,41 ενώ κατά τα στατιστικά αποτελέσματα είναι πολύ ισχυρά.

Επίσης οι εγγυητικές επιστολές Δεκάτων και Προκαταβολών συσχετίζονται με τις εγγυητικές επιστολές καλής εκτέλεσης άλλα με όχι τόσο ισχυρά στατιστικά-εκτιμητικά μεγέθη.

Δ								
Στατιστικά παλινδρόμησης								
Πολλαπλό R	0,56132451							
R Τετράγωνο	0,315085205							
Προσαρμοσμένο R Τετράγωνο	0,279037058							
Τυπικό σφάλμα	6982465,439							
Μέγεθος δείγματος	21							
ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗΣ								
	βαθμοί ελευθερίας	SS	MS	F	Σημαντικότητα F			
Παλινδρόμηση	1	4,2615E+14	4,2615E+14	8,740676873	0,008105456			
Υπόλοιπο	19	9,26342E+14	4,87548E+13					
Σύνολο	20	1,35249E+15						
	Συντελεστές	Τυπικό σφάλμα	t	τιμή-P	Κατώτερο 95%	Υψηλότερο 95%	Κατώτερο 95,0%	Υψηλότερο 95,0%
Τεταγμένη επί την αρχή	5451947,997	2835380,181	1,922827857	0,069621713	-482570,9124	11386466,91	-482570,9124	11386466,91
E	0,072649484	0,024573103	2,956463575	0,008105456	0,021217388	0,12408158	0,021217388	0,12408158
Π								
Στατιστικά παλινδρόμησης								
Πολλαπλό R	0,33356089							
R Τετράγωνο	0,111126282							
Προσαρμοσμένο R Τετράγωνο	0,064343455							
Τυπικό σφάλμα	10214438,39							
Μέγεθος δείγματος	21							
ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗΣ								
	βαθμοί ελευθερίας	SS	MS	F	Σημαντικότητα F			
Παλινδρόμηση	1	2,47833E+14	2,47833E+14	2,375364825	0,13975327			
Υπόλοιπο	19	1,98236E+15	1,04335E+14					
Σύνολο	20	2,23019E+15						
	Συντελεστές	Τυπικό σφάλμα	t	τιμή-P	Κατώτερο 95%	Υψηλότερο 95%	Κατώτερο 95,0%	Υψηλότερο 95,0%
Τεταγμένη επί την αρχή	10154881,38	4147792,269	2,448261802	0,024236836	1473452,402	18836310,35	1473452,402	18836310,35
E	0,05402691	0,035947252	1,541221861	0,13975327	-0,019835772	0,130641155	-0,019835772	0,130641155

$$\Delta = 5451947,997^* + 0,072649484^{**} * E$$

$$\Pi = 10154881,38^* + 0,055402691^* * E$$

Τέλος παρατηρείται συσχέτιση μεταξύ των καταπτώσεων και της ακαθάριστη προστιθέμενης δαπάνης του κατασκευαστικού κλάδου.

ΚΑΤΑΠΤΟΣΕΙΣ / ΕΤΟΣ								
Στατιστικά παλινδρόμησης								
Πολλαπλό R	0,418906165							
R Τετράγωνο	0,175482375							
Προσαρμοσμένο R Τετράγωνο	0,13208671							
Τυπικό σφάλμα	1009600,596							
Μέγεθος δείγματος	21							
ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗΣ								
	βαθμοί ελευθερίας	SS	MS	F	Σημαντικότητα F			
Παλινδρόμηση	1	4,12179E+12	4,12179E+12	4,043776655	0,058742051			
Υπόλοιπο	19	1,93666E+13	1,01929E+12					
Σύνολο	20	2,34884E+13						
	Συντελεστές	Τυπικό σφάλμα	t	τιμή-P	Κατώτερο 95%	Υψηλότερο 95%	Κατώτερο 95,0%	Υψηλότερο 95,0%
Τεταγμένη επί την αρχή	905696,0588	428907,8952	2,111632984	0,048190021	7981,518922	1803410,599	7981,518922	1803410,599
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ	9,10567E-05	4,52812E-05	2,010914383	0,058742051	-3,71803E-06	0,000185831	-3,71803E-06	0,000185831

$\text{Καταπτώσεις} = 905696,0588^* + 9,10567\text{E-}05^* \cdot \text{Ακαθάριστη Προστιθέμενη Δαπάνη Κατασκευαστικού Κλάδου}$

6.11 Η συσχέτιση των εσόδων με τις εγγυητικές

Προς έλεγχο των αποδόσεων των εγγυητικών κατασκευάσαμε τον παρακάτω πίνακα:

Έσοδα στο σύνολο των Εγγυητικών				
	ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΑ ΕΣΟΔΑ	ΕΓΓΥΗΤΙΚΕΣ Δ+Ε+Π	ΕΓΓΥΗΤΙΚΕΣ Σ	ΕΓΓΥΗΤΙΚΕΣ ΣΥΝΟΛΟ
2017	6.335.703,77	81.723.892,91	437.134.923,77	518.858.816,68
2018	7.076.092,06	98.324.801,38	446.125.172,70	544.449.974,08
2019	7.936.891,02	106.360.937,39	311.512.344,18	417.873.281,57
2020	8.881.759,22	107.577.652,60	310.192.726,26	417.770.378,86
Αριθμοδείκτες Απόδοσης	2017	7,75%	1,45%	1,22%
	2018	7,20%	1,59%	1,30%
	2019	7,46%	2,55%	1,90%
	2020	8,26%	2,86%	2,13%

Όπως παρατηρούμε οι αριθμοδείκτες απόδοσης παραμένουν σχετικά σταθεροί και κυμαίνονται για τις εγγυητικές με κίνδυνο από 7,2 έως 8,2, άρα μπορούμε να υποθέσουμε έναν μέσο συντελεστή 7,5% συντηρητικά για να αφήσουμε και μία επίδραση στα αποτελέσματα των εγγυητικών συμμετοχής.

Από τις διαφορές της τρίτης με την τέταρτη στήλη (συντελεστές απόδοσης) με αναγωγή υπολογίστηκε ότι η επίδραση στα αποτελέσματα των εγγυητικών συμμετοχής είναι 0,5%.

6.12 Υπόδειγμα πρόβλεψής μελλοντικών αποτελεσμάτων του ταμείου

Με την χρήση των ανωτέρω εκτιμήσεων και με επιλεγμένους αριθμοδείκτες από τις οικονομικές καταστάσεις που παρουσιάστηκαν παραπάνω μπορούμε να εξετάσουμε την επίπτωση στα αποτελέσματα από μια μεταβολή των εξωγενών μεταβλητών GDP & Ακαθάριστη Προστιθέμενη Δαπάνη του κατασκευαστικού κλάδου.

Αριθμοδείκτες των λειτουργικών εξόδων προς τα έσοδα από εγγυητικές.

Αριθμοδείκτες στις ακαθάριστες πωλήσεις				
Σύνολο λειτουργικών εσόδων	100%	100%	100%	100%
	1/1-31/12/2020	1/1-31/12/2019	1/1-31/12/2018	1/1-31/12/2017
Λειτουργικά έξοδα				
Αμοιβές προσωπικού	-10%	-10%	-10%	-5%
Αμοιβές τρίτων	-22%	-16%	-15%	-12%
Παροχές τρίτων	-10%	-7%	-5%	-5%
Φοροί και τέλη	0%	0%	0%	0%
Αποτίμηση επενδύσεων σε ακίνητα	20%			
Λοιπά έξοδα	-59%	-50%	-37%	-38%
Σύνολο λειτουργικών εξόδων	-81%	-83%	-67%	-60%
Αποτελέσματα προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων	19%	17%	33%	40%

Επειδή το έτος 2017 είναι το έτος ίδρυσης του ταμείου, θεωρούμε ότι οι πλέον αντικειμενικοί αριθμοδείκτες λόγω της μετέπειτα οργάνωσης του, είναι αυτοί που εμφανίζονται στην στήλη του 2020.

- $E = -168908040,7^{**} + 0,001419807^{***} * GDP$
- $\text{Εισπράξεις Κεφαλαίου} = -53333,98206^{*} + 0,236199023^{***} * \text{Καταπτώσεις}$
- $\Sigma = -104142911,2^{*} + 5,410992373^{****} * E$

Για τα ποσά των εγγυητικών Δεκάτων και προκαταβολών θεωρούμε ότι αυτά θα παραμείνουν σταθερά ή θα μεταβληθούν κατά 5% όσο και το ΑΕΠ, την οποία μεταβολή την θεωρούμε και για όλες τις άλλες μεταβλητές.

	GDP	ALPHA
2020	168.286.025.787 €	
ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2020-2021/ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΗΣ	5%	
EXPECTED 2021F	176.700.327.077 €	

ΠΟΛ/ΣΤΗΣ ΚΑΛΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΣΤΟ ΑΕΠ	0,001419807	
ΕΓΓΥΗΤΙΚΕΣ ΚΑΛΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ 2020-2021	81.972.321 €	-168908040,7

ΠΟΛ/ΣΤΕΣ - ΒΕΤΑ ΠΔΣ ΕΝΑΝΤΙ ΤΟΥ Ε

ΒΕΤΑ Σ	5,410992373	-104.142.911,20
ΒΕΤΑ Δ	0,072649484	5.451.948,00
ΒΕΤΑ Π	0,055402691	10.154.881,38

ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ 2020-2021

EXPECTED Σ 2021F	629.666.833 €
EXPECTED Δ 2021F	3.367.943 €
EXPECTED Π 2021F	28.823.561 €

ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΕΣ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΓΥΗΤΙΚΕΣ

ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ Δ+Π+Ε	7,5%
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ Σ	0,5%

ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΓΥΗΤΙΚΕΣ		
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ Δ+Π+Ε	7.991.468 €	
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ Σ	3.148.334 €	
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΓΥΗΤΙΚΕΣ	11.139.801,9 €	
Λειτουργικά έξοδα		
Αμοιβές προσωπικού	-1.670.970,282 €	-15%
Αμοιβές τρίτων	-2.227.960,376 €	-20%
Παροχές τρίτων	-1.113.980,188 €	-10%
Λοιπά έξοδα	-3.341.940,564 €	-30%
Σύνολο λειτουργικών εξόδων	-8.354.851,410 €	
Αποτελέσματα προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων	2.784.950,5 €	

ΕΒΙΔΤΑ/ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ	25,00%
-----------------------------	--------

Στην πλήρη ανάπτυξη του το ταμείο, εντός της χρήσης 2020/2021 υποθέτουμε ότι θα διαπιστώσει ποσοστά λειτουργικών εξόδων στο σύνολο των εσόδων από εγγυητικές τα περιγραφόμενα παραπάνω. Με μία αύξηση του ΑΕΠ κατά 5%, το EBITDA θα διαμορφωθεί στα 2,784,950 ευρώ και με συντελεστή EBITDA 25%.

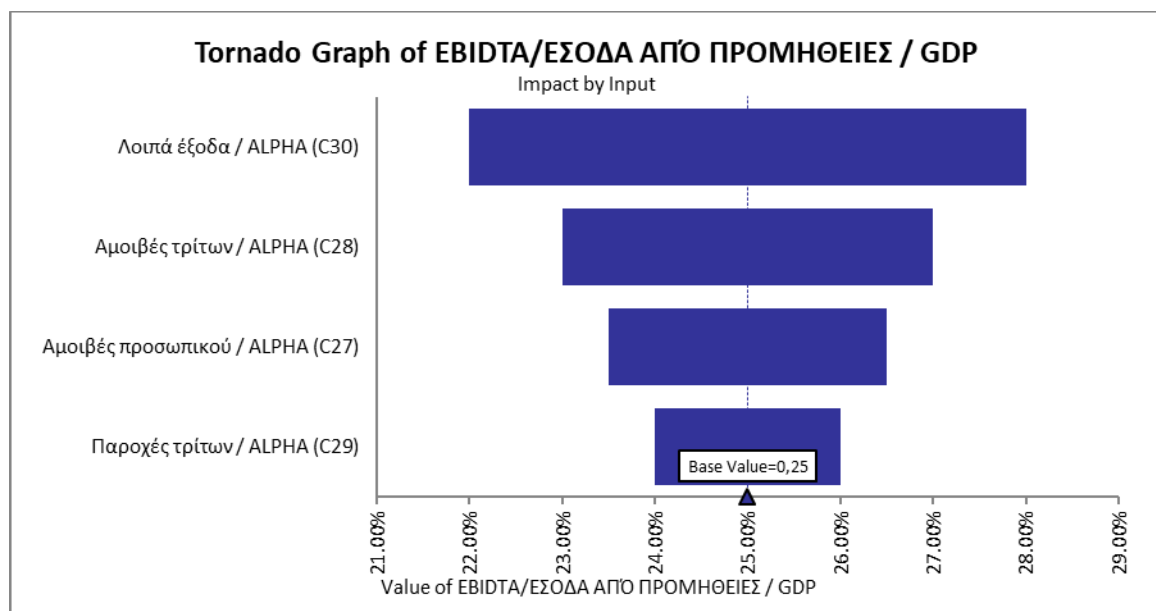
Από την ανωτέρω άσκηση η αναπτυχθείσα μεθοδολογία πρόβλεψης EBITDA εκτός από την λογιστική συνέπεια έχει και στρατηγικό χαρακτήρα/χρησιμότητα.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η περιουσία του ταμείου όπως αυτή εμφανίζεται στην Καθαρή Θέση αλλά και στα επιμέρους στοιχεία του Ενεργητικού (χαρτοφυλάκια μετοχών, ακινήτων & χρηματικών διαθεσίμων μεγάλου ποσού.), προσαυξάνει τα συνολικά έσοδα του ταμείου μετά από μία ενεργή διαχείριση τους.

Δεν έχουμε υπεισέλθει στην ανάλυση αυτή, γιατί δεν αφορά αυτό καθαυτό το περιεχόμενο της παρούσα διπλωματικής εργασίας.

6.13 Έλεγχος Αποτελεσμάτων

Στο παρόν σημείο θα αναλυθούν οι παράγοντες που επηρεάζουν το αποτέλεσμα της παραπάνω εφαρμογής/πρόβλεψης του πολλαπλασιαστή EBITDA. Οι μεταβλητές αυτές είναι το ο ρυθμός αύξησης του GDP, καθώς και τα ποσοστά μεταβολής των κύριων εξόδων, σε συνάρτηση των ακαθάριστων εσόδων που έχουν προβλεφθεί. Τα ποσοστά αύξησης των εσόδων παραμένουν σταθερά και τα θεωρούμε 7,5% για τις εγγυητικές καλής εκτέλεσης και 0,5% για α ΔΠΣ. Αυτό που επηρεάζεται είναι οι τιμές των εγγυητικών, καθώς οι εγγυητικές καλής εκτέλεσης εξαρτώνται από το εκτιμώμενο GDP ενώ οι ΠΔΣ θεωρούμε, όπως και παρουσιάστηκε παραπάνω ότι μεταβάλλονται με ένα ρυθμό ίδιο με τον ρυθμό του GDP.

What-If Analysis Summary for Output EBIDTA/ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ / GDP

Top 4 Inputs Ranked By Change in Actual Value

Rank	Input Name	Worksheet	Cell	Minimum			Maximum			Input
				Output	Change (%)	Input	Output	Change (%)	Input	
				Value	Change (%)	Value	Value	Change (%)	Value	Base Value
1	Λοιπά έξοδα / ALPHA (C30)	Sheet2	C30	22.00%	-12.00%	-33%	28.00%	12.00%	-27%	-30%
2	Αμοιβές τρίτων / ALPHA (C28)	Sheet2	C28	23.00%	-8.00%	-22%	27.00%	8.00%	-18%	-20%
3	Αμοιβές προσωπικού / ALPHA (C27)	Sheet2	C27	23.50%	-6.00%	-17%	26.50%	6.00%	-14%	-15%
4	Παροχές τρίτων / ALPHA (C29)	Sheet2	C29	24.00%	-4.00%	-11%	26.00%	4.00%	-9%	-10%

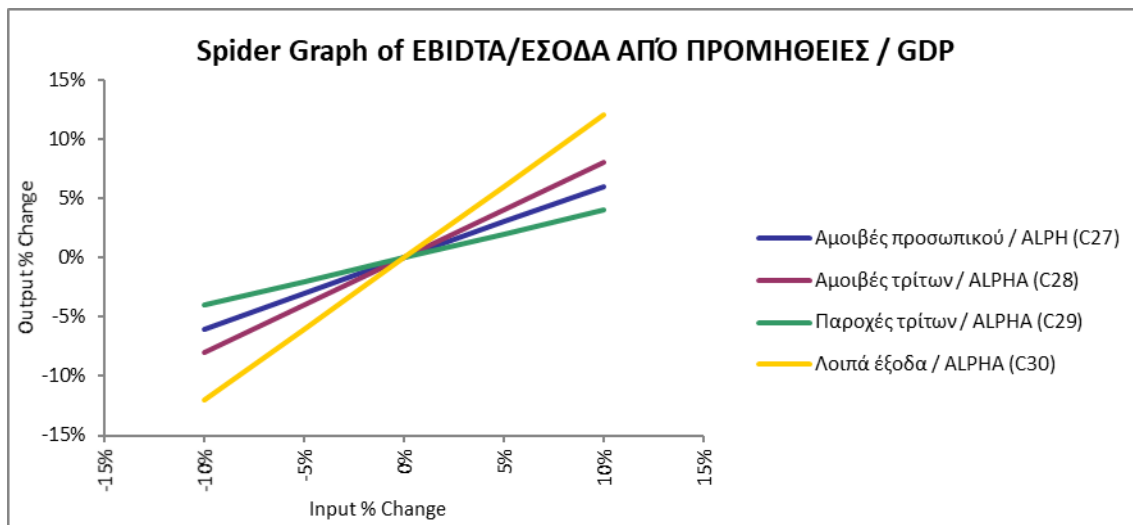
Από το παραπάνω διάγραμμα, παρατηρούμε ότι ο πολλαπλασιαστής EBIDTA επηρεάζεται σημαντικά από το επίπεδο των εξόδων.

Πιο συγκεκριμένα την μεγαλύτερη επίδραση την ασκούν τα Λοιπά Έξοδα, ακολουθούν οι Αμοιβές Τρίτων, οι Αμοιβές Προσωπικού ενώ την λιγότερη επίδραση την έχουν οι Παροχές τρίτων. Η μικρότερη τιμή που μπορεί να πάρει ο πολ/στής EBIDTA είναι 22% και η μεγαλύτερη το 28%. Παρόλα αυτά οι ελάχιστες και μέγιστες τιμές που μπορεί να πάρει ο EBITDA από τις μεταβολές κάθε μίας των μεταβλητών μας ceteris paribus,

παρατηρείτε ότι δεν απομακρύνεται πολύ από την τιμή βάσης, δηλαδή την τιμή της πρόβλεψης μας.

Το παραπάνω αποτέλεσμα είναι αναμενόμενο, καθώς αν παρατηρήσουμε τα έτη 2017-2020 όπου και λειτουργεί το ταμείο, τα Λοιπά Έξοδα είναι αυτά που καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο ποσοστό επί των ακαθάριστων πωλήσεων και έπονται οι υπόλοιπες μεταβλητές.

Το ίδιο αποτέλεσμα παρατηρούμε και από το Spider graph, όπου όσο πιο απότομη η κλίση των μεταβλητών, τόσο περισσότερο επηρεάζεται το αποτέλεσμα του πολ/στη EBIDTA. Εδώ, ακόμα πιο ξεκάθαρα παρατηρούμε ότι η κλίση της ευθείας που αντιστοιχεί στα Λοιπά Έξοδα, είναι η πιο απότομη και άρα αυτή που ασκεί την μεγαλύτερη μεταβολή στον πολ/στη σε κάθε δική της μεταβολή.

Στο επόμενο στάδιο της ανάλυσής πραγματοποιήσαμε προσομοιώσεις Monte Carlo προκειμένου να εισάγουμε την αβεβαιότητα στο υπόδειγμά μας και να δούμε πως οι μεταβλητές επηρεάζουν το αποτέλεσμα της άσκησης. Συγκεκριμένα, οι μεταβλητές εισόδου στο υπόδειγμά είναι οι εξής :

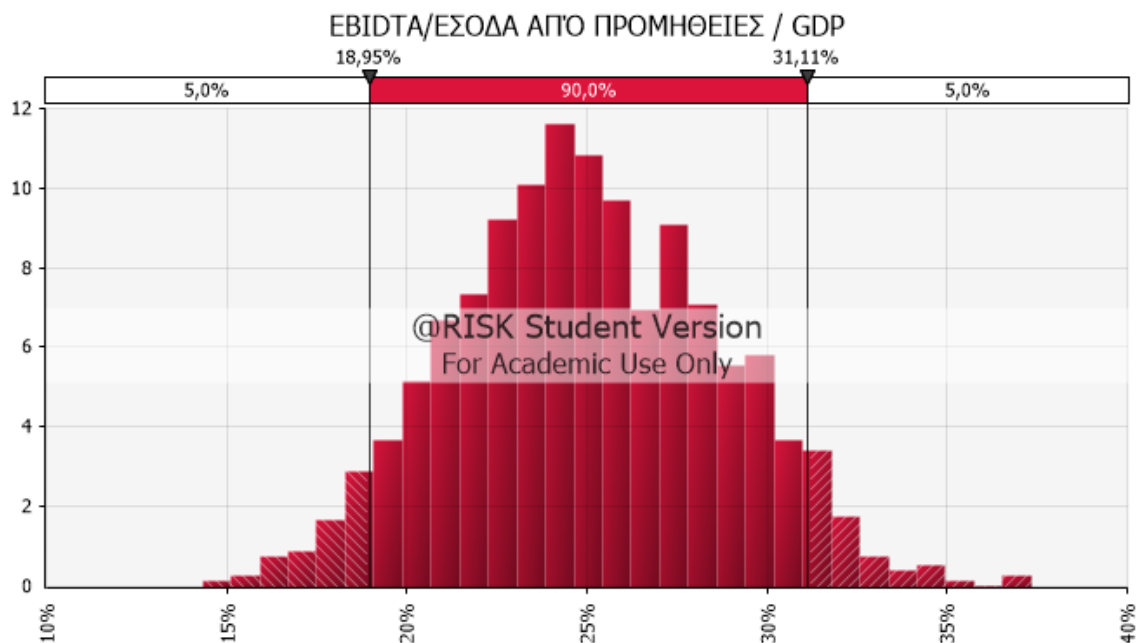
1. GDP με ελάχιστη τιμή μεταβολής 3% και μέγιστη 7% ενώ χρησιμοποιούμε την ομοιόμορφη κατανομή. Το εύρος των τιμών επιλέχθηκε από τις προβλέψεις που έχουν γίνει για το ΑΕΠ της χώρας, λαμβάνοντας υπόψιν παραμέτρους όπως ο covid-19 και οι επιπτώσεις το και η ανάπτυξη της χώρας.
2. Αμοιβές Προσωπικού με ελάχιστη τιμή μεταβολής -10% και μέγιστη -20% και κατανομή Pert.

3. Αμοιβές Τρίτων με ελάχιστη τιμή μεταβολής -15% και μέγιστη -25% και κατανομή Pert.
4. Παροχές Τρίτων με ελάχιστη τιμή μεταβολής -5% και μέγιστη -15% και κατανομή Pert.
5. Λοιπά Έξοδα με ελάχιστη τιμή μεταβολής -25% και μέγιστη -35% και κατανομή Pert.

Summary Statistics									
Input	Cell	Graphs	Function	Minimum	Maximum	Mean	Std Dev	5%	95%
METAB ΟΛΗ 2020- 2021/...	Sheet2! B3		RiskUniform (0,03;0,07;Ri skStatic (0,05))	3,0029%	6,9981%	5,0000%	1,1553%	3,1982%	6,7991%
Αμοιβές προσωπι κού / ALPHA	Sheet2! C27		RiskPert(- 0,2;-0,15;- 0,1;RiskStati c(-0,15))	-19,6257%	-10,3737%	-14,9999%	1,8907%	-18,1136%	-11,8993%
Αμοιβές τρίτων / ALPHA	Sheet2! C28		RiskPert(- 0,25;-0,2;- 0,15;RiskStat ic(-0,2))	-24,5904%	-15,4562%	-20,0001%	1,8907%	-23,1165%	-16,8947%
Παροχές τρίτων / ALPHA	Sheet2! C29		RiskPert(- 0,15;-0,1;- 0,05;RiskStat ic(-0,1))	-14,7483%	-5,1762%	-9,9998%	1,8913%	-13,1097%	-6,8977%
Λοιπά έξοδα / ALPHA	Sheet2! C30		RiskPert(- 0,35;-0,3;- 0,25;RiskStat ic(-0,3))	-34,5765%	-25,2846%	-29,9998%	1,8907%	-33,1093%	-26,9047%

Τα αποτελέσματα στην μεταβλητή εξόδου, δηλαδή στον πολλαπλασιαστή EBIDTA φαίνονται στους παρακάτω πίνακες. Πιο αναλυτικά βάση της προσημείωσης ο πολ/στης GDP έχει ελάχιστη τιμή 14,32% και μέγιστη τιμή 37,37%. Η μεγαλύτερη πιθανότητα εμφάνισης τιμών είναι μεταξύ 18,94% και 31,1% ανάλογα με τις μεταβολές των ανεξάρτητων μεταβλητών εισαγωγής του υποδείγματος.

Summary Statistics									
Output	Cell	Graphs	Function	Minimum	Maximum	Mean	Std Dev	5%	95%
EBIDTA/ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ / GDP	Sheet2!B35		Risk Output ()	14,325%	37,337%	25,000%	3,685%	18,947%	31,109%

6.14 Συμπεράσματα

Στο κεφάλαιο αυτό μελετήσαμε την χρηματοοικονομική κατάσταση του ταμείου και το πώς επηρεάζονται τα έσοδα από τις διάφορες μορφές των εγγυητικών. Συγκεκριμένα εξετάστηκε η συσχέτιση τους τόσο μεταξύ τους, όσο και με εξωγενείς παράγοντες. Στην συνέχεια πραγματοποιήθηκε πρόβλεψη του πολλαπλασιαστή EBIDTA, βασισμένη στις συναρτησιακές σχέσεις των μεταβλητών, καθώς και σε δεδομένα παλαιότερων ετών σχετικά με πιθανές μεταβολές τους.

Το ταμείο όπως παρατηρείτε συνεχίζει και αναπτύσσεται σε όρους εσόδων. Από την χρηματοοικονομική ανάλυση που πραγματοποιήσαμε βλέπουμε μια συνεχή αύξηση και ενδυνάμωση της οικονομικής του θέσης. Για την περίοδο 2020-2021, παρόλο που σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο παρουσιάστηκε μια πρωτόγνωρη κατάσταση η οποία

θα μπορούσε να έχει μεγάλη επίπτωση πάνω στα αποτελέσματα του, εν τούτης το ταμείο διατήρησε την θέση του και σύμφωνα με τα αποτελέσματα της πρόβλεψής μας καταφέρνει να παρουσιάσει ένα μεγάλο ποσοστό σχέσης EBITDA/Εσοδα από προμήθειες.

Τα αποτελέσματα της έρευνας έρχονται να επιβεβαιωθούν από την προσημείωση Monte Carlo όπου εισάγουμε την μεταβλητή της αβεβαιότητας στο υπόδειγμα. Παρόλο που η αβεβαιότητα είναι μια μεταβλητή η οποία μπορεί να επηρεάσει σημαντικά τα αποτελέσματα μιας χρηματοοικονομικής μονάδας, όσον αφορά το Ταμείο, τα αποτελέσματα είναι πέραν του δέοντος, καθώς στο χειρότερο σενάριο η μικρότερη τιμή που λαμβάνει ο πολλαπλασιαστής EBITDA είναι 14,3% έναντι 37,3% στο καλύτερο δυνατό. Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι ακόμα και στο χειρότερο σενάριο, ο Φορέας συνεχίζει και διατηρείτε σε θετικά αποτελέσματα.

Η σωστή διαχείριση των κινητών και ακίνητων αξιών του Χαρτοφυλακίου του Ταμείου, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, σε συνδυασμό με την ετησία κερφοδορία του, μπορούν να ισχυροποιήσουν την θέση του TMEDE, ώστε να αναπτύξει περαιτέρω τόσο τον εγγυοδοτικό ρόλο, όσο και κυρίως τον πιστοδοτικό του, μέσω των χρηματοδοτήσεών του από τους Υπερεθνικούς Φορείς (EU, EBRD, EIF, Pan-EGF).

Θα ήταν ενδιαφέρον να μελετηθεί σε επόμενη έρευνα, και να παρουσιαστεί η εξέλιξη της οικονομικής θέσης του TMEDE, συνδυάζοντας την διαχείριση των εγγυητικών και την αποτελεσματική διαχείριση της περιουσίας του.

7^η Ενότητα

Συμπεράσματα

Τα αναλυτικά συμπεράσματα έχουν παρασχεθεί ανά ενότητα εκ των οποίων συνάγεται το γενικό συμπέρασμα ότι οι εγγυοδοσίες και πιστοδοτήσεις είναι κρίσιμα εργαλεία τόσο για την ανάπτυξη της οικονομίας όσο και για τις τεχνικές επιχειρήσεις. Οι φορείς πιστοδοτήσεων με επαγγελματικό χαρακτήρα, όπως το ΤΜΕΔΕ, διασφαλίζουν τους αντισυμβαλλόμενους στα τεχνικά έργα (φορείς δημοσίων επενδύσεων και τεχνικές επιχειρήσεις – εργολήπτες και μελετητές δημοσίων έργων).

Από την άλλη πλευρά η κερδοφορία φορέων εγγυοδοσιών και πιστοδοτήσεων επαγγελματικού χαρακτήρα επηρεάζεται από τα μακροοικονομικά μεγέθη μιας οικονομίας. Η περιουσία των φορέων εγγυοδοσιών και πιστοδοτήσεων, αλλά και η κερδοφορία αυτών εξασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία και εκτέλεση των τεχνικών έργων παρέχοντας συνεχή διασφάλιση μεταξύ των αντισυμβαλλομένων,

Σε μικροοικονομική και επιχειρηματική σκοπιά η οικονομικότητα στον τρόπο λειτουργίας των φορέων, οι ολοκληρωμένες ψηφιακές υπηρεσίες και η ορθολογική τιμολόγηση των εγγυοδοσιών και πιστοδοτήσεων εξασφαλίζουν μια σημαντική κερδοφορία, η οποία τελικώς προορίζεται μέσω της μεγέθυνσης της περιουσίας των φορέων πιστοδοτήσεων και εγγυοδοσιών να αποβεί προς όφελος του τεχνικού κόσμου.

Η παρούσα διπλωματική εξετάζει με λεπτομέρεια τις εγγυοδοσίες και πιστοδοτήσεις σε όλες τους τις διαστάσεις και ευελπιστούμε να αποτελέσει ένα ολοκληρωμένο κείμενο θεωρητικής και τεχνικής ανάλυσης του σημαντικού εργαλείου χρηματοοικονομικής πίστης των εγγυοδοσιών και των πιστοδοτήσεων.

Βιβλιογραφία

Δημητριάδης, Κατσογιάννης – Εγγυητική

ICC Uniform Customs and Practice for Documentary Credits - ICC Publication No 500, Paris 1993

Schwintowski/Schaefer, “Bankrecht”, 1997

The new Standard Documentary Credit Forms - ICC Publication No 516, Paris 1993

Αναγνωστάκης Γ, Κοκκομέλης Κ.– Στρατηγική τραπεζών ειδικές μορφές πίστης Γ΄ τόμος, Πάτρα 2000

ΒΕΛΕΝΤΖΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Τραπεζικός κώδικας

Βελέντζας Ι., «Τραπεζικό δίκαιο», 1992,

Βρέλλης Σπ., στο «ΑΚ Γεωργιάδη-Σταθόπουλου»,

ΒΡΕΛΛΗΣ ΣΠΥΡΟΣ Η εγγυητική επιστολή

Γεωργιάδης Απ., «Η εξασφάλιση των πιστώσεων», 2001,

Γκούσκου Α., «Η εγγυητική επιστολή με ρήτρα πληρωμής «σε πρώτη ζήτηση», 1995,

ΓΠΤΣΑΚΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ Γ. Η Τράπεζα εγγυητική επιστολή

ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ Η εγγυητική επιστολή κατά το ισχύον δίκαιο

Εκδόσεις Τραπεζής Ελλάδος

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ Νέες μορφές τραπεζικών εργασιών «Ανάληψη απαιτήσεων τρίτων»

Καραγκουνίδης σε ΣΕΑΚ «Εισαγωγικές παρατηρήσεις στα αρ. 847-870 ΑΚ»

ΚΑΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Η εγγυητική επιστολή ως τραπεζική εργασία

ΚΙΝΙΝΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Η Τραπεζική εγγυητική επιστολή

ΚΡΙΜΠΙΑΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΑΘ. Η εγγύησης εις τα τραπεζικά συναλλαγás

ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Εγγυητική επιστολή με ρήτρα πληρωμής «σε πρώτη ζήτηση και κατάχρηση δικαιώματος»

Λιάπης Κωνσταντίνος, Ευάγγελος Χύτης, Χρήστος Γαλανός, Λογιστική Εταιριών, Φορολογία και Εταιρικοί Μετασχηματισμοί, Α΄ Έκδοση

Λιάπης Κωνσταντίνος, Λ. Γιάννης Φίλος, ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Ομοιόμορφοι κανόνες για τις εγγυητικές επιστολές σε πρώτη ζήτηση – Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο, Αθήνα 1992

Παμπούκης Κ., «Τραπεζικαί πιστωτικά συμβάσεις»

Πέτρος Παπαζαχαρίου «Τραπεζικές Πιστοδοτήσεις» Εκδόσεις Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, 2007).

Ρόκας Ι., στο «ΑΚ Γεωργιάδη-Σταθόπουλου», Εισαγωγικές Παρατηρήσεις και Ρόκας κ.α, 2016

ΣΑΡΑΤΣΟΓΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Η Τράπεζα εγγυητική επιστολή

ΣΗΜΑΝΤΗΡΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ Ι. Ζητήματα εκ του περί τύπου της εγγυήσεως

Σταματάκος Ι., επίτομον «Λεξικό της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας».

ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ Π. Η εγγυητική επιστολή και η πτώχευσις οφειλέτου

ΤΡΑΓΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΕΜΜ. Φ Ελληνική Τραπεζική Νομοθεσία και πρακτική (Τόμος ΙΙ)

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗ Κ. Η εγγυητική επιστολή

ΤΡΙΑΝΤΟΣ Ν. Η εγγυητική επιστολή

ΧΡΥΣΟΒΙΤΣΙΩΤΗΣ Ι. Εισηγήσεις εις την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (ΕΤΕ), Εγγυητικά επιστολαί

Ψυχομάνης Σπ., «Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων» Ι, 2001,

Ψυχομάνης Σπ., «Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων» ΙΙ, 2010

ΨΥΧΟΜΑΝΗΣ ΣΠΥΡΟΣ Δ. Εγγυητική επιστολή τραπεζής

Εγγυητικές Επιστολές ΤΜΕΔΕ

<https://web.tee.gr/tag/tmede/>

<https://tdm.tee.gr/tmede-diadikasia-ekdosis-engiitikon-epistolon/?print=print>

<http://tmede.gr>

<http://www.tsmede.gr> › tabid › Default

Λοιπές Πηγές

IOBE

ΕΛΣΤΑΤ

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΛΕΓΚΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ